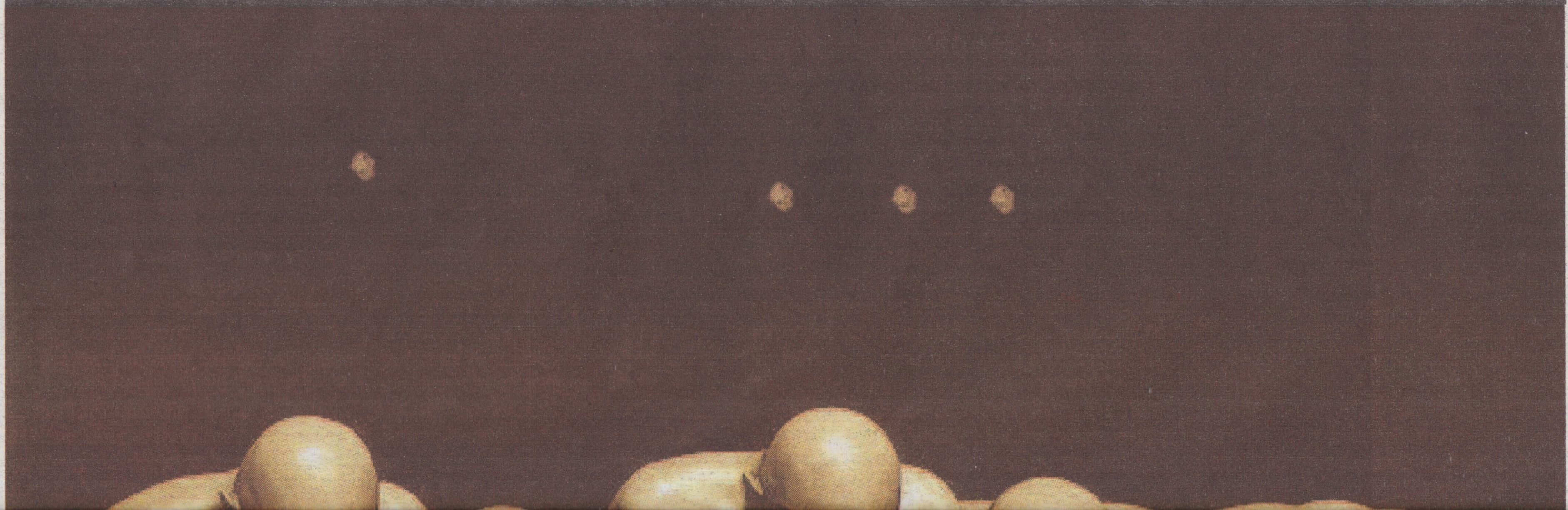
ΚΑΜΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ Ή ΔΕΞΙΑ, ΚΑΜΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ – ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ!

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμ. Φύλλου 139
ΙΟΥΝΙΟΣ 2014
1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Οὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι,
ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἑτοιμοτέροις οὖσιν.

Θουκυδίδου Ιστορίαι, βιβλίον IV, LXI

Οὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι,
ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἑτοιμοτέροις οὖσιν.

Θουκυδίδου Ιστορίαι, βιβλίον IV, LXI

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

«Το τέλος του κατήφορου είναι ο πάτος», συνηθίζει να λέγει ο κόσμος. Και δεν έχει άδικο.

Στην περίπτωση, μάλιστα, των πρόσφατων εκλογικών «αναμετρήσεων» αυτό το οποίο καταμετρήθηκε είναι ένας συνεχής κατήφορος, των κομμάτων, των πολιτικών και της πολιτικής. Πρόκειται για έναν κατήφορο του οποίου το κύριο χαρακτηριστικό είναι η αυξανόμενη απαξίωση τους (από έναν ολοένα αυξανόμενο αριθμό ανθρώπων), κι αυτή είναι η αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα ακόμα και αν ένα από τα κόμματα (στην προκειμένη περίπτωση αυτό της Χρυσής Αυγής) αύξησε τις ψήφους του, τόσο σε ποσοστά όσο και σε πραγματικούς αριθμούς.

Δεν υπάρχει αμφιβολία, πως όλα είναι ελεγχόμενα από τους κυρίαρχους, αφού η πολιτική είναι η τεχνική της διαχείρισης ανθρώπων και καταστάσεων μέσω του ψέμματος, το οποίο «ρυθμίζει» τις επιφάσεις, σύμφωνα με τις οποίες «δικαιώνεται» και διατηρείται το σύστημα σκλαβιάς.

Είναι εκεί όπου το μαύρο γίνεται άσπρο, εκεί όπου η απαξίωση της πολιτικής και των πολιτικών και ως ένα βαθμό και αυτής της ίδιας της εξουσίας και του κρατισμού εμφανίζεται ως ένα συνηθισμένο φαινόμενο μίας «χαλαρής ψήφου». Μιλάμε για το μεγάλο ποσοστό της μη συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία, αλλά και του καταποντισμού των κομμάτων που προηγούνται.

Επειδή φαίνεται ξεκάθαρα πως ο θρίαμβος της εξουσίας, που επιχειρείται να αναδειχθεί μέσα από τις κάθε είδους εκλογικές διαδικασίες, εμπεριέχει το σπέρμα της καταστροφής της.

Είναι γνωστό πως οι δημοτικές και περιφερειακές δέχθηκαν ένα ποσοστό μη συμμετοχής, που κυμαινόταν μεταξύ 38% και 42%, ενώ τα άκυρα και τα λευκά κινήθηκαν την μεν πρώτη Κυριακή από 3,8-7,10% την δε δεύτερη από 10,3-15,4%.

Ας κάνουμε τώρα μία μικρή ανασκόπηση των πρόσφατων ευρωεκλογικών, αλλά και των προηγούμενων εκλογικών αποτελεσμάτων.

2014: Εγγεγραμμένοι: 9.892.622 – Ψήφισαν: 5.931.835 (59,96%) – Έγκυρα: 5.706.355 – **Αποχή: 4.186.267 (40,04%)** – Άκυρα: 158.796 (2,67 %) – Λευκά: 66.928 (1,13 %)

Στις εκλογές του **Ιουνίου του 2012** είχαμε: **Εγγεγραμμένοι: 9.951.970 – Ψήφισαν: 6.216.856**

την Ρεπούση και τα συναφή επιβλαβή παράσιτα, έχει συνδέσει το παρελθόν του με την απόσβεση και αναβάπτιση εξουσιαστικών εγκλημάτων (ποιός μπορεί να ξεχάσει το 1989 και το κάψιμο στις υψικαμίνους φακέλων των αντιφρονούντων προς το σύστημα; Μία ενέργεια που δεν ήταν συμβολική, αλλά ήταν μία κίνηση αποκάθαρσης των εξουσιαστικών εγκλημάτων, συμπορευόμενη με την ιστορική παραχάραξη συνταρακτικών γεγονότων, στην οποία πρωτοστατεί η Ρεπούση). Το Ποτάμι, λοιπόν, καλείται να παίξει το ρόλο του. Άλλωστε, η πριμοδότηση του από τα ΜΜΕ και τις «σφυγμομετρήσεις» είναι ενδεικτική της προώθησης του από τους εξουσιαστικούς κύκλους, που επιδιώκουν την κατασκευή ενός πολιτικού περιβάλλοντος προσαρμόσιμου στις επερχόμενες συνθήκες που έχουν δρομολογήσει.

Είναι αξιοσημείωτο, πως με το ισχύον εκλογικό σύστημα, που έχουν κατασκευάσει οι εξουσιαστές, εάν τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών αντιστοιχηθούν ως αποτελέσματα βουλευτικών, τότε κανένα κόμμα δεν μπορεί να κυβερνήσει. Επομένως, ακόμα και όσοι κλήθηκαν να ψηφίσουν έφεραν στο φως την ουσία, που είναι η έλλειψη ισχυρών ερεισμάτων του πολιτικού συμφύρματος σε σχέση με το γνωστό ως εκλογικό σώμα.

Δεν μπορεί να κυβερνήσει κανένα κόμμα; Αυταπάτασθε! Επειδή όλα κυβερνούν, όπως και όλα ψηφίζονται, ανεξάρτητα από το αν κάποιοι νομίζουν πως ψηφίζουν το "δικό" τους κόμμα.

Ολοφάνερα, στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές τα αποτελέσματα σπρώχτηκαν με τέτοιο τρόπο, ώστε να εμφανίζεται μια σταθερότητα της εκλογικής δύναμης των κομμάτων που συνιστούν την επίσημη κυβέρνηση. Οι υπόλοιποι, η ανεπίσημη κυβέρνηση, τόσο στον πρώτο όσο και στον δεύτερο γύρο επικύρωσαν, με τις ψήφους στήριξης στον ένα ή στον άλλο υποψήφιο, την εικόνα ενός πλασματικού πολιτικού χάρτη, που δίνει το άλλοθι για να συνεχιστούν τα εγκλήματα σε βάρος της πλειονότητας του ελλαδικού πληθυσμού.

Η συνέχεια, έχει σχέση με το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών όπου το θέατρο που παίχτηκε από τον Τσίπρα που έσπευσε να ζητήσει εκλογές από τον Παπούλια (αν είναι δυνατόν!) είναι ένα ακόμα δείγμα ξεπεσμού και υποκρισίας. Επειδή, όλοι γνωρί-

Άλλη μια τέτοια «νίκη»...

Αν μπορούσαν (και από ό,τι φαίνεται μπορούν) οι Μεγάλες Δυνάμεις και οι πολιτικές συμμορίες τους να προκαθορίσουν το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών, αυτά περίπου τα αποτελέσματα θα έβγαζαν. Με ρουσφέτια και πεντακοσάευρα (που θα αφαιρεθούν με πρόστιμα, ακόμα και με ποινικές κυρώσεις από τους αφελείς «δικαιούχους», περιμένετε και θα δείτε...) απειλές «ότι θα γίνουμε Ουκρανία» αν δεν πάρει η ελιά του βενιζέλου ένα καλό ποσοστό, με χιλιάδες παρατυπίες και καλπονοθευτικές μεθοδεύσεις, τελικά παρήχθησαν τα επιθυμητά για την «σταθερότητα» αποτελέσματα και σε αυτή την εξευτελιστική διαδικασία που λέγεται ευρωεκλογές.

Ο Σύριζα κέρδισε αλλά στην ουσία έχασε αφού δεν θριάμβευσε. Ούτε γάτα, ούτε ζημιά, κάποια στιγμή «θα φύγουν», στο τέλος της τετραετίας που λέει ο λόγος.

Η πρώην (;) ΝΔ έχασε πάνω από 500.000 ψηφαλάκια σε σχέση με το 2012, αλλά στην ουσία κέρδισε, αφού δεν καταποντίστηκε με όλη την καταστροφή που έχει προκαλέσει, πρώτα και κύρια, στους «νοικοκυραίους».

Η ελιά του Βενιζέλου νίκησε κατά κράτος, αφού έχασε τους μισούς της ψηφοφόρους αλλά βρέθηκαν οι άλλοι μισοί για να συγκυβερνά ο Βενιζέλος ο Συνταγματικός εις τους αιώνας των αιώνων.

Η Χρυσή Αυγή αύξησε την εκλογική της δύναμη κατα 110.000 ψηφοφόρους, αλλά "εθνικιστικό σεισμό" δεν το λες ακριβώς, ούτε μετράς αντίστροφα σαν την γνωστή χριστουγεννιάτικη τζαμποδιαφήμιση. Αν προσθέσουμε στον συλλογισμό μας ότι η κάθοδος της Χρυσής Αυγής δεν αύξησε την γενική συμμετοχή, που ασφαλώς μειώθηκε και άλλο, τότε μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η πλειοψηφία των ψηφοφόρων της ΧΑ είναι ανακυκλωμένοι πρώην νεοδημοκράτες, πασόκοι και κουκουέδες ψηφοφόροι που θέλησαν να τιμωρήσουν τα κόμματα τους και που βέβαια διατηρούν όλα τους τα ελαττώματα. Με πρώτο και καλύτερο να ψηφίζουν και μετά να αράζουν στον καναπέ. Καμία σχέση δηλαδή με τα κωμικοτραγικά χρυσαυγίτικα S.A.

Ο Σταύρος Θεοδωράκης έβγαλε από το μαγικό σακίδιο του πάνω από 360.000 ψηφοφόρους. Αν συναντήσετε ποτέ κάποιον από αυτούς παρακαλώ ακινητοποιήστε τον ή πιάστε του την κουβέντα και ενημερώστε επειγόντως τη στήλη. Νά και η δεύτερη εφεδρεία για τους σαμαροβενιζέλους.

σβήτητη πραγματικότητα ακόμα και αν ένα από τα κόμματα (στην προκειμένη περίπτωση αυτό της Χρυσής Αυγής) αύξησε τις ψήφους του, τόσο σε ποσοστά όσο και σε πραγματικούς αριθμούς.

Δεν υπάρχει αμφιβολία, πως όλα είναι ελεγχόμενα από τους κυρίαρχους, αφού η πολιτική είναι η τεχνική της διαχείρισης ανθρώπων και καταστάσεων μέσω του ψέμματος, το οποίο «ρυθμίζει» τις επιφάσεις, σύμφωνα με τις οποίες «δικαιώνεται» και διατηρείται το σύστημα σκλαβιάς.

Είναι εκεί όπου το μαύρο γίνεται άσπρο, εκεί όπου η απαξίωση της πολιτικής και των πολιτικών και ως ένα βαθμό και αυτής της ίδιας της εξουσίας και του κρατισμού εμφανίζεται ως ένα συνηθισμένο φαινόμενο μίας «χαλαρής ψήφου». Μιλάμε για το μεγάλο ποσοστό της μη συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία, αλλά και του καταποντισμού των κομμάτων που προηγούνται.

Επειδή φαίνεται ξεκάθαρα πως ο θρίαμβος της εξουσίας, που επιχειρείται να αναδειχθεί μέσα από τις κάθε είδους εκλογικές διαδικασίες, εμπεριέχει το σπέρμα της καταστροφής της.

Είναι γνωστό πως οι δημοτικές και περιφερειακές δέχθηκαν ένα ποσοστό μη συμμετοχής, που κυμαινόταν μεταξύ 38% και 42%, ενώ τα άκυρα και τα λευκά κινήθηκαν την μεν πρώτη Κυριακή από 3,8-7,10% την δε δεύτερη από 10,3-15,4%.

Ας κάνουμε τώρα μία μικρή ανασκόπηση των πρόσφατων ευρωεκλογικών, αλλά και των προηγούμενων εκλογικών αποτελεσμάτων.

2014: Εγγεγραμμένοι: 9.892.622 – Ψήφισαν: 5.931.835 (59,96%) – Έγκυρα: 5.706.355 – **Αποχή: 4.186.267 (40,04%)** – Άκυρα: 158.796 (2,67 %) – Λευκά: 66.928 (1,13 %)

Στις εκλογές του **Ιουνίου του 2012** είχαμε: **Εγγεγραμμένοι: 9.951.970 – Ψήφισαν: 6.216.856 (62,47%)** – Έγκυρα: 6.155.527 – **Αποχή: 3.736.114 (37,53%)** – Άκυρα: 36.277 – Λευκά: 25.052

Ο αριθμός των μη συμμετεχόντων, στις **εκλογές του 2009**, ήταν **2.885.659 (ποσοστό 29,05%)**, στις εκλογές του Μαΐου 2012, δηλαδή μετά από δυόμιση ακριβώς χρόνια, αυξήθηκε σε **3.472.656 (ποσοστό 34,90%),** ενώ μέσα σε 40 μέρες ο αριθμός αυτός έφτασε τα **3.736.114** ανεβάζοντας **το ποσοστό της μη συμμετοχής στο 37,53%** δηλαδή **2,63%** περισσότερο από αυτό του Μαΐου 2012 και σε **263.458** τούς **επί πλέον απέχοντες από την εκλογική διαδικασία.**

Το «ενδιαφέρον» βρίσκεται στο ότι οι κομματάρχες δηλώνουν ...περήφανοι για τις νίκες τους. Όμως μια απλή ματιά στους αριθμούς αποδεικνύει πως η ΝΔ «εισέπραξε» 529.530 ψήφους λιγότερες από τις εκλογές του Ιουνίου του 2012, ενώ και ο Σύριζα είχε την ίδια κατρακύλα χάνοντας 139.398 ψήφους στην ίδια εκλογική διαδικασία. (Καλύτερα να μην κάνουμε συσχετισμούς με τις ευρωεκλογές του 2009, επειδή τότε θα καταλάβει κάποιος, χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια, το μέγεθος της πανωλεθρίας αυτού του εξουσιαστικού πολιτικού συστήματος.)

πρωτοστατεί η Ρεπούση). Το Ποτάμι, λοιπόν, καλείται να παίξει το ρόλο του. Άλλωστε, η πριμοδότηση του από τα ΜΜΕ και τις «σφυγμομετρήσεις» είναι ενδεικτική της προώθησης του από τους εξουσιαστικούς κύκλους, που επιδιώκουν την κατασκευή ενός πολιτικού περιβάλλοντος προσαρμόσιμου στις επερχόμενες συνθήκες που έχουν δρομολογήσει.

Είναι αξιοσημείωτο, πως με το ισχύον εκλογικό σύστημα, που έχουν κατασκευάσει οι εξουσιαστές, εάν τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών αντιστοιχηθούν ως αποτελέσματα βουλευτικών, τότε κανένα κόμμα δεν μπορεί να κυβερνήσει. Επομένως, ακόμα και όσοι κλήθηκαν να ψηφίσουν έφεραν στο φως την ουσία, που είναι η έλλειψη ισχυρών ερεισμάτων του πολιτικού συμφύρματος σε σχέση με το γνωστό ως εκλογικό σώμα.

Δεν μπορεί να κυβερνήσει κανένα κόμμα; Αυταπατάσθε! Επειδή όλα κυβερνούν, όπως και όλα ψηφίζονται, ανεξάρτητα από το αν κάποιοι νομίζουν πως ψηφίζουν το «δικό» τους κόμμα.

Ολοφάνερα, στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές τα αποτελέσματα σπρώχτηκαν με τέτοιο τρόπο, ώστε να εμφανίζεται μια σταθερότητα της εκλογικής δύναμης των κομμάτων που συνιστούν την επίσημη κυβέρνηση. Οι υπόλοιποι, η ανεπίσημη κυβέρνηση, τόσο στον πρώτο όσο και στον δεύτερο γύρο επικύρωσαν, με τις ψήφους στήριξης στον ένα ή στον άλλο υποψήφιο, την εικόνα ενός πλασματικού πολιτικού χάρτη, που δίνει το άλλοθι για να συνεχιστούν τα εγκλήματα σε βάρος της πλειονότητας του ελλαδικού πληθυσμού.

Η συνέχεια, έχει σχέση με το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών όπου το θέατρο που παίχτηκε από τον Τσίπρα που έσπευσε να ζητήσει εκλογές από τον Παπούλια (αν είναι δυνατόν!) είναι ένα ακόμα δείγμα ξεπεσμού και υποκρισίας. Επειδή, όλοι γνωρίζουν πολύ καλά πως κάτι τέτοιο δεν πρόκειται να γίνει. Είναι πιο αποτελεσματική στις παρούσες συνθήκες η ανεπίσημη στήριξη παρά η ανοιχτή συγκυβέρνηση που θα επακολουθούσε μετά από την προκήρυξη βουλευτικών εκλογών. Επομένως, ο Τσίπρας και ο κάθε Τσίπρας αν θέλει πραγματικά εκλογές δεν έχει παρά να αναγγείλει την παραίτηση σύσσωμης της κοινοβουλευτικής ομάδας του Σύριζα προκαλώντας άμεσα εκλογές. Αμ, δε! Εδώ είναι γνωστός ο πανικός που τους διακατείχε για το ενδεχόμενο να μην επαληθευθούν οι μετρήσεις και προηγηθούν στις εκλογές με μεγάλη διαφορά από τη ΝΔ.

Οι εκλογές είχαν χαρακτήρα διόρθωσης, αναδιανομής και προετοιμασίας για τα επόμενα βήματα εφαρμογής των αποφάσεων της ευρωπαϊκής κυριαρχίας και ευρύτερα. Μέρος των αποφάσεων αυτών είναι αναθεώρηση και προσαρμογή του συντάγματος, σύμφωνα με τις ορέξεις των κουμανταδόρων που κείνται εντός, αλλά κυρίως εκτός του ελλαδικού χώρου. Αυτή θα συμπορευθεί και με την διεύρυνση των συνθηκών απολυταρχικής διακυβέρνησης απογυμνώνοντας την δημοκρατία από τα περιτυλίγμα-

των ευρωεκλογών, αυτά περίπου τα αποτελέσματα θα έβγαζαν. Με ρουσφέτια και πεντακοσάευρα (που θα αφαιρεθούν με πρόστιμα, ακόμα και με ποινικές κυρώσεις από τους αφελείς «δικαιούχους», περιμένετε και θα δείτε...) απειλές «ότι θα γίνουμε Ουκρανία» αν δεν πάρει η ελιά του βενιζέλου ένα καλό ποσοστό, με χιλιάδες παρατυπίες και καλπονοθευτικές μεθοδεύσεις, τελικά παρήχθησαν τα επιθυμητά για την «σταθερότητα» αποτελέσματα και σε αυτή την εξευτελιστική διαδικασία που λέγεται ευρωεκλογές.

Ο Σύριζα κέρδισε αλλά στην ουσία έχασε αφού δεν θριάμβευσε. Ούτε γάτα, ούτε ζημιά, κάποια στιγμή «θα φύγουν», στο τέλος της τετραετίας που λέει ο λόγος.

Η πρώην (;) ΝΔ έχασε πάνω από 500.000 ψηφαλάκια σε σχέση με το 2012, αλλά στην ουσία κέρδισε, αφού δεν καταποντίστηκε με όλη την καταστροφή που έχει προκαλέσει, πρώτα και κύρια, στους «νοικοκυραίους».

Η ελιά του Βενιζέλου νίκησε κατά κράτος, αφού έχασε τους μισούς της ψηφοφόρους αλλά βρέθηκαν οι άλλοι μισοί για να συγκυβερνά ο Βενιζέλος ο Συνταγματικός εις τους αιώνας των αιώνων.

Η Χρυσή Αυγή αύξησε την εκλογική της δύναμη κατα 110.000 ψηφοφόρους, αλλά «εθνικιστικό σεισμό» δεν το λες ακριβώς, ούτε μετράς αντίστροφα σαν την γνωστή χριστουγεννιάτικη τζαμποδιαφήμιση. Αν προσθέσουμε στον συλλογισμό μας ότι η κάθοδος της Χρυσής Αυγής δεν αύξησε την γενική συμμετοχή, που ασφαλώς μειώθηκε και άλλο, τότε μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η πλειοψηφία των ψηφοφόρων της ΧΑ είναι ανακυκλωμένοι πρώην νεοδημοκράτες, πασόκοι και κουκουέδες ψηφοφόροι που θέλησαν να τιμωρήσουν τα κόμματα τους και που βέβαια διατηρούν όλα τους τα ελαττώματα. Με πρώτο και καλύτερο να ψηφίζουν και μετά να αράζουν στον καναπέ. Καμία σχέση δηλαδή με τα κωμικοτραγικά χρυσαυγίτικα S.A.

Ο Σταύρος Θεοδωράκης έβγαλε από το μαγικό σακίδιο του πάνω από 360.000 ψηφοφόρους. Αν συναντήσετε ποτέ κάποιον από αυτούς παρακαλώ ακινητοποιήστε τον ή πιάστε του την κουβέντα και ενημερώστε επειγόντως τη στήλη. Νά και η δεύτερη εφεδρεία για τους σαμαροβενιζέλους.

Το ΚΚΕ έχασε από την πρώτη στην δεύτερη Κυριακή 160.000 ψηφοφόρους αλλά δικαιούται να λέει ότι κέρδισε γιατί αύξησε στις ευρωεκλογές κατα 70.000 τα κουκιά του σε σχέση με τον Ιούνη του 2012, τότε που είχε χάσει 250.000 ψηφοφόρους μέσα σε ένα μήνα (εκλογές Μαΐου 2012). Και αυτοί νίκησαν! Ένα κομμουνιστικό κόμμα με την σωστή γραμμή είναι πολλαπλά ωφέλιμο για τις «μνημονιακές» κυβερνήσεις.

Βέβαια υπήρξαν και οι πραγματικοί χαμένοι. Οι «Ανεξάρτητοι» Έλληνες και η ΔΗΜΑΡ κανιβαλίστηκαν αγρίως προκειμένου να γεμίσει το ξεροπόταμο του «μπαρμπα»-σταύρου και να ποτιστεί η κακορίζικη ελιά. Έτσι εξαρθρώθηκαν σχεδόν τελείως οι πιθανοί σύμμαχοι σε μια κυβέρνηση με «κορμό» τον Συριζα. Καρφί δεν τους καίγεται εκεί στην Κουμουνδούρου, άλλωστε σε λίγες μέρες ξεκινούν οι διακοπές του προέδρου Τσίπρα και μην τους είδατε ως τον Οκτώβρη!

Κατά τα άλλα η Ελλάδα μοιάζει όλο και περισσότερο με (ανατολικο)-ευρωπαϊκή χώρα. Πείνα, εγκληματικότητα, μαζική ανεργία και μετανάστευση, ψηφοφόροι με αντίτιμο μια σακούλα τρόφιμα, οπαδοί και μπράβοι με αντίτιμο ένα χαρτζιλίκι, συμμορίες και μαφίες που γίνονται πολιτικά κόμματα, πρώην κατάδικοι που αναλαμβάνουν κυβερνητικές θέσεις.

Για εκλογές είμαστε τώρα;

Πάντως ο πρόεδρος Αλέξιος ο Τσίπρας το έκανε το καθήκον του. Στις 26 Μαΐου πήγε με την παρέα του βόλτα στον πρόεδρο της δημοκρατίας. Ή-

το σπέρμα της καταστροφής της.

Είναι γνωστό πως οι δημοτικές και περιφερειακές δέχθηκαν ένα ποσοστό μη συμμετοχής, που κυμαινόταν μεταξύ 38% και 42%, ενώ τα άκυρα και τα λευκά κινήθηκαν την μεν πρώτη Κυριακή από 3,8-7,10% την δε δεύτερη από 10,3-15,4%.

Ας κάνουμε τώρα μία μικρή ανασκόπηση των πρόσφατων ευρωεκλογικών, αλλά και των προηγούμενων εκλογικών αποτελεσμάτων.

2014: Εγγεγραμμένοι: 9.892.622 – Ψήφισαν: 5.931.835 (59,96%) – Έγκυρα: 5.706.355 – **Αποχή: 4.186.267 (40,04%)** – Άκυρα: 158.796 (2,67 %) – Λευκά: 66.928 (1,13 %)

Στις εκλογές του **Ιουνίου του 2012** είχαμε: **Εγγεγραμμένοι: 9.951.970 – Ψήφισαν: 6.216.856 (62,47%)** – Έγκυρα: 6.155.527 – **Αποχή: 3.736.114 (37,53%)** – Άκυρα: 36.277 – Λευκά: 25.052

Ο αριθμός των μη συμμετεχόντων, στις **εκλογές του 2009**, ήταν **2.885.659 (ποσοστό 29,05%)**, στις εκλογές του Μαΐου 2012, δηλαδή μετά από δυόμιση ακριβώς χρόνια, αυξήθηκε σε **3.472.656 (ποσοστό 34,90%)**, ενώ μέσα σε 40 μέρες ο αριθμός αυτός έφτασε τα **3.736.114** ανεβάζοντας **το ποσοστό της μη συμμετοχής στο 37,53%** δηλαδή **2,63%** περισσότερο από αυτό του Μαΐου 2012 και σε **263.458** τούς **επί πλέον απέχοντες από την εκλογική διαδικασία.**

Το «ενδιαφέρον» βρίσκεται στο ότι οι κομματάρχες δηλώνουν ...περήφανοι για τις νίκες τους. Όμως μια απλή ματιά στους αριθμούς αποδεικνύει πως η ΝΔ «εισέπραξε» 529.530 ψήφους λιγότερες από τις εκλογές του Ιουνίου του 2012, ενώ και ο Σύριζα είχε την ίδια κατρακύλα χάνοντας 139.398 ψήφους στην ίδια εκλογική διαδικασία. (Καλύτερα να μην κάνουμε συσχετισμούς με τις ευρωεκλογές του 2009, επειδή τότε θα καταλάβει κάποιος, χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια, το μέγεθος της πανωλεθρίας αυτού του εξουσιαστικού πολιτικού συστήματος.)

Δεν χρειάζεται να αναφερθούμε στον καταποντισμό του Ελαιοπασόκ, ούτε στην υποτιθέμενη άνοδο του ΚΚΕ, όπου ανέκτησε μόλις 72.028 ψήφους περισσότερες από αυτές που εισέπραξε τον Ιούνιο του 2012, όταν είχε καταποντισθεί στις 277.227 από 536.105 που είχε στις εκλογές του Μαΐου 2012.

Όποιος, τώρα, νομίζει πως το «Ποτάμι» ήρθε εντελώς συμπτωματικά στο πολιτικό σκηνικό απατάται. Εντάσσεται στο σχέδιο ανασύνταξης και συσπείρωσης των ψήφων της λεγόμενης κεντροαριστεράς μετά την αναμενόμενη συμφορά που θα έπληττε την αξιοθρήνητη ΔΗΜΑΡ, της οποίας είχε επέλθει η ημερομηνία λήξεως, αφού πρώτα στήριξε τα σχέδια της κυριαρχίας με την υπερψήφιση των μνημονίων. Το θλιβερό αυτό κατασκεύασμα του Κουβέλη, με κλογές τα αποτελέσματα σπρώχτηκαν με τέτοιο τρόπο, ώστε να εμφανίζεται μια σταθερότητα της εκλογικής δύναμης των κομμάτων που συνιστούν την επίσημη κυβέρνηση. Οι υπόλοιποι, η ανεπίσημη κυβέρνηση, τόσο στον πρώτο όσο και στον δεύτερο γύρο επικύρωσαν, με τις ψήφους στήριξης στον ένα ή στον άλλο υποψήφιο, την εικόνα ενός πλασματικού πολιτικού χάρτη, που δίνει το άλλοθι για να συνεχιστούν τα εγκλήματα σε βάρος της πλειονότητας του ελλαδικού πληθυσμού.

Η συνέχεια, έχει σχέση με το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών όπου το θέατρο που παίχτηκε από τον Τσίπρα που έσπευσε να ζητήσει εκλογές από τον Παπούλια (αν είναι δυνατόν!) είναι ένα ακόμα δείγμα ξεπεσμού και υποκρισίας. Επειδή, όλοι γνωρίζουν πολύ καλά πως κάτι τέτοιο δεν πρόκειται να γίνει. Είναι πιο αποτελεσματική στις παρούσες συνθήκες η ανεπίσημη στήριξη παρά η ανοιχτή συγκυβέρνηση που θα επακολουθούσε μετά από την προκήρυξη βουλευτικών εκλογών. Επομένως, ο Τσίπρας και ο κάθε Τσίπρας αν θέλει πραγματικά εκλογές δεν έχει παρά να αναγγείλει την παραίτηση σύσσωμης της κοινοβουλευτικής ομάδας του Σύριζα προκαλώντας άμεσα εκλογές. Αμ, δε! Εδώ είναι γνωστός ο πανικός που τους διακατείχε για το ενδεχόμενο να μην επαληθευθούν οι μετρήσεις και προηγηθούν στις εκλογές με μεγάλη διαφορά από τη ΝΔ.

Οι εκλογές είχαν χαρακτήρα διόρθωσης, αναδιανομής και προετοιμασίας για τα επόμενα βήματα εφαρμογής των αποφάσεων της ευρωπαϊκής κυριαρχίας και ευρύτερα. Μέρος των αποφάσεων αυτών είναι αναθεώρηση και προσαρμογή του συντάγματος, σύμφωνα με τις ορέξεις των κουμανταδόρων που κείνται εντός, αλλά κυρίως εκτός του ελλαδικού χώρου. Αυτή θα συμπορευθεί και με την διεύρυνση των συνθηκών απολυταρχικής διακυβέρνησης απογυμνώνοντας την δημοκρατία από τα περιτυλίγματα, που την παρουσιάζουν ως κάτι το διαφορετικό από μία δικτατορία. Το αναρχικό σύνθημα ΜΕ ΧΟΥΝΤΑ Ή ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΙΔΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΞΟΥΣΙΑ διατηρεί αναλλοίωτη την σημασία του.

Η διορθωτική διάσταση της εκλογικής διαδικασίας αφορά όχι μόνο το ΚΚΕ, που πήρε τις 72.028 ψήφους παραπάνω και την Χρυσή Αυγή, που περιορίστηκε στο 9,39% και σε 110.384 ψήφους, αλλά και στους υπόλοιπους, που μέσα στο πολιτικό χρηματιστήριο μοιράστηκαν ξανά τις μετοχές τους στο σύστημα καταπίεσης κι εκμετάλλευσης.

Η μη συμμετοχή, όμως παραμένει μια «σταθερή αξία» κόντρα στο χρηματιστήριο των εκλογικών διαδικασιών που επικυρώνουν τις συνθήκες δουλείας και εξανδραποδισμού.

Ιούνιος 2014

στροφή σαν την γνωστή χριστουγεννιάτικη τζαμποδιαφήμιση. Αν προσθέσουμε στον συλλογισμό μας ότι η κάθοδος της Χρυσής Αυγής δεν αύξησε την γενική συμμετοχή, που ασφαλώς μειώθηκε και άλλο, τότε μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η πλειοψηφία των ψηφοφόρων της ΧΑ είναι ανακυκλωμένοι πρώην νεοδημοκράτες, πασόκοι και κουκουέδες ψηφοφόροι που θέλησαν να τιμωρήσουν τα κόμματα τους και που βέβαια διατηρούν όλα τους τα ελαττώματα. Με πρώτο και καλύτερο να ψηφίζουν και μετά να αράζουν στον καναπέ. Καμία σχέση δηλαδή με τα κωμικοτραγικά χρυσαυγίτικα S.A.

Ο Σταύρος Θεοδωράκης έβγαλε από το μαγικό σακίδιο του πάνω από 360.000 ψηφοφόρους. Αν συναντήσετε ποτέ κάποιον από αυτούς παρακαλώ ακινητοποιήστε τον ή πιάστε του την κουβέντα και ενημερώστε επειγόντως τη στήλη. Νά και η δεύτερη εφεδρεία για τους σαμαροβενιζέλους.

Το ΚΚΕ έχασε από την πρώτη στην δεύτερη Κυριακή 160.000 ψηφοφόρους αλλά δικαιούται να λέει ότι κέρδισε γιατί αύξησε στις ευρωεκλογές κατα 70.000 τα κουκιά του σε σχέση με τον Ιούνη του 2012, τότε που είχε χάσει 250.000 ψηφοφόρους μέσα σε ένα μήνα (εκλογές Μαΐου 2012). Και αυτοί νίκησαν! Ένα κομμουνιστικό κόμμα με την σωστή γραμμή είναι πολλαπλά ωφέλιμο για τις «μνημονιακές» κυβερνήσεις.

Βέβαια υπήρξαν και οι πραγματικοί χαμένοι. Οι «Ανεξάρτητοι» Έλληνες και η ΔΗΜΑΡ κανιβαλίστηκαν αγρίως προκειμένου να γεμίσει το ξεροπόταμο του «μπαρμπα»-σταύρου και να ποτιστεί η κακορίζικη ελιά. Έτσι εξαρθρώθηκαν σχεδόν τελείως οι πιθανοί σύμμαχοι σε μια κυβέρνηση με «κορμό» τον Συριζα. Καρφί δεν τους καίγεται εκεί στην Κουμουνδούρου, άλλωστε σε λίγες μέρες ξεκινούν οι διακοπές του προέδρου Τσίπρα και μην τους είδατε ως τον Οκτώβρη!

Κατά τα άλλα η Ελλάδα μοιάζει όλο και περισσότερο με (ανατολικο)-ευρωπαϊκή χώρα. Πείνα, εγκληματικότητα, μαζική ανεργία και μετανάστευση, ψηφοφόροι με αντίτιμο μια σακούλα τρόφιμα, οπαδοί και μπράβοι με αντίτιμο ένα χαρτζιλίκι, συμμορίες και μαφίες που γίνονται πολιτικά κόμματα, πρώην κατάδικοι που αναλαμβάνουν κυβερνητικές θέσεις.

Για εκλογές είμαστε τώρα;

Πάντως ο πρόεδρος Αλέξιος ο Τσίπρας το έκανε το καθήκον του. Στις 26 Μαΐου πήγε με την παρέα του βόλτα στον πρόεδρο της δημοκρατίας. Ήπιαν καφέ, κουτσομπόλεψαν και όταν βγήκε ο Αλέξης πέταξε χαμηλόφωνα και κάτι για εκλογές, ίσως τον Φεβρουάριο του 2015, μπορεί και το 2016. Από την άλλη, οι βουλευτές της ΔΗΜΑΡ και των Ψεκασμένων Ελλήνων, δεν ειναι τίποτα κορόιδα να χάσουν τις ωραίες βουλευτικές τους αποζημιώσεις και να βλέπουν τη Βουλή από την τηλεόραση! Προβλέπεται, λοιπόν, όχι μόνο προσχώρηση πολλών από δαύτων στο κυβερνητικό στρατόπεδο αυξάνοντας περαιτέρω την κοινοβουλευτική πλειοψηφία αλλά, κρατήστε το αυτό, και πολύ, μα πάρα πολύ συναίνεση στο θέμα της εκλογής του προέδρου της δημοκρατίας...

Προδότες και παλικάρια γίνανε μαλλιά κουβάρια...

Εναντίον όλων, μέρος δεύτερο. Ποιός μπορεί να ισχυριστεί ότι η θεωρία του σκοτεινού Μπαλτάκου δηλαδή αν ενωθούν η ΝΔ, η Χρυσή Αυγή και οι Αν.Ελ θα κυβερνουν για πενήντα χρόνια, ήταν αποκύημα της φαντα-

Ουκραΐνα: Ματώνοντας για την εξουσία

Καθώς το αίμα συνεχίζει να ρέει στην Ουκραΐνα (αυτή είναι η ορθή διατύπωση της σλαβονικής αυτή λέξης, αντί της φτιαχτής και άσχετης «Ουκρανία» που παραπέμπει σε... κρανία που δεν υπάρχουν), ωθώντας σε «βολικούς» συνειρμούς αναβίωσης μιας «ψυχροπολεμικής» περιόδου που τελείωσε δύο και πλέον δεκαετίες πριν, καλό είναι να διαπιστώσουμε εάν κάτι τέτοιο όντως ισχύει.

Η πραξικοπηματική κατάληψη της εξουσίας από τα ενεργούμενα των δυτικών (κυρίως Αμερικανών και Γερμανών) στην Ουκραΐνα, η άμεση κατάληψη της Κριμαίας από τη Ρωσσία, οι μάχες στην ανατολική Ουκρανία, η συγκέντρωση στρατευμάτων ΝΑΤΟικών και Ρωσσικών σε όλη τη γραμμή του «Ανατολικού Μετώπου», οι εκβιασμοί αλλά και οι συμφωνίες στο ενεργειακό επίπεδο, δημιουργούν μια εικόνα πως η προηγούμενη «σχεδόν αρραγής» συνεργασία Δύσης και Ανατολής στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης έχει σπάσει και θα πρέπει να επαναδιευθετηθεί.

Είναι όντως έτσι; Υπάρχει βέβαια η εύκολη (και βολική όπως θα διαπιστώσουμε) οπτική που βλέπει τις διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στις ποικιλώνυμες εξουσιαστικές κλίκες και όχι τις συμπήξεις οι οποίες δημιουργούνται ακριβώς εξ αιτίας των διαχωριστικών γραμμών. Στην περίπτωση της Ουκραΐνας (όπως και της Συρίας και της Λιβύης...) **τα πράγματα είναι και δεν είναι όπως φαίνονται.**

Βέβαια, η πολεμική ρητορική των «αντιπάλων» ενισχύει την οπτική των διαχωριστικών γραμμών. Ήδη τον περασμένο Απρίλιο ο Αμερικανός διπλωμάτης Christopher Hill δήλωσε πως *«η απάντηση της Ρωσσίας στην Ουκρανική κρίση σημαίνει πως η Μόσχα πρόδωσε τη Νέα Τάξη Πραγμάτων στην οποία συμμετείχε τα τελευταία 25 χρόνια».* Συνεπώς η διολίσθηση σε ένα νέο «ψυχρό πόλεμο» είναι αναπόφευκτη. «Άσχημη» προοπτική για πολλούς, καθώς ο λεγόμενος ψυχρός πόλεμος (ο οποίος αποδείχθηκε ιδιαίτερα θερμός στα εκτός Ευρώπης σημεία του πλανήτη) ήταν άμεσα συνδεδεμένος με την απειλητική προοπτική ενός πυρηνικού ολέθρου.

Η δήλωση του Hill είναι ιδιαίτερα σημαντική για δύο λόγους. **Κατ' αρχήν** ξεκαθαρίζει πως **η λεγόμενη «κατάρρευση» της Σοβιετίας ήταν στην πραγματικότητα μέρος του σχεδίου της ευρύτερης κυριαρχικής ενοποίησης.** Κατά έναν αντίστοιχο τρόπο που η σημερινή «Ελληνική κατάρρευση» αποτέλεσε την θρυαλλίδα που προώθησε την Ευρωπαϊκή κυριαρχική ενοποίηση (και κατ' επέκταση την Ευρω-Ατλαντική). **Κατά δεύτερον**, ξεκαθαρίζει πως η Ρωσσία καθ' όλη την μετα-Σοβιετική εποχή δεν αποτέλεσε εχθρό της Δύσης, αλλά συμμετείχε ενεργά σε έναν σχεδιασμό που ναι μεν ήταν Δυτικής έμπνευσης αλλά διεκδικούσε ισότιμη συμμετοχή στην συνδιαμόρφωσή του. Βεβαίως μπορούμε να αμφισβητήσουμε τα περί «προδοσίας» καθώς αυτό είναι η οπτική μιας μόνο πτέρυγας των θιασωτών

συνέχεια στη σελίδα 4

σίας του; Το σχέδιο δείχνει να παίρνει έναν δρόμο τόσο με τους Ανεξάρτητους Έλληνες, όπως περιγράψαμε παραπάνω, όσο και με την «καλή» Χρυσή Αυγή του κυρίου Κασιδιάρη.

Ο προφυλακισμένος βουλευτής της Χρυσής Αυγής Γιώργος Γερμενής, γνωστός και ως Καιάδας, στην ολομέλεια απευθυνόμενος στον υπουργό δικαιοσύνης πέταξε και αυτός τη βόμβα του κατά του «συστήματος». Του θύμισε ότι πριν γίνει υπουργός έλεγε στον Ευριπίδη Στυλια-

τη μέση, ανοίγει τα πόδια και πέφτει από το αιδοίο της ένα αυγό με ακρυλική μπογιά που σπάει πάνω στον καμβά κάνοντας ΠΛΟΠ! Στη συνέχεια πέφτει άλλο ένα και μετά άλλο ένα. «Αρχαϊκά, αυθαίρετα, με έμπνευση». Όταν τελειώσει η πρώτη «παρτίδα», η περφόρμερ ονόματι Milo Moire πάει σε ένα παραβάν (να και η κοριτσίστικη ντροπή), «φουλάρει» και συνεχίζει τη ζωγραφική με τον ίδιο τρόπο. Με την PlopEgg Painting «απελευθερώνεται μια χαλαρή αλληλουχία σκέψεων: η φοβία για τη δημιουργία,

ντιεκλογικά πανώ που κρεμάστηκαν στα Προπύλαια. Τί να γύρευαν άραγε εκεί;

σε «βολικούς» συνειρμούς αναβίωσης μιας «ψυχροπολεμικής» περιόδου που τελείωσε δύο και πλέον δεκαετίες πριν, καλό είναι να διαπιστώσουμε εάν κάτι τέτοιο όντως ισχύει.

Η πραξικοπηματική κατάληψη της εξουσίας από τα ενεργούμενα των δυτικών (κυρίως Αμερικανών και Γερμανών) στην Ουκραΐνα, η άμεση κατάληψη της Κριμαίας από τη Ρωσσία, οι μάχες στην ανατολική Ουκρανία, η συγκέντρωση στρατευμάτων ΝΑΤΟικών και Ρωσσικών σε όλη τη γραμμή του «Ανατολικού Μετώπου», οι εκβιασμοί αλλά και οι συμφωνίες στο ενεργειακό επίπεδο, δημιουργούν μια εικόνα πως η προηγούμενη «σχεδόν αρραγής» συνεργασία Δύσης και Ανατολής στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης έχει σπάσει και θα πρέπει να επαναδιευθετηθεί.

Είναι όντως έτσι; Υπάρχει βέβαια η εύκολη (και βολική όπως θα διαπιστώσουμε) οπτική που βλέπει τις διαχωριστικές όχι τις συμπήξεις οι οποίες δημιουργούνται ακριβώς εξ αιτίας των διαχωριστικών γραμμών. Στην περίπτωση της Ουκραΐνας (όπως και της Συρίας και της Λιβύης...) **τα πράγματα είναι και δεν είναι όπως φαίνονται**.

Βέβαια, η πολεμική ρητορική των «αντιπάλων» ενισχύει την οπτική των διαχωρι-

διπλωμάτης Christopher Hill δήλωσε πως *«η απάντηση της Ρωσσίας στην Ουκρανική κρίση σημαίνει πως η Μόσχα πρόδωσε τη Νέα Τάξη Πραγμάτων στην οποία συμμετείχε τα τελευταία 25 χρόνια»*. Συνεπώς η διολίσθηση σε ένα νέο «ψυχρό πόλεμο» είναι αναπόφευκτη. «Άσχημη» προοπτική για πολ-

Η δήλωση του Hill είναι ιδιαίτερα σημαντική για δύο λόγους. **Κατ' αρχήν** ξεκαθαρίζει πως **η λεγόμενη «κατάρρευση» της Σοβιετίας ήταν στην πραγματικότητα μέρος του σχεδίου της ευρύτερης κυριαρχικής ενοποίησης.** Κατά έναν αντίστοιχο τρόπο που η σημερινή «Ελληνική κατάρρευση» αποτέλεσε την θρυαλλίδα που προώθησε την Ευρωπαϊκή κυριαρχική ενοποίηση (και κατ' επέκταση την Ευρω-Ατλαντική). **Κατά δεύτερον**, ξεκαθαρίζει πως η Ρωσσία καθ' όλη την μετα-Σοβιετική εποχή δεν αποτέλεσε εχθρό της Δύσης, αλλά συμμετείχε ενεργά σε έναν σχεδιασμό που ναι μεν ήταν Δυτικής έμπνευσης αλλά διεκδικούσε ισότιμη συμμετοχή στην συνδιαμόρφωσή του. Βεβαίως μπορούμε να αμφισβητήσουμε τα περί «προδοσίας» καθώς αυτό είναι η οπτική μιας μόνο πτέρυγας των θιασωτών

συνέχεια στη σελίδα 4

σίας του; Το σχέδιο δείχνει να παίρνει έναν δρόμο τόσο με τους Ανεξάρτητους Έλληνες, όπως περιγράψαμε παραπάνω, όσο και με την «καλή» Χρυσή Αυγή του κυρίου Κασιδιάρη.

Ο προφυλακισμένος βουλευτής της Χρυσής Αυγής Γιώργος Γερμενής, γνωστός και ως Καιάδας, στην ολομέλεια απευθυνόμενος στον υπουργό δικαιοσύνης πέταξε και αυτός τη βόμβα του κατά του «συστήματος». Του θύμισε ότι πριν γίνει υπουργός έλεγε στον Ευριπίδη Στυλιανίδη για τον Καιάδα: «Ευρυπίδη τούτος εδώ είναι καλό παιδί. Και έξυπνος. Πρέπει να τον κάνουμε δικό μας». Και ο Καιάδας συνεχίζει με παράπονο: «Τί έγινε κύριε υπουργέ μετά; Τί έγινε το καλό παιδί και το κλείσατε μέσα στη φυλακή;»

Και για όσους εξακολουθούν να μην καταλαβαίνουν, ο Σταύρος Ψυχάρης ο εκδότης της εφημερίδας που στήριξε και τις τρεις δωσιλογικές κυβερνήσεις γράφει στο φύλλο της πρώτης Κυριακής των εκλογών: **Επίσης ελάχιστοι αρθρώνουν κατηγορίες περί προδοσίας... Δεν υπήρξαν, δεν υπάρχουν και δεν θα υπάρξουν κυβερνήσεις προδοτών στην Ελλάδα.**

Στό ίδιο φύλλο μάλιστα φιλοξενείται και το σχέδιο του Σύριζα –δια του γνωστού πρώην ήρωα Γλέζου που από τη δεκαετία του '40 πάσχει βαρύτατα από ηρωισμό– για ουσιαστική αμνήστευση, υπό όρους, του Πασοκ και της ΝΔ. Οπότε καταλαβαίνετε τη συνέχεια...

Προεκλογικές δεσμεύσεις

Δύο μέρες πριν τις ευρωεκλογές εκδώθηκε υπουργική απόφαση που απαγορεύει την αλιεία σε μια πολύ εκτεταμέ-

τη μέση, ανοίγει τα πόδια και πέφτει από το αιδοίο της ένα αυγό με ακρυλική μπογιά που σπάει πάνω στον καμβά κάνοντας ΠΛΟΠ! Στη συνέχεια πέφτει άλλο ένα και μετά άλλο ένα. «Αρχαϊκά, αυθαίρετα, με έμπνευση». Όταν τελειώσει η πρώτη «παρτίδα», η περφόρμερ ονόματι Milo Moire πάει σε ένα παραβάν (να και η κοριτσίστικη ντροπή), «φουλάρει» και συνεχίζει τη ζωγραφική με τον ίδιο τρόπο. Με την PlopEgg Painting «απελευθερώνεται μια χαλαρή αλληλουχία σκέψεων: η φοβία για τη δημιουργία, η συμβολική δύναμη της καθημερινότητας και ο οργασμός δημιουργίας του Θηλυκού. Αναδύεται μια αντιστοιχία με τις άγριες κοινότητες και μέσα από την ένταση των όσων έχουμε δει και βιώσει, ένα πράγμα γίνεται σαφές: Ότι η Τέχνη αναζητεί συχνά την υλικότητα για να μπορεί να εκφραστεί αφ' εαυτής.

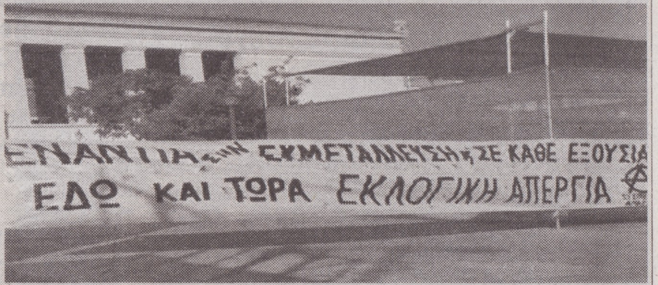
Αυτό το έκθεμα παρουσιάστηκε στην διάσημη έκθεση τέχνης «Art Cologne» στην Κολωνία της Γερμανίας.

Χωρίς να θέλουμε να υποτιμήσουμε την καθαρή καλλιτεχνική αξία αυτού του δρώμενου, θα θέλαμε να εστιάσουμε σε μια, ούτως ειπείν κοινωνική πτυχή. Είναι ένα θέαμα που ενθουσιάζει τόσο τις φεμινίστριες όσο και τα σεξιστικά δίποδα όντα διαφόρων κατηγοριών. Κλείνουν με τον πιο ωραίο τρόπο, τον τρόπο της τέχνης, διχόνοιες δεκαετιών. Μπορούν μάλιστα, αν θέλουν να κάτσουν και πλάι-πλάι...

Να μας ξανάρθετε! Να μας ξανάρθετε!

Ανήκουν στην κατηγορία των καλύτερων μουσαφίρηδων της στήλης και μόνο αισθήματα ευγνωμοσύνης αισθάνομαι γι' αυτούς καθως με έχουν κάνει να κλαίω από τα γέ-

ντιεκλογικά πανώ που κρεμάστηκαν στα Προπύλαια. Τί να γύρευαν άραγε εκεί;

Αυτή η ύποπτη συγκέντρωση άρχισε σιγά-σιγά να πυκνώνει, και ένα μικρό πλήθος άνω των 100 νεολαίων μαζεύτηκε στο πεζοδρόμιο ακούγοντας με ανοιχτό το στόμα τις αντιεκλογικές διακηρύξεις από την μικροφωνική, χασκογελούσαν με τους διπλανούς τους ή έπαιζαν με τα κινητά τους.

οπτική που βλέπει τις διαχωριστικές πάλων» ενισχύει την οπτική των διαχωρι- φευκτη. «Άσχημη» προοπτική για πολ- συνέχεια στη σελίδα 4

σίας του; Το σχέδιο δείχνει να παίρνει έναν δρόμο τόσο με τους Ανεξάρτητους Έλληνες, όπως περιγράψαμε παραπάνω, όσο και με την «καλή» Χρυσή Αυγή του κυρίου Κασιδιάρη.

Ο προφυλακισμένος βουλευτής της Χρυσής Αυγής Γιώργος Γερμενής, γνωστός και ως Καιάδας, στην ολομέλεια απευθυνόμενος στον υπουργό δικαιοσύνης πέταξε και αυτός τη βόμβα του κατά του «συστήματος». Του θύμισε ότι πριν γίνει υπουργός έλεγε στον Ευριπίδη Στυλιανίδη για τον Καιάδα: «Ευρυπίδη τούτος εδώ είναι καλό παιδί. Και έξυπνος. Πρέπει να τον κάνουμε δικό μας». Και ο Καιάδας συνεχίζει με παράπονο: «Τί έγινε κύριε υπουργέ μετά; Τί έγινε το καλό παιδί και το κλείσατε μέσα στη φυλακή;»

Και για όσους εξακολουθούν να μην καταλαβαίνουν, ο Σταύρος Ψυχάρης ο εκδότης της εφημερίδας που στήριξε και τις τρεις δωσιλογικές κυβερνήσεις γράφει στο φύλλο της πρώτης Κυριακής των εκλογών: **Επίσης ελάχιστοι αρθρώνουν κατηγορίες περί προδοσίας... Δεν υπήρξαν, δεν υπάρχουν και δεν θα υπάρξουν κυβερνήσεις προδοτών στην Ελλάδα.**

Στό ίδιο φύλλο μάλιστα φιλοξενείται και το σχέδιο του Σύριζα –δια του γνωστού πρώην ήρωα Γλέζου που από τη δεκαετία του '40 πάσχει βαρύτατα από ηρωισμό– για ουσιαστική αμνήστευση, υπό όρους, του Πασοκ και της ΝΔ. Οπότε καταλαβαίνετε τη συνέχεια...

Προεκλογικές δεσμεύσεις

Δύο μέρες πριν τις ευρωεκλογές εκδόθηκε υπουργική απόφαση που απαγορεύει την αλιεία σε μια πολύ εκτεταμένη θαλάσσια ζώνη νοτιο-ανατολικά της Κρήτης που περιλαμβάνει τόσο το βόρειο Λιβυκό πέλαγος όσο και το νότιο Ιόνιο. Δεν χρειάζονται περισσότερες διευκρινίσεις: ξεκινά η καταστροφή των χημικών όπλων της Συρίας από το Αμερικανικό Ναυτικό. Πολύ σωστά η απόφαση δεν διευκρινίζει για πόσο διάστημα θα διαρκέσει η απαγόρευση αφού πιθανότατα δεν θα μείνει ψάρι για ψάρι, η δε περιοχή τίθεται και τυπικά υπό τον έλεγχο των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ. Είπε κανείς τίποτα για «γκρίζες ζώνες» και «εδαφικές ακεραιότητες»;

Πλοπ!

Μια ολόγυμνη νεαρή καλλιτέχνις-»περφόρμερ», ανεβαίνει με αργές τελετουργικές κινήσεις σε ένα ειδικό βάθρο μπροστά στο πλήθος στην ανοιχτή πλατεία. Στο δάπεδο είναι στρωμένος ένας καμβάς. Η περφόρμερ χαμηλώνει τη μέση, ανοίγει τα πόδια και πέφτει από το αιδοίο της ένα αυγό με ακρυλική μπογιά που σπάει πάνω στον καμβά κάνοντας ΠΛΟΠ! Στη συνέχεια πέφτει άλλο ένα και μετά άλλο ένα. «Αρχαϊκά, αυθαίρετα, με έμπνευση». Όταν τελειώσει η πρώτη «παρτίδα», η περφόρμερ ονόματι Milo Moire πάει σε ένα παραβάν (να και η κοριτσίστικη ντροπή), «φουλάρει» και συνεχίζει τη ζωγραφική με τον ίδιο τρόπο. Με την PlopEgg Painting «απελευθερώνεται μια χαλαρή αλληλουχία σκέψεων: η φοβία για τη δημιουργία, η συμβολική δύναμη της καθημερινότητας και ο οργασμός δημιουργίας του Θηλυκού. Αναδύεται μια αντιστοιχία με τις άγριες κοινότητες και μέσα από την ένταση των όσων έχουμε δει και βιώσει, ένα πράγμα γίνεται σαφές: Ότι η Τέχνη αναζητεί συχνά την υλικότητα για να μπορεί να εκφραστεί αφ' εαυτής.

Αυτό το έκθεμα παρουσιάστηκε στην διάσημη έκθεση τέχνης «Art Cologne» στην Κολωνία της Γερμανίας.

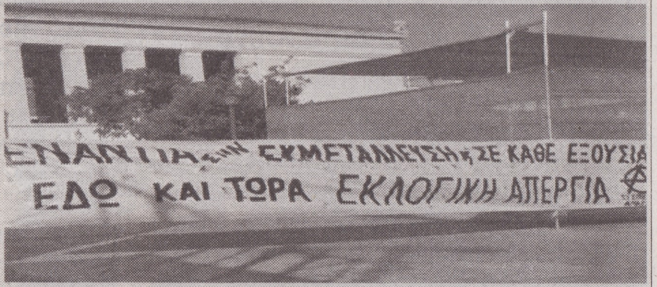
Χωρίς να θέλουμε να υποτιμήσουμε την καθαρή καλλιτεχνική αξία αυτού του δρώμενου, θα θέλαμε να εστιάσουμε σε μια, ούτως ειπείν κοινωνική πτυχή. Είναι ένα θέαμα που ενθουσιάζει τόσο τις φεμινίστριες όσο και τα σεξιστικά δίποδα όντα διαφόρων κατηγοριών. Κλείνουν με τον πιο ωραίο τρόπο, τον τρόπο της τέχνης, διχόνοιες δεκαετιών. Μπορούν μάλιστα, αν θέλουν να κάτσουν και πλάι-πλάι...

Να μας ξανάρθετε! Να μας ξανάρθετε!

Ανήκουν στην κατηγορία των καλύτερων μουσαφίρηδων της στήλης και μόνο αισθήματα ευγνωμοσύνης αισθάνομαι γι' αυτούς καθώς με έχουν κάνει να κλαίω από τα γέλια όταν συγγράφω τα κατορθώματά τους. Ατυχώς όμως είχα πολλά χρόνια να τους συναντήσω από κοντά και να θαυμάσω αυτό το ιδιαίτερο ανθρωπολογικό είδος. Αναφέρομαι, βέβαια, στους θρυλικούς Κνίτες, την δική μας μετασοβιετική «κομσομόλ» που επιζεί ακόμα χαρη στις «εγγενείς αντιφάσεις του καπιταλισμού» και παρά τις αντιξοότητες και την άνθιση τής τεχνολογίας αφής, έχει σφιχταγκαλιάσει ένα μονοψήφιο ποσοστό και δεν λέει να το αφήσει.

Ένα καπρίτσιο της τύχης όμως έφερε τους συμπαθείς, κατά τα άλλα, χιλιαστές νεογέροντες στην αντιεκλογική συγκέντρωση της «Συσπείρωσης Αναρχικών» στα Προπύλαια.

Για να είμαστε δίκαιοι βέβαια, είχαν μαζευτεί ήδη πριν την συγκέντρωση καμια 20ριά από δαύτους στο πεζοδρόμιο της Πανεπιστημίου και στάθηκαν να χαζεύουν τα αντιεκλογικά πανώ που κρεμάστηκαν στα Προπύλαια. Τί να γύρευαν άραγε εκεί;

Αυτή η ύποπτη συγκέντρωση άρχισε σιγά-σιγά να πυκνώνει, και ένα μικρό πλήθος άνω των 100 νεολαίων μαζεύτηκε στο πεζοδρόμιο ακούγοντας με ανοιχτό το στόμα τις αντιεκλογικές διακηρύξεις από την μικροφωνική, χασκογελούσαν με τους διπλανούς τους ή έπαιζαν με τα κινητά τους.

Επιτέλους το μυστήριο λύθηκε: Το περίεργο γκρουπ τελικά ήταν τα ΚΑΠΗ της Σπουδάζουσας της ΚΝΕ που είχαν στα Προπύλαια προσυγκέντρωση για να πάνε με πορεία στο Πεδίο του Άρεως και να ακούσουν τον κύριο Μήτσο Κουτσούμπα, να εξιστορεί «τα δεινά του καπιταλλλισμού» με με την χαρακτηριστική λιπαρή προφορά του. Πόσο γέρος και ανήμπορος πρέπει να αισθάνεται κάποιος ώστε να θυσιάσει ένα τέτοιο ωραίο ανοιξιάτικο απόγευμα για να καμαρώσει από κοντά έναν κυριούλη που θυμίζει ιδιοκτήτη συνοικιακού φροντιστηρίου; Κανονικά και για λόγους δημόσιας ασφάλειας ο Δήμος Αθηναίων δεν θα πρέπει να δίνει άδεια για τις ομιλίες του κυρίου

συνέχεια στη σελίδα 4

συνέχεια από τη σελίδα 3

της παγκοσμιοποίησης. Επί πλέον, δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας πως καθ' όλη την διάρκεια της αντιπαράθεσης, σχετικά με το ζήτημα της Ουκραΐνας, ο Πούτιν συνεχώς προσφωνούσε τους δυτικούς με τη διατύπωση «οι σύμμαχοί μας».

συνέχεια από τη σελίδα 3

Κουτσούμπα παρά μόνο αν υπάρχουν καθίσματα για όλους τους συγκεντρωμένους διότι υπάρχει, πάντα, ο κίνδυνος να κοιμηθεί κάποιος όρθιος, να πέσει και να τραυματιστεί σοβαρά.

Φυσικά μοιράστηκαν με ενθουσιασμό αντιεκλογικές προκηρύξεις σε αυτούς τους αναπάντεχους «πελάτες», τί τιμή και αυτή να έχουμε σύσσωμο το σπουδαστικό της ΚΝΕ μπροστά στο πανώ μας. Η αλήθεια είναι πως ο «σκληρός πυρήνας», κάτι συνοφρυωμένα αγέλαστα παιδάκια, κατάλαβαν μετά από μισή και πλέον ώρα ότι κάτι δεν πάει καλά. Θες, όμως, ότι στα «κεντρικά» δεν το σήκωνε κανείς να δώσει γραμμή, θες η ρημάδα η γραφειοκρατία, και οι δυσκίνητοι Κνιτες είχαν κολλήσει στα Προπύλαια σαν τεθωρακισμένα στις λάσπες. Επί τέλους, όμως, μοιράστηκαν οι τιμημένες κόκκινες σημαίες καρφιτσωμένες σε λεπτά άσπρα καλαμάκια και ανέμισαν μπροστά στα αναρχικά πανώ.

Αναχώρηση!

Η μικροφωνική της Συσπείρωσης Αναρχικών αποχαιρέτησε τους «παλιόφιλους» με μερικές αθώες κακιούλες και οι Κομσομόλοι απάντησαν με ρυθμικά σύνθηματα για την αφοσίωση τους στον Σοσιαλισμό.

... Ασυλλόγιστα νιάτα!

Quiz: *Πού θα διαβάσετε το παρακάτω;*

[...]Η σοβαρότερη όμως ένδειξη του βαθμού ανάπτυξης και ωρίμανσης του φεουδαρχικού κοινωνικοοικονομικού

Αυτό σημαίνει πως οι Σοβιετικοί ήταν όντως εχθροί των Δυτικών ή ότι οι κληρονόμοι τους οι Ρώσσοι θα αποτελέσουν εχθρούς τους από εδώ και πέρα; Το κλειδί για την απάντηση είναι η ίδια η κατανόηση τόσο των αποτελεσμάτων των Παγκοσμίων πολέμων, όσο και του λεγόμενου «ψυχρού πολέμου» δηλαδή του σχεδιασμού της μεταπολεμικής πραγματικότητας στην Ευρώπη. Το «παρελθόν» συνεχίζεται με αμείωτη ένταση και πείσμα και σήμερα. Πρέπει, λοιπόν, να γίνει η αναγκαία παρένθεση για να φτάσουμε να κατανοούμε το σήμερα.

Το αιματηρό «δούλεμα» του 20ου αιώνα

Με δυο γραμμές θα μπορούσαμε να πούμε πως η ιστορία των δύο παγκόσμιων ανθρωποσφαγών ήταν η ιστορία της κατάκτησης της Ευρώπης. Γιατί ειδικά της Ευρώπης; Γιατί από αρχαιοτάτων χρόνων οι κυριαρχικές δυνάμεις του Ευρωπαϊκού χώρου ήταν οι κατακτητές και του υπόλοιπου κόσμου. Η Ευρώπη ήταν η κοιτίδα των πιο φιλόδοξων ιμπεριαλιστών και αποικιοκρατών οι οποίοι εκτός της ωμής βίας γνώριζαν και πως να δημιουργούν σταθερά εξουσιαστικά συστήματα, δηλαδή οικονομικά και κοινωνικά μοντέλα διακυβέρνησης με συνέχεια: Ρωμαίοι, Γάλλοι, Ισπανοί, Ολλανδοί και φυσικά Γερμανοί Αγγλοσάξωνες που εν τω μεταξύ «μεταμορφώθηκαν» σε Βρετανούς. Η κατάκτηση της Ευρώπης ήταν κεντρική προϋπόθεση για τον οποιονδήποτε θα είχε παγκόσμιες φιλοδοξίες. Κατάκτηση τελικώς από ποιούς; Από τους λεγόμενους «Αμερικανούς» και τους «Σοβιετικούς» στα πλαίσια μιας δίκαιης μοιρασιάς. «Λεγόμενους» γιατί είναι σύνηθες οι ισχυροί να κρύβονται πίσω από εθνικότητες που δεν τους αφορούν απαραίτητα. Οι ορδές των «Αρίων» ξεκίνησαν να κατακτήσουν την Ευρώπη και τελικά αυτή, σε μια από τις πιο περίεργες «καραμπόλες» της Ιστορίας έπεσε στα χέρια των Αμερικανών και των Σοβιετι-

Ο λεγόμενος ψυχρός πόλεμος έδωσε στα νέα αφεντικά της Ευρώπης μόνιμα χαρακτηριστικά στην κατάκτησή τους. Η κάθε πλευρά του διπόλου αιτιολογούσε την παρουσία και τη δράση της μέσω της δαιμονοποίησης του «αντιπάλου». Η απειλή (ο πυρηνικός πόλεμος) ήταν πολύ τρομακτική για να αφήσει ασυγκίνητο τον οποιονδήποτε αμφισβητία. Εν τω μεταξύ, δόθηκε στην κάθε πλευρά η δυνατότητα να ξεκινήσουν μια διαδικασία ενοποίησης του δικού τους χώρου επιρροής. Οι μεν στη δυτική Ευρώπη, οι δε

από τους ισχυρότερους «ανθρώπους» του πλανήτη. Λίγοι κατανοούν ότι βλέπουν θέατρο όταν τρομοκρατημένοι βλέπουν πως το σκηνικό είναι αιματοβαμμένο. Από εκεί και πέρα φυσικά οι εσωτερικοί ανταγωνισμοί δεν εκλείπουν και, ως συνήθως, είναι πάντοτε ανελέητοι. Συμβαίνει και στις καλύτερες συμμορίες να συμμετέχουν όλοι στο ίδιο σχέδιο και όλοι να προσπαθούν να γίνουν πρώτοι των πρώτων. Τα οφέλη όμως αυτής της διαδικασίας ήταν τεράστια: Όλοι –Ανατολικοί και Δυτικοί ιθαγενείς– πίστεψαν

Οι κάτοικοι του Λβώφ υποδέχονται τα Γερμανικά στρατεύματα, τον Ιούλιο του 1941

στην Ανατολική, αφήνοντας τη στιγμή της πλήρους ενοποίησης για το μέλλον. Έτσι, «αναβαπτισμένοι» πρώην Ναζί άρχισαν πλέον να φιγουράρουν ως προφήτες της ειρήνης και της συνεργασίας μέσω του σχεδίου της Ευρωπαϊκής ενοποίησης που επανεκκινήθηκε τότε με την ΕΟΚ. Της Ευρώπης δηλαδή «των λαών» που έμελλε να γίνει η καραμέλα δεξιών και αριστερών, είτε αφελών είτε απατεώνων. **Η διαδικασία κυριαρχικής ενοποίησης και της κοινωνικής ομογενοποίησης** θα προχωρούσε κατ' αρχήν δια της καπιταλιστικής ανάπτυξης και της ευημερείας, χρηματοδοτούμενης βεβαίως από

με πάθος στην «Ευρώπη των λαών» και στο «παγκόσμιο χωριό». Τέτοιο αυτοκτονικό πάθος που δεν σταματούν να το πιστεύουν ούτε και σήμερα, που τους λεηλατούν κανονικά και με το νόμο. Έτσι ενοποιείται ο κόσμος. Η Δυτική Ευρώπη το 1989 ήταν όντως έτοιμη για το τελικό στάδιο ενοποίησης και μπορούσε πλέον να καταπιεί και την Ανατολική.

Το αιματηρό «δούλεμα» του 21ου αιώνα

Αυτά γίνονταν τότε. Η Σοβιετική δήθεν κατάρρευση και η Γερμανική ενοποίηση επανέφεραν το σκηνικό στη «σωστή» του

νους διότι υπάρχει, πάντα, ο κίνδυνος να κοιμηθεί κάποιος όρθιος, να πέσει και να τραυματιστεί σοβαρά.

Φυσικά μοιράστηκαν με ενθουσιασμό αντιεκλογικές προκηρύξεις σε αυτούς τους αναπάντεχους «πελάτες», τί τιμή και αυτή να έχουμε σύσσωμο το σπουδαστικό της ΚΝΕ μπροστά στο πανώ μας. Η αλήθεια είναι πως ο «σκληρός πυρήνας», κάτι συνοφρυωμένα αγέλαστα παιδάκια, κατάλαβαν μετά από μισή και πλέον ώρα ότι κάτι δεν πάει καλά. Θες, όμως, ότι στα «κεντρικά» δεν το σήκωνε κανείς να δώσει γραμμή, θες η ρημάδα η γραφειοκρατία, και οι δυσκίνητοι Κνίτες είχαν κολλήσει στα Προπύλαια σαν τεθωρακισμένα στις λάσπες. Επί τέλους, όμως, μοιράστηκαν οι τιμημένες κόκκινες σημαίες καρφιτσωμένες σε λεπτά άσπρα καλαμάκια και ανέμισαν μπροστά στα αναρχικά πανώ.

Αναχώρηση!

Η μικροφωνική της Συσπείρωσης Αναρχικών αποχαιρέτησε τους «παλιόφιλους» με μερικές αθώες κακιούλες και οι Κομσομόλοι απάντησαν με ρυθμικά σύνθηματα για την αφοσίωση τους στον Σοσιαλισμό.

... Ασυλλόγιστα νιάτα!

Quiz: *Πού θα διαβάσετε το παρακάτω;*

[...]Η σοβαρότερη όμως ένδειξη του βαθμού ανάπτυξης και ωρίμανσης του φεουδαρχικού κοινωνικοοικονομικού σχηματισμού –που εγκυμονεί το πέρασμα σε άλλο σχηματισμό– είναι το ολοένα και περισσότερο πύκνωμα των ανταλλαγών με χρήμα.

Για να γίνει κάτι τέτοιο, σε εκείνους τους αιώνες, οι προϋποθέσεις ήταν από τη μια αύξηση του πληθυσμού και η ολοένα και περισσότερο γειτνίασή του, άρα και η αύξηση των αναγκών που δεν μπορούν πλέον να καλυφθούν με απλή ανταλλαγή προϊόντων που παράγει ο καθένας «μόνος» του και μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του με προϊόντα που παράγει ο «άλλος». Οι ανάγκες αυτές με τη σειρά τους οδήγησαν στην ολόπλευρη ανάπτυξη της παραγωγής και στη δημιουργία αγοράς.

Όλη αυτή η κίνηση αναγκαία οδήγησε στη γέννηση, επέκταση και καθιέρωση των χρηματικών ανταλλαγών, στην καθιέρωση των εμπορευματικών ανταλλα-

να καταλάβουμε το σήμερα.

Το αιματηρό «δούλεμα» του 20ου αιώνα

Με δυο γραμμές θα μπορούσαμε να πούμε πως η ιστορία των δύο παγκόσμιων ανθρωποσφαγών ήταν η ιστορία της κατάκτησης της Ευρώπης. Γιατί ειδικά της Ευρώπης; Γιατί από αρχαιοτάτων χρόνων οι κυριαρχικές δυνάμεις του Ευρωπαϊκού χώρου ήταν οι κατακτητές και του υπόλοιπου κόσμου. Η Ευρώπη ήταν η κοιτίδα των πιο φιλόδοξων ιμπεριαλιστών και αποικιοκρατών οι οποίοι εκτός της ωμής βίας γνώριζαν και πως να δημιουργούν σταθερά εξουσιαστικά συστήματα, δηλαδή οικονομικά και κοινωνικά μοντέλα διακυβέρνησης με συνέχεια: Ρωμαίοι, Γάλλοι, Ισπανοί, Ολλανδοί και φυσικά Γερμανοί Αγγλοσάξωνες που εν τω μεταξύ «μεταμορφώθηκαν» σε Βρετανούς. Η κατάκτηση της Ευρώπης ήταν κεντρική προϋπόθεση για τον οποιονδήποτε θα είχε παγκόσμιες φιλοδοξίες. Κατάκτηση τελικώς από ποιούς; Από τους λεγόμενους «Αμερικανούς» και τους «Σοβιετικούς» στα πλαίσια μιας δίκαιης μοιρασιάς. «Λεγόμενους» γιατί είναι σύνηθες οι ισχυροί να κρύβονται πίσω από εθνικότητες που δεν τους αφορούν απαραίτητα. Οι ορδές των «Αρίων» ξεκίνησαν να κατακτήσουν την Ευρώπη και τελικά αυτή, σε μια από τις πιο περίεργες «καραμπόλες» της Ιστορίας έπεσε στα χέρια των Αμερικανών και των Σοβιετικών.

Αμερικανών, που πριν τον πόλεμο βοηθούσαν τον Χίτλερ να βάζει μπρος τα τεθωρακισμένα του με το «δικό τους» πετρέλαιο μιας και οι «Άριοι» δεν είχαν ούτε σταγόνα δικό τους. Που τον χρηματοδοτούσαν από τις δικές τους τράπεζες μιας και οι «Άριοι» ήταν φαλιρημένοι λόγω των αποζημιώσεων για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Σοβιετικών που πριν το πόλεμο είχαν συμμαχήσει μαζί του και μοίραζαν την βορειοανατολική Ευρώπη. Αμερικανών που ήταν και ολίγον... Γερμανοί, καθώς στην ελίτ της εξουσίας των ΗΠΑ βρίσκονταν αρκετοί απόγονοι των Γερμανών μεταναστών στις ΗΠΑ κατά τον 19ο αιώνα.

Μετά από δεκάδες εκατομμύρια νεκρούς και πλήρη καταστροφή από τους

Οι κάτοικοι του Λβωφ υποδέχονται τα Γερμανικά στρατεύματα, τον Ιούλιο του 1941

στην Ανατολική, αφήνοντας τη στιγμή της πλήρους ενοποίησης για το μέλλον. Έτσι, «αναβαπτισμένοι» πρώην Ναζί άρχισαν πλέον να φιγουράρουν ως προωθητές της ειρήνης και της συνεργασίας μέσω του σχεδίου της Ευρωπαϊκής ενοποίησης που επανεκκινήθηκε τότε με την ΕΟΚ. Της Ευρώπης δηλαδή «των λαών» που έμελλε να γίνει η καραμέλα δεξιών και αριστερών, είτε αφελών είτε απατεώνων. **Η διαδικασία κυριαρχικής ενοποίησης και της κοινωνικής ομογενοποίησης** θα προχωρούσε κατ' αρχήν δια της καπιταλιστικής ανάπτυξης και της ευμάρειας, χρηματοδοτούμενης βεβαίως από τα ζωγραφιστά χαρτιά των δανείων των Αμερικανικών τραπεζών που μετά το 1929 «ασφυκτιούσαν» εντός των συνόρων των ΗΠΑ. Μετά την στρατιωτική και η οικονομική κατάκτηση. Η πραγματική λεηλασία θα μπορούσε να περιμένει για λίγες δεκαετίες, έως ότου κατασκευαζόταν το κατάλληλο πλαίσιο.

Παρομοίως οι Σοβιετικοί «χώνευαν» με την ησυχία τους τις δικές τους συμφωνημένες κατακτήσεις ομογενοποιώντας το δικό τους χώρο με διαφορετικές βέβαια μεθόδους... «πειθούς». Μια φτωχή και καθημαγμένη Σοβιετία η οποία όμως θα έπρεπε να φαντάζει ως απειλητικό τέρας για τις ανάγκες του σχεδιασμού. Πρόσφατα «διέρρευσαν» πληροφορίες από την Τράπεζα της Αγγλίας για το πώς Δυτικές τράπεζες βοηθούσαν οικονομικά τον τότε «άξονα του κακού». Αν και στη συνέχεια διαψεύστηκαν.

με πάθος στην «Ευρώπη των λαών» και στο «παγκόσμιο χωριό». Τέτοιο αυτοκτονικό πάθος που δεν σταματούν να το πιστεύουν ούτε και σήμερα, που τους λεηλατούν κανονικά και με το νόμο. Έτσι ενοποιείται ο κόσμος. Η Δυτική Ευρώπη το 1989 ήταν όντως έτοιμη για το τελικό στάδιο ενοποίησης και μπορούσε πλέον να καταπιεί και την Ανατολική.

Το αιματηρό «δούλεμα» του 21ου αιώνα

Αυτά γίνονταν τότε. Η Σοβιετική δήθεν κατάρρευση και η Γερμανική ενοποίηση επανέφεραν το σκηνικό στη «σωστή» του βάση, δηλαδή εκεί απ' όπου ξεκίνησε: Στους προηγούμενους παγκόσμιους πολέμους. Θυμόμαστε πως πριν το ξέσπασμα του Β΄ΠΠ ο Χίτλερ διεκδικούσε την ενοποίηση όλων των Γερμανών. Παρομοίως συνέβη και προ του ξεσπάσματος του Γ΄ΠΠ στα τέλη της δεκαετίας του '80. Η ενοποιητική συμφωνία «κυρίων» επέτρεψε την έναρξη της διαδικασίας ενοποίησης και του Ανατολικού Ευρωπαϊκού χώρου που βεβαίως σε κοινωνικό επίπεδο σήμαινε λεηλασία και φτωχοποίηση δίχως προηγούμενο. Φυσικά και στην ίδια τη Ρωσσία. Λεηλασία από τους «απελευθερωτές» που είχαν εντρυφήσει στο ρόλο αυτό ήδη από το τέλος του Β΄ΠΠ.

Οι Ρώσσοι κρατιστές δεν είχαν κανένα ουσιαστικό πρόβλημα. Συνέχιζαν να συμμετέχουν πάμπλουτοι σε έναν πα-

Η μικροφωνική της Συσπείρωσης Αναρχικών αποχαιρέτησε τους «παλιόφιλους» με μερικές αθώες κακιούλες και οι Κομσομόλοι απάντησαν με ρυθμικά σύνθηματα για την αφοσίωση τους στον Σοσιαλισμό.

... Ασυλλόγιστα νιάτα!

Quiz: *Πού θα διαβάσετε το παρακάτω;*

[...]Η σοβαρότερη όμως ένδειξη του βαθμού ανάπτυξης και ωρίμανσης του φεουδαρχικού κοινωνικοοικονομικού σχηματισμού –που εγκυμονεί το πέρασμα σε άλλο σχηματισμό– είναι το ολοένα και περισσότερο πύκνωμα των ανταλλαγών με χρήμα.

Για να γίνει κάτι τέτοιο, σε εκείνους τους αιώνες, οι προϋποθέσεις ήταν από τη μια αύξηση του πληθυσμού και η ολοένα και περισσότερο γειτνίασή του, άρα και η αύξηση των αναγκών που δεν μπορούν πλέον να καλυφθούν με απλή ανταλλαγή προϊόντων που παράγει ο καθένας «μόνος» του και μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του με προϊόντα που παράγει ο «άλλος». Οι ανάγκες αυτές με τη σειρά τους οδήγησαν στην ολόπλευρη ανάπτυξη της παραγωγής και στη δημιουργία αγοράς.

Όλη αυτή η κίνηση αναγκαία οδήγησε στη γέννηση, επέκταση και καθιέρωση των χρηματικών ανταλλαγών, στην καθιέρωση των εμπορευματικών ανταλλαγών.[...]

α) Στην «Κριτική της Πολιτικής Οικονομίας», του Καρόλου Μάρξ.

β) Στα «Κοινωνικά συστήματα: Το φεουδαρχικό σύστημα» του Βασίλη Φίλια.

γ) Στην «Ιστορία της Μεσαιωνικής Δύσης», του Jacques Le Goff.

δ) Στον Ριζοσπάστη, στην ανάλυση για το Game of Thrones.

Λεόν

Εάν η απάντηση που δώσατε είναι η δ', τότε πετύχατε διάνα!

τανους. Η κατάκτηση της Ευρώπης ήταν κεντρική προϋπόθεση για τον οποιονδήποτε θα είχε παγκόσμιες φιλοδοξίες. Κατάκτηση τελικώς από ποιους; Από τους λεγόμενους «Αμερικανούς» και τους «Σοβιετικούς» στα πλαίσια μιας δίκαιης μοιρασιάς. «Λεγόμενους» γιατί είναι σύνηθες οι ισχυροί να κρύβονται πίσω από εθνικότητες που δεν τους αφορούν απαραίτητα. Οι ορδές των «Αρίων» ξεκίνησαν να κατακτήσουν την Ευρώπη και τελικά αυτή, σε μια από τις πιο περίεργες «καραμπόλες» της Ιστορίας έπεσε στα χέρια των Αμερικανών και των Σοβιετικών.

Αμερικανών, που πριν τον πόλεμο βοηθούσαν τον Χίτλερ να βάζει μπρος τα τεθωρακισμένα του με το «δικό τους» πετρέλαιο μιας και οι «Άριοι» δεν είχαν ούτε σταγόνα δικό τους. Που τον χρηματοδοτούσαν από τις δικές τους τράπεζες μιας και οι «Άριοι» ήταν φαλιρημένοι λόγω των αποζημιώσεων για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Σοβιετικών που πριν το πόλεμο είχαν συμμαχήσει μαζί του και μοίραζαν την βορειοανατολική Ευρώπη. Αμερικανών που ήταν και ολίγον... Γερμανοί, καθώς στην ελίτ της εξουσίας των ΗΠΑ βρίσκονταν αρκετοί απόγονοι των Γερμανών μεταναστών στις ΗΠΑ κατά τον 19ο αιώνα.

Μετά από δεκάδες εκατομμύρια νεκρούς και πλήρη καταστροφή από τους «κακούς» η Ευρώπη παραδόθηκε με ανακούφιση και ευγνωμοσύνη στους «καλούς». Οι οποίοι «καλοί» ανέλαβαν και τον έλεγχο της Γερμανίας βασιζόμενοι στον προηγούμενο Ναζιστικό μηχανισμό τον οποίο φυσικά διατήρησαν ανέπαφο και ο οποίος απλώς άλλαξε διοικητές. Ναζιστικός μηχανισμός ο οποίος ήταν επίσης ευγνώμων στους «καλούς» κατακτητές, οι οποίοι τον προφύλαξαν από την εσαεί εκδίκηση των θυμάτων τους. Ήταν τέτοιο το μέγεθος των θηριωδιών των Ναζί, ώστε κανείς δεν μπορούσε να κατονομάσει τους νέους κατακτητές ως τέτοιους. Ήταν «απελευθερωτές».

Έτσι, «αναβαπτισμένοι» πρώην Ναζί άρχισαν πλέον να φιγουράρουν ως προωθητές της ειρήνης και της συνεργασίας μέσω του σχεδίου της Ευρωπαϊκής ενοποίησης που επανεκκινήθηκε τότε με την ΕΟΚ. Της Ευρώπης δηλαδή «των λαών» που έμελλε να γίνει η καραμέλα δεξιών και αριστερών, είτε αφελών είτε απατεώνων. **Η διαδικασία κυριαρχικής ενοποίησης και της κοινωνικής ομογενοποίησης** θα προχωρούσε κατ' αρχήν δια της καπιταλιστικής ανάπτυξης και της ευμάρειας, χρηματοδοτούμενης βεβαίως από τα ζωγραφιστά χαρτιά των δανείων των Αμερικανικών τραπεζών που μετά το 1929 «ασφυκτιούσαν» εντός των συνόρων των ΗΠΑ. Μετά την στρατιωτική και η οικονομική κατάκτηση. Η πραγματική λεηλασία θα μπορούσε να περιμένει για λίγες δεκαετίες, έως ότου κατασκευαζόταν το κατάλληλο πλαίσιο.

Παρομοίως οι Σοβιετικοί «χώνευαν» με την ησυχία τους τις δικές τους συμφωνημένες κατακτήσεις ομογενοποιώντας το δικό τους χώρο με διαφορετικές βέβαια μεθόδους... «πειθούς». Μια φτωχή και καθημαγμένη Σοβιετία η οποία όμως θα έπρεπε να φαντάζει ως απειλητικό τέρας για τις ανάγκες του σχεδιασμού. Πρόσφατα «διέρρευσαν» πληροφορίες από την Τράπεζα της Αγγλίας για το πώς Δυτικές τράπεζες βοηθούσαν οικονομικά τον τότε «άξονα του κακού». Αν και στη συνέχεια διαψεύστηκαν.

Οι Σοβιετικοί και η Δύση δεν αποτελούσαν πραγματικούς εχθρούς. Συμμετείχαν σε έναν σχεδιασμό που βόλευε όλους. Ένα παγκόσμιο θέατρο που κράτησε λίγες δεκαετίες. Με πολύ πραγματικές οδύνες και θύματα όμως. Όπως οι διαχωριστικές γραμμές δεξιών και αριστερών αποτέλεσαν τη βάση για τον συνολικό πολιτικό έλεγχο του κοινωνικού χώρου από τους ισχυρότερους ιθύνοντες ενός τόπου, έτσι και οι διαχωριστικές γραμμές Ανατολής - Δύσης αποτέλεσαν τη βάση για τον συνολικό έλεγχο του «παγκόσμιου χωριού», αυτή τη φορά

νικό πάθος που δεν σταματούν να το πιστεύουν ούτε και σήμερα, που τους λεηλατούν κανονικά και με το νόμο. Έτσι ενοποιείται ο κόσμος. Η Δυτική Ευρώπη το 1989 ήταν όντως έτοιμη για το τελικό στάδιο ενοποίησης και μπορούσε πλέον να καταπιεί και την Ανατολική.

Το αιματηρό «δούλεμα» του 21ου αιώνα

Αυτά γίνονταν τότε. Η Σοβιετική δήθεν κατάρρευση και η Γερμανική ενοποίηση επανέφεραν το σκηνικό στη «σωστή» του βάση, δηλαδή εκεί απ' όπου ξεκίνησε: Στους προηγούμενους παγκόσμιους πολέμους. Θυμόμαστε πως πριν το ξέσπασμα του Β΄ΠΠ ο Χίτλερ διεκδικούσε την ενοποίηση όλων των Γερμανών. Παρομοίως συνέβη και προ του ξεσπάσματος του Γ΄ΠΠ στα τέλη της δεκαετίας του '80. Η ενοποιητική συμφωνία «κυρίων» επέτρεψε την έναρξη της διαδικασίας ενοποίησης και του Ανατολικού Ευρωπαϊκού χώρου που βεβαίως σε κοινωνικό επίπεδο σήμαινε λεηλασία και φτωχοποίηση δίχως προηγούμενο. Φυσικά και στην ίδια τη Ρωσσία. Λεηλασία από τους «απελευθερωτές» που είχαν εντρυφήσει στο ρόλο αυτό ήδη από το τέλος του Β΄ΠΠ.

Οι Ρώσσοι κρατιστές δεν είχαν κανένα ουσιαστικό πρόβλημα. Συνέχιζαν να συμμετέχουν πάμπλουτοι σε έναν παγκόσμιο σχεδιασμό στον οποίο οι αντιρρήσεις τους ήταν μόνο σε δευτερεύοντα και επί μέρους σημεία και έπρεπε να φροντίζουν να μην αισθάνονται «ριγμένοι». Δυστυχώς γι' αυτούς οι «συνεργάτες» τους, τους «έρριχναν» συχνά, απλά επειδή μπορούσαν. Είπαμε, συμβαίνει και στις καλύτερες συμμορίες. Κανένας με πραγματικές φιλοδοξίες και ισχύ δεν επιθυμεί να είναι απλώς το «αποπαίδι» ενός σχεδιασμού. Ειδικά όταν διαπιστώνει πως οι «συνεργάτες» του είναι «πλεονέκτες» και δεν επιθυμούν να μοιραστούν τίποτα με κανέναν.

Η διαχείριση της παγκόσμιας οικονο-

μίας δεν έχει μεγάλη διαφορά από την διαχείριση μιας κρατικής οικονομίας. Το κέντρο δίνει ρόλους στην περιφέρεια. Έτσι μια περιοχή μπορεί να οριστεί σαν αγροτική, μια άλλη σαν βιομηχανική κλπ. Στον παγκόσμιο σχεδιασμό, παρομοίως κάποιες περιοχές (π.χ. Κίνα, Γερμανία) ορίστηκαν ως «βιομηχανικές». Κάποιες άλλες ως παραγωγοί-τροφοδότες ενέργειας (Μέση Ανατολή, Ρωσσία). Το θέμα είναι να υπάρχουν ισχυρές αλληλεξαρτήσεις που να μην αφήνουν κανέναν επί μέρους κρατιστή να ισχυροποιηθεί πέρα από ένα βαθμό. Έτσι ώστε να μπορούν να μοιράζουν την τράπουλα, οι γνωστές υπερ-κρατικές συμμαχίες.

Στο πλαίσιο αυτό οι Ρώσσοι κρατιστές έγιναν παραγωγοί ενέργειας που τροφοδοτούσαν τις βιομηχανίες της Δύσης, αλλά και της Ανατολής. Δεν επιχείρησαν να μπουν στον κόπο να ανταγωνιστούν στα ίσια τους άλλους σε βιομηχανικό επίπεδο καταναλωτικών προϊόντων και προϊόντων τεχνολογίας, ενώ πολύ εύκολα θα μπορούσαν, στην υποθετική περίπτωση που όντως τους έβλεπαν ως εχθρούς τους. Έχουν δωρεάν ενέργεια, πρώτες ύλες, υψηλή τεχνογνωσία και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό ήδη από

θα φέρουν την συνολική ενοποίηση. Ενοποίηση η οποία μπορεί να μην είναι ευδιάκριτη με μια πρώτη ματιά που θα αναλίσκεται στις διαχωριστικές γραμμές, αλλά κατ' ουσίαν θα ισχύει στο ανώτατο επίπεδο. Έτσι, πλέον δεν έχουμε τον καπιταλισμό ενάντια στον κομμουνισμό. Έχουμε όμως την «ανήθικη» και ολοένα πιο «παγανιστική» και άθεη Δύση που θέλει να δώσει πρώτο ρόλο στους ομοφυλόφιλους ενάντια στην «ηθική», παραδοσιακή και ολοένα πιο «χριστιανική» Ρωσσία που δεν γουστάρει τους ομοφυλόφιλους. Που κατάντησαν...

Ουκραΐνα

Ήταν αναγκαία η παραπάνω συνοπτική «εισαγωγή» για να φτάσουμε να κατανοήσουμε έστω μερικώς τους πρωταγωνιστές του σημερινού δράματος της Ουκραΐνας. Της οποίας ο ρόλος ήταν καθορισμένος: Διάδρομος μεταφοράς των αγωγών αερίου από την Ανατολή προς τη Δύση οι οποίες έτσι δεν βρίσκονταν σε «θερμή» επαφή.

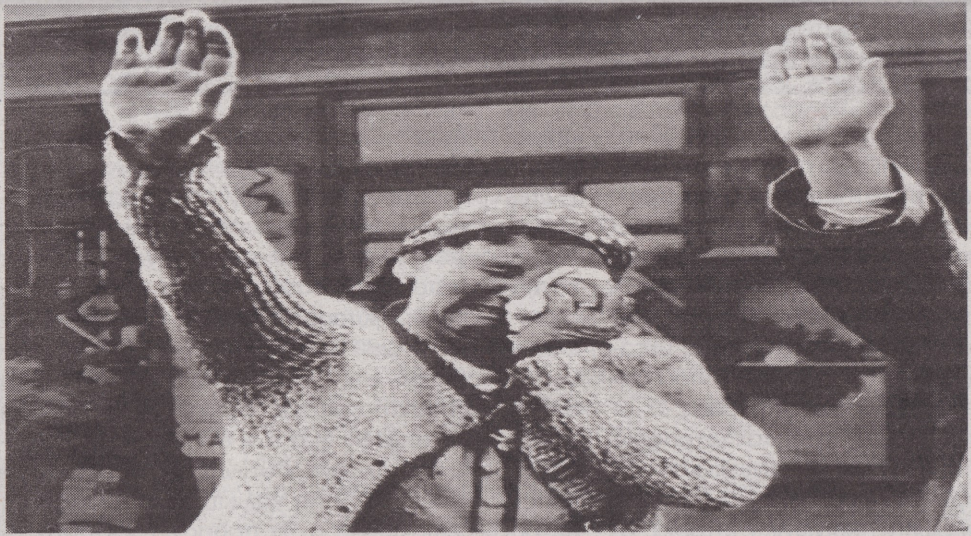
Οι Ρώσσοι εξουσιαστές προκειμένου να μην είναι τα «αποπαίδια» του σχεδιασμού, έλεγξαν σταδιακά όλους τους δυνητικούς ανταγωνιστές παραγωγούς,

κρανία». Άλλωστε οι ίδιοι οι Ρώσσοι προ των γεγονότων του πραξικοπήματος πρότειναν να αναλάβει τον έλεγχο της Ουκραΐνας το ΔΝΤ. Το οποίο ΔΝΤ, βεβαίως, έχει ήδη πλέον αναλάβει τον έλεγχο αυτής της περιοχής, με το πάρτυ της λεηλασίας να έχει ήδη δρομολογηθεί. Επομένως, που βρίσκεται τελικώς η αντίθεση, εφ' όσον η Ρώσσικη πρόταση έχει ήδη υλοποιηθεί; Μα στο γεγονός ότι οι «άλλοι» δεν ήταν διατεθειμένοι να μοιραστούν τίποτα και με κανέναν...

Και ερχόμαστε στο σημαντικότερο σημείο, τους Ρώσσους και Ρωσσόφωνους της Ουκραΐνας (μαζί με ένα σύνολο άλλων μειονοτήτων). Αυτούς δηλαδή που με τη στάση τους περιπλέκουν τους ενδο-εξουσιαστικούς διακανονισμούς. Αυτούς οι οποίοι είδαν τρομοκρατημένοι την επικράτηση των Γερμανοθρεμμένων και Αμερικανοθρεμμένων Ναζιστών όχι απλά σαν εμπόδιο στα συμφέροντά τους, αλλά σαν απειλή στην ίδια τους την ύπαρξη και επιβίωση. Αυτούς που οι μνήμες τους από τις θηριωδίες του Β΄ΠΠ δεν ξεθώριασαν με το πέρασμα του χρόνου. Αυτούς που είδαν αυτούς τους οποίους νίκησαν στο Β'ΠΠ να επανακαταλαμβάνουν την εξουσία σε μια ρεβάνς της ιστορίας και να τους απειλούν. Ακόμη καλά καλά δεν είχαν στεριώσει στην εξουσία και έθεσαν σε απαγόρευση τη Ρώσσικη γλώσσα (παρεπιπτώντως μαζί και την Ελληνική. Παρ' όλα αυτά, ο εν ελλάδι "αντιναζιστής" Βενιζέλος έσπευσε να γονατίσει μπροστά στους ναζιστές της Ουκραΐνας). Τι άλλο δηλωτικό προθέσεων για το μέλλον που θα τους περίμενε; Όλοι αυτοί, λοιπόν, δεν περίμεναν τον Πούτιν να κάνει τις κινήσεις του. Ξέφυγαν από την εποπτεία του βγήκαν, από ένα σημείο και μετά, μόνοι τους και εξοπλίστηκαν απαιτώντας την αυτονόμησή τους από το Κίεβο. Τι άλλο δηλωτικό προθέσεων για το μέλλον που θα τους περίμενε;

Αυτό μπορεί να βόλεψε τον Πούτιν στην Κριμαία, αλλά δεν τον βολεύει το ίδιο στην Ανατολική Ουκραΐνα. Όπου εκεί οι ρόλοι αποκαλύπτονται καθαρότερα. Ο κάθε κάτοικος εκείνης της περιοχής δεν μπορεί παρά απλοϊκά να αναρωτιέται «γιατί να ρέει τόσο αίμα ενώ το πράγμα θα μπορούσε εύκολα να τερματιστεί όπως στην Κριμαία;». Ή έστω με μια «πειστική» προβολή δύναμης; Αντ' αυτού φαίνεται να έχει επιλεγεί το σχήμα ενός μεσοπρόθεσμου (τουλάχιστον) ανταρτοπόλεμου με ενέσεις δυνάμεων από τον Καύκασο. Πράγμα που βεβαίως αποτελεί το καύσιμο για τις διαπραγματεύσεις που γίνονται για να μοιράσουν, οι Ρώσσοι με τους Δυτικούς, «δίκαια» την Ουκραΐνα (στη βάση μίας συνομοσπονδίας αυτόνομων περιοχών), αλλά το «καύσιμο» κοστίζει σε αίμα και καταστροφή. Στα συμφέροντα δεν υπάρχουν «ομοεθνείς» και «αδέλφια», εκτός αν έτσι βολεύει... **Οι «ξεροκέφαλοι» Ρωσσόφωνοι της Ουκραΐνας αν μη τι άλλο και άθελά τους ρίχνουν άπλετο φως στο ρόλο όλων. Αμερικανών, Γερμανών, Ρώσσων και... Κινέζων.**

Όλων των αρχιθιασαρχών του παγκόσμιου θεάτρου που καλά κρατεί. Το ΝΑΤΟ συγκεντρώνει δυνάμεις στα ανατολικά και διεξάγει ασκήσεις από τη Βουλγαρία έως τη Βαλτική. Οι Ρώσσοι συγκεντρώνουν στρατιές σε όλη την άκρη των Δυτικών συνόρων. **Ο ένας γρυλίζει κι ο άλλος βρυχάται, αλλά ολοκαύτωμα φυσικά δεν γίνεται και δεν πρόκειται να γίνει.** Αντιθέτως, ο ανταγωνισμός χρησιμοποιείται ως αιτία για περισσότερη ενοποίηση κατά το πρότυπο του παλαιότερου διπόλου: Το ΝΑΤΟ στις ώρες της Ανατολικής Ευρώπης φανερώνει την παρουσία του όσο ποτέ με τους ηγέτες τους να καλούν σε «μεγαλύτερη εμπλοκή» τη συμμαχία την οποία χρειάζονται όσο ποτέ... Η πολεμική αεροπορία του Ελληνικού κράτους συμφωνείται να επιτηρεί τον εναέριο χώρο της και της Βουλγαρίας και πιθανόν και της Ρουμανίας... Το πολεμικό ναυτικού του Τουρκικού κράτους φανερώνει την συμφωνία ενοποίησης του χώρου του Αιγαίου... Η «υποχρεωτική συμμαχία» Ισραήλ-Κύ-

από ένα βαθμό. Έτσι ώστε να μπορούν να μοιράζουν την τράπουλα, οι γνωστές υπερ-κρατικές συμμαχίες.

Στο πλαίσιο αυτό οι Ρώσσοι κρατιστές έγιναν παραγωγοί ενέργειας που τροφοδοτούσαν τις βιομηχανίες της Δύσης, αλλά και της Ανατολής. Δεν επιχείρησαν να μπουν στον κόπο να ανταγωνιστούν στα ίσια τους άλλους σε βιομηχανικό επίπεδο καταναλωτικών προϊόντων και προϊόντων τεχνολογίας, ενώ πολύ εύκολα θα μπορούσαν, στην υποθετική περίπτωση που όντως τους έβλεπαν ως εχθρούς τους. Έχουν δωρεάν ενέργεια, πρώτες ύλες, υψηλή τεχνογνωσία και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό ήδη από την εποχή της Σοβιετικής Ένωσης. **Δεν το έκαναν, επειδή δεν το επέτρεπε ο σχεδιασμός στον οποίο συμμετείχαν κι οι ίδιοι.** Στον διεθνή «καταμερισμό εργασίας» αυτά ήταν δουλειά κάποιων άλλων. Αυτοί έπρεπε να είναι ευχαριστημένοι ως πάροχοι ενέργειας. Και ήταν όντως ευχαριστημένοι. Οι κυριαρχικές τους κάστες πλούτιζαν ασύστολα και μπορούσαν να παίξουν έναν αντίστοιχο ενοποιητικό ρόλο με αυτό που έπαιζαν επί Σοβιετικής Ένωσης, αυτή τη φορά μέσω της Ευρασιατικής Ένωσης. Μπορεί η Ευρασιατική Ένωση (με τον αντίστοιχο στρατιωτικό βραχίονα, αυτόν του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης) να εμφανίστηκε ως το «αντίπαλο δέος» του ΝΑΤΟ και της Ευρω-Ατλαντικής ένωσης που βρίσκεται σε εξέλιξη, αλλά **αυτά ισχύουν μόνο σε μια πρώτη επιφανειακή ανάγνωση.** Ο καθένας δίνει στον άλλο τα

λόφιλους. Που κατάντησαν...

Ουκραΐνα

Ήταν αναγκαία η παραπάνω συνοπτική «εισαγωγή» για να φτάσουμε να κατανοήσουμε έστω μερικώς τους πρωταγωνιστές του σημερινού δράματος της Ουκραΐνας. Της οποίας ο ρόλος ήταν καθορισμένος: Διάδρομος μεταφοράς των αγωγών αερίου από την Ανατολή προς τη Δύση οι οποίες έτσι δεν βρίσκονταν σε «θερμή» επαφή.

Οι Ρώσσοι εξουσιαστές προκειμένου να μην είναι τα «αποπαίδια» του σχεδιασμού, έλεγξαν σταδιακά όλους τους δυνητικούς ανταγωνιστές παραγωγούς. Διεθνής καταμερισμός εργασίας: Δυτικοευρωπαίοι και κυρίως Γερμανοί **οι μόνοι παραγωγοί βιομηχανικών προϊόντων**, Ρώσσοι **οι μόνοι παραγωγοί ενέργειας.** Οι μεν έχουν την απόλυτη ανάγκη των δε όποτε η ισορροπία και ο «καλός συνεταιρισμός» συντηρείται. Αλλά το πράγμα «στράβωσε». «Στράβωσε» γιατί οι λυκοφιλίες δεν βασίζονται στο φιλότιμο. Και οι Γερμανοί-Αμερικάνοι δεν είχαν «φιλότιμο» ώστε να αισθάνονται ευγνώμονες στους συνεργάτες τους. Πήγαν να τους δαγκώσουν επιχειρώντας να ελέγξουν ολοκληρωτικά την Ουκραΐνα.

Ήταν μεγάλο το «ρίξιμο» και ακόμη μεγαλύτερο το διακύβευμα. Οι Ρώσσοι θα έχαναν την πρωτοκαθεδρία τους στη διανομή ενέργειας στην Ευρώπη. Θα την έχαναν, εφ' όσον από την στιγμή που οι Γερμανοί έλεγχαν την Ουκραΐνα, θα μπορούσαν να τη χρησιμοποιήσουν για να

της Ουκραΐνας (μαζί με ένα σύνολο άλλων μειονοτήτων). Αυτούς δηλαδή που με τη στάση τους περιπλέκουν τους ενδο-εξουσιαστικούς διακανονισμούς. Αυτούς οι οποίοι είδαν τρομοκρατημένοι την επικράτηση των Γερμανοθρεμμένων και Αμερικανοθρεμμένων Ναζιστών όχι απλά σαν εμπόδιο στα συμφέροντά τους, αλλά σαν απειλή στην ίδια τους την ύπαρξη και επιβίωση. Αυτούς που οι μνήμες τους από τις θηριωδίες του Β΄ΠΠ δεν ξεθώριασαν με το πέρασμα του χρόνου. Αυτούς που είδαν αυτούς τους οποίους νίκησαν στο Β'ΠΠ να επανακαταλαμβάνουν την εξουσία σε μια ρεβάνς της ιστορίας και να τους απειλούν. Ακόμη καλά καλά δεν είχαν στεριώσει στην εξουσία και έθεσαν σε απαγόρευση τη Ρώσσικη γλώσσα (παρεπιπτόντως μαζί και την Ελληνική. Παρ' όλα αυτά, ο εν ελλάδι "αντιναζιστής" Βενιζέλος έσπευσε να γονατίσει μπροστά στους ναζιστές της Ουκραΐνας). Τι άλλο δηλωτικό προθέσεων για το μέλλον που θα τους περίμενε; Όλοι αυτοί, λοιπόν, δεν περίμεναν τον Πούτιν να κάνει τις κινήσεις του. Ξέφυγαν από την εποπτεία του βγήκαν, από ένα σημείο και μετά, μόνοι τους και εξοπλίστηκαν απαιτώντας την αυτονόμησή τους από το Κίεβο. Τι άλλο δηλωτικό προθέσεων για το μέλλον που θα τους περίμενε;

Αυτό μπορεί να βόλεψε τον Πούτιν στην Κριμαία, αλλά δεν τον βολεύει το ίδιο στην Ανατολική Ουκραΐνα. Όπου εκεί οι Ρώσσοι κρατιστές φρόντισαν εγκαίρως να εκπέμψουν το μήνυμα προς τη Δύση: *«δεν ελέγχουμε τους εξεγερμένους»*. Μήνυμα που λίγο αργότερα βρήκε την αποδοχή από τον Γερμανό υπουργό εξωτερικών Στανμάγιερ: «είμαι πεπεισμένος πως στην Ανατολική Ουκρανία έχουμε να κάνουμε με ανεξέλεγκτες ομάδες τρομοκρατών». «Ανεξέλεγκτες» άρα δεν τους υποκινούν οι Ρώσοι κρατιστές... Ο ένας κουνά το κεφάλι με νόημα στο άλλο. Οι κάτοικοι του Ντόνετσκ και του Λουγκάνσκ προετοιμάζονταν για δημοψήφισμα με το ερώτημα της ανεξαρτητοποίησης και ο Πούτιν τους «συνιστά» να το αναβάλλουν... Κάτι που οι Ρωσσόφωνοι εξ ίσου ευγενικά... απορρίπτουν. «Σεβόμαστε την άποψή σου αλλά...».

Αυτή η στάση είναι που εξαναγκάζει τους Ρώσσους κρατιστές να είναι κοντά

αυτόνομων περιοχών), αλλά το «καύσιμο» κοστίζει σε αίμα και καταστροφή. Στα συμφέροντα δεν υπάρχουν «ομοεθνείς» και «αδέλφια», εκτός αν έτσι βολεύει... **Οι «ξεροκέφαλοι» Ρωσσόφωνοι της Ουκραΐνας αν μη τι άλλο και άθελά τους ρίχνουν άπλετο φως στο ρόλο όλων. Αμερικανών, Γερμανών, Ρώσσων και... Κινέζων.**

Όλων των αρχιθιασαρχών του παγκόσμιου θεάτρου που καλά κρατεί. Το ΝΑΤΟ συγκεντρώνει δυνάμεις στα ανατολικά και διεξάγει ασκήσεις από τη Βουλγαρία έως τη Βαλτική. Οι Ρώσσοι συγκεντρώνουν στρατιές σε όλη την άκρη των Δυτικών συνόρων. **Ο ένας γρυλίζει κι ο άλλος βρυχάται, αλλά ολοκαύτωμα φυσικά δεν γίνεται και δεν πρόκειται να γίνει.** Αντιθέτως, ο ανταγωνισμός χρησιμοποιείται ως αιτία για περισσότερη ενοποίηση κατά το πρότυπο του παλαιότερου διπόλου: Το ΝΑΤΟ στις ώρες της Ανατολικής Ευρώπης φανερώνει την παρουσία του όσο ποτέ με τους ηγέτες τους να καλούν σε «μεγαλύτερη εμπλοκή» τη συμμαχία την οποία χρειάζονται όσο ποτέ... Η πολεμική αεροπορία του Ελληνικού κράτους συμφωνείται να επιτηρεί τον εναέριο χώρο της και της Βουλγαρίας και πιθανόν και της Ρουμανίας... Το πολεμικό ναυτικού του Τουρκικού κράτους φανερώνει την συμφωνία ενοποίησης του χώρου του Αιγαίου... Η «υποχρεωτική συμμαχία» Ισραήλ-Κύπρου-Ελλάδας (αιώνιο όνειρο των Σιωνιστών που επιτέλους πραγματοποιείται) αποτελεί τη βάση της ενοποίησης της Ανατολικής Μεσογείου... Σήμερα μόλις ανακοινώθηκε η επίσπευση της έναρξης ισχύος της Ευρασιατικής Ένωσης το 2015... Από την άλλη τα γεγονότα στην Ουκραΐνα επισπεύδουν τη δημιουργία της Ευρωατλαντικής ένωσης, δηλαδή την «ΕΟΚ» Βόρειας Αμερικής και Ευρώπης...

Αλλά το σημαντικότερο είναι η ενεργειακή συμφωνία Ρωσσίας-Κίνας που αναδύθηκε μέσα από τα συντρίμμια της Ουκραΐνας. Με παράλληλη συμφωνία για τη μη χρήση του δολαρίου στις μεταξύ τους ενεργειακές συναλλαγές. Πολλοί (όχι αβάσιμα) θεωρούν πως αυτό είναι η θρυαλλίδα της καταστροφής του συστήματος του πετροδολαρίου και άρα τεκτονικών αλλαγών στη βάση της πα-

να μοιράζουν την τράπουλα, οι γνωστές υπερ-κρατικές συμμαχίες.

Στο πλαίσιο αυτό οι Ρώσσοι κρατιστές έγιναν παραγωγοί ενέργειας που τροφοδοτούσαν τις βιομηχανίες της Δύσης, αλλά και της Ανατολής. Δεν επιχείρησαν να μπουν στον κόπο να ανταγωνιστούν στα ίσια τους άλλους σε βιομηχανικό επίπεδο καταναλωτικών προϊόντων και προϊόντων τεχνολογίας, ενώ πολύ εύκολα θα μπορούσαν, στην υποθετική περίπτωση που όντως τους έβλεπαν ως εχθρούς τους. Έχουν δωρεάν ενέργεια, πρώτες ύλες, υψηλή τεχνογνωσία και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό ήδη από την εποχή της Σοβιετικής Ένωσης. **Δεν το έκαναν, επειδή δεν το επέτρεπε ο σχεδιασμός στον οποίο συμμετείχαν κι οι ίδιοι.** Στον διεθνή «καταμερισμό εργασίας» αυτά ήταν δουλειά κάποιων άλλων. Αυτοί έπρεπε να είναι ευχαριστημένοι ως πάροχοι ενέργειας. Και ήταν όντως ευχαριστημένοι. Οι κυριαρχικές τους κάστες πλούτιζαν ασύστολα και μπορούσαν να παίξουν έναν αντίστοιχο ενοποιητικό ρόλο με αυτό που έπαιζαν επί Σοβιετικής Ένωσης, αυτή τη φορά μέσω της Ευρασιατικής Ένωσης. Μπορεί η Ευρασιατική Ένωση (με τον αντίστοιχο στρατιωτικό βραχίονα, αυτόν του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης) να εμφανίστηκε ως το «αντίπαλο δέος» του ΝΑΤΟ και της Ευρω-Ατλαντικής ένωσης που βρίσκεται σε εξέλιξη, αλλά **αυτά ισχύουν μόνο σε μια πρώτη επιφανειακή ανάγνωση**. Ο καθένας δίνει στον άλλο τα «επιχειρήματα» που χρειάζεται για να κάνει σωστά τη δουλειά του. Μόνο που τώρα τα πράγματα κινούνται αντίστροφα απ' ότι στο παρελθόν, όταν το ΝΑΤΟ εμφανιζόταν να έχει δημιουργηθεί σαν το αντίπαλο δέος του «Σιδηρούν Παραπετάσματος». Αυτού δηλαδή που και οι Δυτικοί συμφώνησαν να δημιουργηθεί με τη μοιρασιά του Β΄ΠΠ.

Δηλαδή, οι κυρίαρχες κάστες αυτού του πλανήτη, ανακάλυψαν εκ νέου την ενοποιητική αξία των διπόλων. Τμηματικές ενοποιήσεις περιοχών του πλανήτη

Ουκραΐνα

Ήταν αναγκαία η παραπάνω συνοπτική «εισαγωγή» για να φτάσουμε να κατανοήσουμε έστω μερικώς τους πρωταγωνιστές του σημερινού δράματος της Ουκραΐνας. Της οποίας ο ρόλος ήταν καθορισμένος: Διάδρομος μεταφοράς των αγωγών αερίου από την Ανατολή προς τη Δύση οι οποίες έτσι δεν βρίσκονταν σε «θερμή» επαφή.

Οι Ρώσσοι εξουσιαστές προκειμένου να μην είναι τα «αποπαίδια» του σχεδιασμού, έλεγξαν σταδιακά όλους τους δυνητικούς ανταγωνιστές παραγωγούς. Διεθνής καταμερισμός εργασίας: Δυτικοευρωπαίοι και κυρίως Γερμανοί **οι μόνοι παραγωγοί βιομηχανικών προϊόντων**, Ρώσσοι **οι μόνοι παραγωγοί ενέργειας.** Οι μεν έχουν την απόλυτη ανάγκη των δε οπότε η ισορροπία και ο «καλός συνεταιρισμός» συντηρείται. Αλλά το πράγμα «στράβωσε». «Στράβωσε» γιατί οι λυκοφιλίες δεν βασίζονται στο φιλότιμο. Και οι Γερμανοί-Αμερικάνοι δεν είχαν «φιλότιμο» ώστε να αισθάνονται ευγνώμονες στους συνεργάτες τους. Πήγαν να τους δαγκώσουν επιχειρώντας να ελέγξουν ολοκληρωτικά την Ουκραΐνα.

Ήταν μεγάλο το «ρίξιμο» και ακόμη μεγαλύτερο το διακύβευμα. Οι Ρώσσοι θα έχαναν την πρωτοκαθεδρία τους στη διανομή ενέργειας στην Ευρώπη. Θα την έχαναν, εφ' όσον από την στιγμή που οι Γερμανοί έλεγχαν την Ουκραΐνα, θα μπορούσαν να τη χρησιμοποιήσουν για να μεταφέρουν απευθείας αέριο από τον Καύκασο παρακάμπτοντας τους Ρώσσους. Αυτό δηλαδή που η Ρώσσοι επί μια 20ετία δεν επέτρεψαν να συμβεί. Χώρια ο στρατιωτικός έλεγχος της Μαύρης θάλασσας... Η ταχύτατη κατάληψη της Κριμαίας από τις Ρωσσικές δυνάμεις επί της ουσίας ακύρωσε αυτόν τον σχεδιασμό.

Οι Ρώσσοι κρατιστές θα μπορούσαν να μείνουν ικανοποιημένοι έως εκεί, στέλνοντας το μήνυμα «εντάξει πήγατε να μας ρίξετε και χάσατε, ας δούμε τώρα πως θα συνδιαχειριστούμε την Ουελλάδοι "αντιναζιστής" Βενιζέλος έσπευσε να γονατίσει μπροστά στους ναζιστές της Ουκραΐνας). Τι άλλο δηλωτικό προθέσεων για το μέλλον που θα τους περίμενε; Όλοι αυτοί, λοιπόν, δεν περίμεναν τον Πούτιν νά κάνει τις κινήσεις του. Ξέφυγαν από την εποπτεία του βγήκαν, από ένα σημείο και μετά, μόνοι τους και εξοπλίστηκαν απαιτώντας την αυτονόμησή τους από το Κίεβο. Τι άλλο δηλωτικό προθέσεων για το μέλλον που θα τους περίμενε;

Αυτό μπορεί να βόλεψε τον Πούτιν στην Κριμαία, αλλά δεν τον βολεύει το ίδιο στην Ανατολική Ουκραΐνα. Όπου εκεί οι Ρώσσοι κρατιστές φρόντισαν εγκαίρως να εκπέμψουν το μήνυμα προς τη Δύση: «*δεν ελέγχουμε τους εξεγερμένους*». Μήνυμα που λίγο αργότερα βρήκε την αποδοχή από τον Γερμανό υπουργό εξωτερικών Στανμάγιερ: «είμαι πεπεισμένος πως στην Ανατολική Ουκρανία έχουμε να κάνουμε με ανεξέλεγκτες ομάδες τρομοκρατών». «Ανεξέλεγκτες» άρα δεν τους υποκινούν οι Ρώσοι κρατιστές... Ο ένας κουνά το κεφάλι με νόημα στο άλλο. Οι κάτοικοι του Ντόνετσκ και του Λουγκάνσκ προετοιμάζονταν για δημοψήφισμα με το ερώτημα της ανεξαρτητοποίησης και ο Πούτιν τους «συνιστά» να το αναβάλλουν... Κάτι που οι Ρωσσόφωνοι εξ ίσου ευγενικά... απορρίπτουν. «Σεβόμαστε την άποψή σου αλλά...».

Αυτή η στάση είναι που εξαναγκάζει τους Ρώσσους κρατιστές να είναι κοντά στους εξεγερμένους, εάν θέλουν να τους ελέγχουν. Δεν μπορούν να κάνουν διαφορετικά. Δεν θα τους ανεχτούν οι ίδιοι οι Ρώσσοι να κάνουν διαφορετικά και η εξουσία και αποδοχή που απολαμβάνουν θα απειληθεί. Κι αυτό δεν θα έχει συνέπειες μόνο για τους ίδιους. Θα έχει σοβαρές συνέπειες και στους Δυτικούς συνεταίρους τους... Θα έχει συνέπειες για την ίδια τη Νέα Τάξη.

Όσο όμως το αίμα συνεχίζει και ρέει όλο και περισσότερο στην Ανατολική Ουκραΐνα τα πράγματα δυσκολεύουν, γιατί ποιείται ως αιτία για περισσότερη ενοποίηση κατά το πρότυπο του παλαιότερου διπόλου: Το ΝΑΤΟ στις ώρες της Ανατολικής Ευρώπης φανερώνει την παρουσία του όσο ποτέ με τους ηγέτες τους να καλούν σε «μεγαλύτερη εμπλοκή» τη συμμαχία την οποία χρειάζονται όσο ποτέ... Η πολεμική αεροπορία του Ελληνικού κράτους συμφωνείται να επιτηρεί τον εναέριο χώρο της και της Βουλγαρίας και πιθανόν και της Ρουμανίας... Το πολεμικό ναυτικού του Τουρκικού κράτους φανερώνει την συμφωνία ενοποίησης του χώρου του Αιγαίου... Η «υποχρεωτική συμμαχία» Ισραήλ-Κύπρου-Ελλάδας (αιώνιο όνειρο των Σιωνιστών που επιτέλους πραγματοποιείται) αποτελεί τη βάση της ενοποίησης της Ανατολικής Μεσογείου... Σήμερα μόλις ανακοινώθηκε η επίσπευση της έναρξης ισχύος της Ευρασιατικής Ένωσης το 2015... Από την άλλη τα γεγονότα στην Ουκραΐνα επισπεύδουν τη δημιουργία της Ευρωατλαντικής ένωσης, δηλαδή την «ΕΟΚ» Βόρειας Αμερικής και Ευρώπης...

Αλλά το σημαντικότερο είναι η ενεργειακή συμφωνία Ρωσσίας-Κίνας που αναδύθηκε μέσα από τα συντρίμμια της Ουκραΐνας. Με παράλληλη συμφωνία για τη μη χρήση του δολαρίου στις μεταξύ τους ενεργειακές συναλλαγές. Πολλοί (όχι αβάσιμα) θεωρούν πως αυτό είναι η θρυαλλίδα της καταστροφής του συστήματος του πετροδολαρίου και άρα τεκτονικών αλλαγών στη βάση της παγκόσμιας οικονομίας. Πολεμική ενέργεια κατά των Αμερικανών; Εξαρτάται από το πώς ορίζονται οι «Αμερικανοί». Γιατί, αυτός φαίνεται να είναι ένας διακαής πόθος τουλάχιστον μερίδας των υπερ-κρατικών κλικών (και στις ΗΠΑ). Ακόμη και η κατοχή των ΗΠΑ είναι αμελητέο μέγεθος μπροστά στην κατοχή ενός ολόκληρου πλανήτη.

Όπως είθισται να μας υπενθυμίζουν οι φίλοι μας οι τραπεζίτες, «η κρίση δεν τελείωσε ακόμα».

Θ.

Σύντροφοι/ισσες και φίλες/φίλοι,

***Ο**πως γνωρίζετε η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ξεκίνησε την πορεία της τον Μάρτιο του 2002 και από τότε διακινείται και μέσω πρακτορείου εφημερίδων σε όλο τον ελλαδικό χώρο. Από τότε και μέχρι σήμερα τα εμπόδια στη διακίνησή της συνεχίζονται. Υπάρχει, επομένως, μία διαρκής προσπάθεια, ώστε να μη θάβεται η εφημερίδα σας, στους πάγκους και στις αποθήκες των εφημεριδοπωλών και των διανομέων, στην οποία η συμβολή σας είναι ουσιαστική και γι' αυτό σας στέλνουμε αδελφικούς χαιρετισμούς για την έμπρακτη συμπαράστασή σας, η οποία εκφράζεται μέσω τηλεφωνημάτων ή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Εξ αιτίας αυτών των εμποδίων τα οποία προβάλλονται (από τους γνωστούς και μη εξαιρετέους) και με δεδομένη την παρότρυνση που υπήρχε εδώ και πολύ καιρό, έχουμε ενεργοποιήσει τη δυνατότητα συνδρομής.*

Η συνδρομή αφορά 10 τεύχη και για μεν το ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ είναι 20 ευρώ για δε την ΕΥΡΩΠΗ 30 ευρώ.

Επομένως, ορίζετε τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλετε να ισχύσει η συνδρομή στέλνοντας ταχυδρομική επιταγή στο όνομα: Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ, ή καταθέτοντας το αντίστοιχο ποσόν στον ακόλουθο αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03

IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803 bic: ETHNGRAA

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση των στοιχείων σας μέσω του ταχυδομείου, τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δηλαδή: Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο.

Θυμίζουμε, επίσης, την πάγια πρακτική μας (από το πρώτο φύλλο και μέχρι σήμερα), σύμφωνα με την οποία, μετά την επιστροφή του κάθε φύλλου από το πρακτορείο, να γίνεται –με δική μας επιμέλεια και ευθύνη– διανομή χιλιάδων αντιτύπων ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ σε διάφορα κεντρικά σημεία, πλατείες, χώρους όπου γίνονται εκδηλώσεις κ.λπ., για να την αποκτήσουν και όσοι, για διάφορους λόγους, δεν την προμηθεύονται. Επισημαίνουμε, ακόμη, ότι ανέκαθεν θεωρούσαμε και εκλαμβάνουμε το αντίτιμο της εφημερίδας που καταβάλλετε ως μία συμβολή (κάθ' ενός και κάθε μιας από εσάς) στην ενίσχυση για την συνέχεια της προσπάθειάς μας).

Είναι ευπρόσδεκτη η οικονομική ενίσχυση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ανιδιοτελής και να μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων και ιδεών. Επιθυμητή είναι η δημοσίευση της πηγής προέλευσής τους.

Είδαμε στο προηγούμενο φύλλο της Διαδρομής Ελευθερίας, ορισμένα παραδείγματα κοινωνιών που υπέστησαν «κατάρρευση», με σημαντικότερο εκείνο της Νήσου του Πάσχα. Είδαμε τις συνέπειες τόσο των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις αποφάσεις των ανθρώπων που λειτουργούν μέσα σε ιεραρχικά σχήματα, όσο και τον ανταγωνισμό μεταξύ των εξουσιαστών. Έναν ανταγωνισμό που δημιουργούσε μια μεγαλομανία και υπερβολή, οι οποίες εν τέλει λειτούργησαν αυτοκαταστροφικά και για τις ελίτ. Τα παραδείγματα κοινωνιών ή κοινοτήτων που κατέρρευσαν ασφαλώς και δεν είναι λίγα μέσα στην ανθρώπινη κοινωνική ιστορία, όμως τα συγκεκριμένα που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα εμφανίζουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον λόγω της πληθυσμιακής πυκνότητας τους και της πολιτισμικής τους «ανάπτυξης». Στον ελλαδικό χώρο δεν είναι, επίσης, λίγα τα παραδείγματα κοινοτήτων που κατέρρευσαν, όπως εκείνων που ερήμωναν ή καταστρέφονταν από τις αποφάσεις και τις πρακτικές βιομηχανιών. Είτε μέσω της ρύπανσης που επέφεραν στο φυσικό περιβάλλον είτε μέσω της απόλυτης σχέσης εξάρτησης κατοίκου-εταιρείας. Θα αναφέρουμε ένα απλό αλλά ενδεικτικό παράδειγμα. Ένας από τους μεγαλύτερους βιομήχανους στον ελλαδικό χώρο για δεκαετίες ήταν ο Μ. Σκαλιστήρης που δραστηριοποιείτο στην εξόρυξη μεταλλευμάτων. Ολόκληρα χωριά της Κύμης

όμως την παρουσίαση κοινωνιών που κυρίως από δικά τους διαχειριστικά λάθη «κατέρρευσαν».

Στις νοτιοδυτικές ΗΠΑ, σε ένα άνυδρο περιβάλλον αναπτύχθηκαν σε διάφορες χρονικές φάσεις διάφοροι μεταξύ τους πολιτισμοί. Ένας εξ αυτών είναι των Ανασάζι στο Τσάκο Κάνυον του Νέου Μεξικού, ο οποίος ήκμασε το 600μχχ μέχρι την εξαφάνιση του το 1200 περίπου. Όταν οι ιθαγενείς εγκαταστάθηκαν στο Τσάκο Κάνυον γύρω στα 600μχχ, ζούσαν αρχικά σε υπόγειες καλύβες, στη συνέχεια ως αποτέλεσμα των επαφών τους με άλλους ιθαγενείς των νοτιοδυτικών ΗΠΑ άρχισαν να χρησιμοποιούν ως βάση χαλίκια από πελεκημένη πέτρα με επίστρωση στην πρόσοψη. Σε αυτή τη περιοχή σήμερα κάποιος συναντά ένα άδενδρο ξερό τοπίο, που όμως οι ανασκαφές έχουν δείξει ότι καλυπτόταν παλαιότερα από πεύκα. Η αποψίλωση των δασών για καυσόξυλα και κατασκευές σε συνάρτηση με την παρατεταμένη ξηρασία, είχε ως συνέπεια την επιβράδυνση του ρυθμού ανανέωσης των δέντρων. Στη μακροχρόνια διχογνωμία σχετικά με ποιά από τις δυο περιπτώσεις, εγκαταλείφθηκε το Τσάκο Κάνυον, εξ αιτίας της επίδρασης των ανθρώπων στο περιβάλλον ή εξ αιτίας της ξηρασίας, η απάντηση είναι: **εγκαταλείφθηκε και για τους δυο λόγους**. Στη πορεία έξι αιώνων, ο πληθυσμός στο Τσάκο Κάνυον αυξήθηκε, οι απαιτήσεις του από το περιβάλλον μεγάλωσαν, οι περιβαλλοντικοί πόροι του μειώθηκαν και οι άνθρωποι

ενεργοποιήσει τη δυνατότητα συνδρομής.
Η συνδρομή αφορά 10 τεύχη και για μεν το ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ είναι 20 ευρώ για δε την ΕΥΡΩΠΗ 30 ευρώ.
Επομένως, ορίζετε τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλετε να ισχύσει η συνδρομή στέλνοντας ταχυδρομική επιταγή στο όνομα: Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ, ή καταθέτοντας το αντίστοιχο ποσόν στον ακόλουθο αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03
IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803 bic: ETHNGRAA
Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση των στοιχείων σας μέσω του ταχυδομείου, τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δηλαδή: Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο.

Θυμίζουμε, επίσης, την πάγια πρακτική μας (από το πρώτο φύλλο και μέχρι σήμερα), σύμφωνα με την οποία, μετά την επιστροφή του κάθε φύλλου από το πρακτορείο, να γίνεται –με δική μας επιμέλεια και ευθύνη– διανομή χιλιάδων αντιτύπων ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ σε διάφορα κεντρικά σημεία, πλατείες, χώρους όπου γίνονται εκδηλώσεις κ.λπ., για να την αποκτήσουν και όσοι, για διάφορους λόγους, δεν την προμηθεύονται. Επισημαίνουμε, ακόμη, ότι ανέκαθεν θεωρούσαμε και εκλαμβάνουμε το αντίτιμο της εφημερίδας που καταβάλλετε ως μία συμβολή (κάθ' ενός και κάθε μιας από εσάς) στην ενίσχυση για την συνέχεια της προσπάθειάς μας).

Είναι ευπρόσδεκτη η οικονομική ενίσχυση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ανιδιοτελής και να μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων και ιδεών. Επιθυμητή είναι η δημοσίευση της πηγής προέλευσης τους.

Επίσης, όσοι/ες έχουν κάποια πρόταση που μπορεί να συμβάλλει θετικά στην μορφή και την ύλη της εφημερίδας, μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μας, προσωπικά, τηλεφωνικά ή με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Οι αυτοί τρόποι επικοινωνίας ισχύουν για την περίπτωση που δεν μπορείτε να βρείτε την εφημερίδα στους χώρους διάθεσης και επιθυμείτε να μας ενημερώσετε. Τα σημεία όπου μπορείτε να βρείτε την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ βρίσκονται σε διασυνδεδεμένα άρθρα στα οποία γίνεται παραπομπή από τις αρχικές σελίδες του www.anarchy.gr και του www.anarchypress.gr.

Όταν στέλνετε ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Διόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο . Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr

Υπενθύμιση

Είδαμε στο προηγούμενο φύλλο της Διαδρομής Ελευθερίας, ορισμένα παραδείγματα κοινωνιών που υπέστησαν «κατάρρευση», με σημαντικότερο εκείνο της Νήσου του Πάσχα. Είδαμε τις συνέπειες τόσο των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις αποφάσεις των ανθρώπων που λειτουργούν μέσα σε ιεραρχικά σχήματα, όσο και τον ανταγωνισμό μεταξύ των εξουσιαστών. Έναν ανταγωνισμό που δημιουργούσε μια μεγαλομανία και υπερβολή, οι οποίες εν τέλει λειτούργησαν αυτοκαταστροφικά και για τις ελίτ. Τα παραδείγματα κοινωνιών ή κοινοτήτων που κατέρρευσαν ασφαλώς και δεν είναι λίγα μέσα στην ανθρώπινη κοινωνική ιστορία, όμως τα συγκεκριμένα που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα εμφανίζουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον λόγω της πληθυσμιακής πυκνότητας τους και της πολιτισμικής τους «ανάπτυξης». Στον ελλαδικό χώρο δεν είναι, επίσης, λίγα τα παραδείγματα κοινοτήτων που κατέρρευσαν, όπως εκείνων που ερήμωναν ή καταστρέφονταν από τις αποφάσεις και τις πρακτικές βιομηχανιών. Είτε μέσω της ρύπανσης που επέφεραν στο φυσικό περιβάλλον είτε μέσω της απόλυτης σχέσης εξάρτησης κατοίκου-εταιρείας. Θα αναφέρουμε ένα απλό αλλά ενδεικτικό παράδειγμα. Ένας από τους μεγαλύτερους βιομήχανους στον ελλαδικό χώρο για δεκαετίες ήταν ο Μ. Σκαλιστήρης που δραστηριοποιείτο στην εξόρυξη μεταλλευμάτων. Ολόκληρα χωριά της Κύμης ερήμωσαν κατά τη δεκαετία του '60 όταν η εταιρεία αποφάσισε να κλείσει τις εξορύξεις στην Εύβοια και να μεταφέρει ή να ενισχύσει τις δραστηριότητες της σε άλλα μέρη όπως Δομοκός, Ελευσίνα, Έβρος, Μαντούδι κλπ. Είναι εκπληκτικό το πως οι κάτοικοι των χωριών της Κύμης από χωρικοί έγιναν βιομηχανικοί εργάτες και μέσα σε λίγα χρόνια είχαν απωλέσει όλη τη γνώση προγενέστερων γενεών γύρω από αγροτικά θέματα. Δέσμιοι του Σκαλιστήρη ακολουθούσαν ως εσωτερικοί βιομηχανικοί μετανάστες ανά την επικράτεια τις αποφάσεις του βιομήχανου. Εξαρτημένοι από την βιομηχανική σχέση εργασίας μετανάστευσαν ομαδικώς ερημώνοντας, σε ορισμένες περιπτώσεις, κατά 100% χωριά της περιοχής. Λίγες δεκαετίες αργότερα σε μια άλλη περιοχή της Εύβοιας στο Μαντούδι επαναλήφθηκε το ίδιο σκηνικό, όπου μια περιοχή που είχε «μάθει-καλομάθει» να ζει από τη βιομηχανία νεκρώθηκε παραγωγικά και ακόμη και όμως την παρουσίαση κοινωνιών που κυρίως από δικά τους διαχειριστικά λάθη «κατέρρευσαν».

Στις νοτιοδυτικές ΗΠΑ, σε ένα άνυδρο περιβάλλον αναπτύχθηκαν σε διάφορες χρονικές φάσεις διάφοροι μεταξύ τους πολιτισμοί. Ένας εξ αυτών είναι των Ανασάζι στο Τσάκο Κάνυον του Νέου Μεξικού, ο οποίος ήκμασε το 600μχχ μέχρι την εξαφάνιση του το 1200 περίπου. Όταν οι ιθαγενείς εγκαταστάθηκαν στο Τσάκο Κάνυον γύρω στα 600μχχ, ζούσαν αρχικά σε υπόγειες καλύβες, στη συνέχεια ως αποτέλεσμα των επαφών τους με άλλους ιθαγενείς των νοτιοδυτικών ΗΠΑ άρχισαν να χρησιμοποιούν ως βάση χαλίκια από πελεκημένη πέτρα με επίστρωση στην πρόσοψη. Σε αυτή τη περιοχή σήμερα κάποιος συναντά ένα άδενδρο ξερό τοπίο, που όμως οι ανασκαφές έχουν δείξει ότι καλυπτόταν παλαιότερα από πεύκα. Η αποψίλωση των δασών για καυσόξυλα και κατασκευές σε συνάρτηση με την παρατεταμένη ξηρασία, είχε ως συνέπεια την επιβράδυνση του ρυθμού ανανέωσης των δέντρων. Στη μακροχρόνια διχογνωμία σχετικά με ποιά από τις δυο περιπτώσεις, εγκαταλείφθηκε το Τσάκο Κάνυον, εξ αιτίας της επίδρασης των ανθρώπων στο περιβάλλον ή εξ αιτίας της ξηρασίας, η απάντηση είναι: **εγκαταλείφθηκε και για τους δυο λόγους**. Στη πορεία έξι αιώνων, ο πληθυσμός στο Τσάκο Κάνυον αυξήθηκε, οι απαιτήσεις του από το περιβάλλον μεγάλωσαν, οι περιβαλλοντικοί πόροι του μειώθηκαν και οι άνθρωποι κατέληξαν να ζουν όλο και περισσότερο κοντά στα όρια των δυνατοτήτων, που είχε το περιβάλλον για να τους συντηρήσει. Αυτή ήταν η τελική αιτία της εγκατάλειψης. Η άμεση αιτία, η τελευταία σταγόνα η οποία έκανε το ποτήρι να ξεχειλίσει, ήταν η ξηρασία που τελικά έσπρωξε τους κατοίκους του Τσάκο Κάνυον στον γκρεμό, μια ξηρασία στην οποία θα μπορούσε να επιζήσει μια κοινωνία με μικρότερη πυκνότητα πληθυσμού.

Μέχρι τώρα έχουμε δει κοινωνίες μικρής κλίμακας να έχουν καταρρεύσει, μια από τις κοινωνίες μεγάλης κλίμακας που είχε την ίδια κατάληξη είναι εκείνη των Μάγια, που θα εξετάσουμε ευθύς αμέσως. Οι πόλεις των Μάγια έμειναν έρημες, κρυμμένες μέσα στο δάσος και στην πυκνή βλάστηση, ουσιαστικά άγνωστες στον έξω κόσμο μέχρις ότου ανακαλύφθηκαν το 1839 από έναν αμερικανό δικηγόρο τον John Stephens και τον άγγλο σχεδιαστή Frederick Catherwood. Έχοντας ακούσει φήμες για

Είναι ευπρόσδεκτη η οικονομική ενίσχυση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ανιδιοτελής και να μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων και ιδεών. Επιθυμητή είναι η δημοσίευση της πηγής προέλευσης τους.

Επίσης, όσοι/ες έχουν κάποια πρόταση που μπορεί να συμβάλλει θετικά στην μορφή και την ύλη της εφημερίδας, μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μας, προσωπικά, τηλεφωνικά ή με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Οι αυτοί τρόποι επικοινωνίας ισχύουν για την περίπτωση που δεν μπορείτε να βρείτε την εφημερίδα στους χώρους διάθεσης και επιθυμείτε να μας ενημερώσετε. Τα σημεία όπου μπορείτε να βρείτε την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ βρίσκονται σε διασυνδεδεμένα άρθρα στα οποία γίνεται παραπομπή από τις αρχικές σελίδες του www.anarchy.gr και του www.anarchypress.gr.

Όταν στέλνετε ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Διόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο . Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr

Υπενθύμιση

Σας υπενθυμίζουμε πως από 1-1-2014 τα e-mail μας (ηλεκτρονικές ταχυδρομικές διευθύνσεις) έχουν αλλάξει.

Προκειμένου να απευθυνθείτε σε κάποια από τις ομάδες ή συλλογικότητες θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσετε τις ακόλουθες:

Συσπείρωση Αναρχικών: **anarchy@anarchy.gr**
Συλλογικότητα anarchypress.gr: **anarchypress@anarchy.gr**
Εφημερίδα ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ: **diadromi@anarchy.gr**
Αναρχική Αρχειοθήκη: **anarxiki_arxeiothiki@anarchy.gr**
www.anarchy.gr: **revolution@anarchy.gr**

Επομένως, εάν στέλνετε επιστολές μέσω των προηγουμένων ηλεκτρονικών ταχυδρομικών διευθύνσεων δεν θα μπορούμε να τις παραλαμβάνουμε.

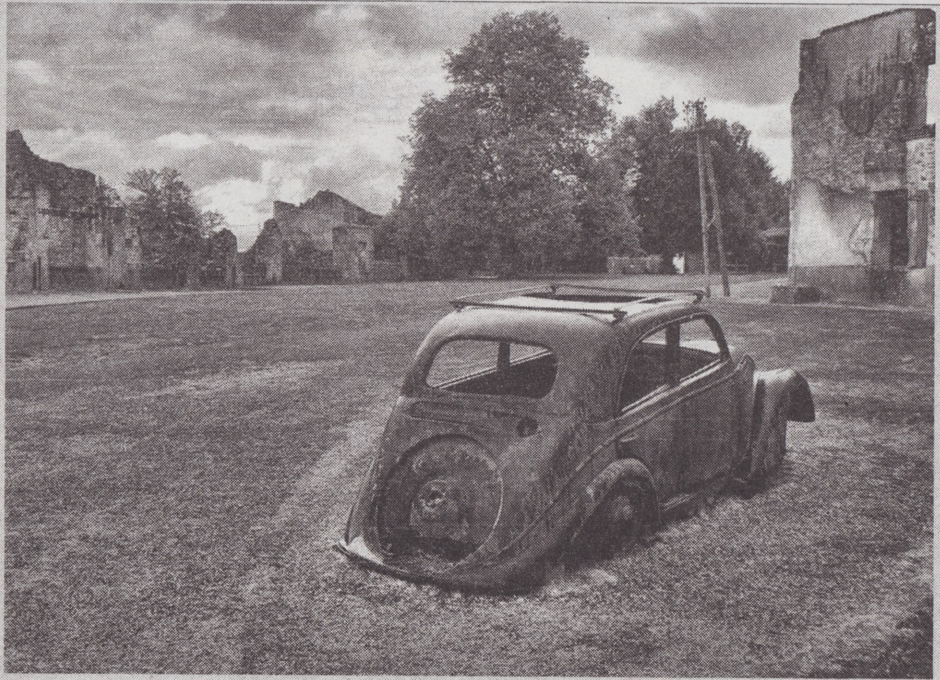
τη την ενότητα εμφανίζουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον λόγω της πληθυσμιακής πυκνότητας τους και της πολιτισμικής τους «ανάπτυξης». Στον ελλαδικό χώρο δεν είναι, επίσης, λίγα τα παραδείγματα κοινοτήτων που κατέρρευσαν, όπως εκείνων που ερήμωναν ή καταστρέφονταν από τις αποφάσεις και τις πρακτικές βιομηχανιών. Είτε μέσω της ρύπανσης που επέφεραν στο φυσικό περιβάλλον είτε μέσω της απόλυτης σχέσης εξάρτησης κατοίκου-εταιρείας. Θα αναφέρουμε ένα απλό αλλά ενδεικτικό παράδειγμα. Ένας από τους μεγαλύτερους βιομήχανους στον ελλαδικό χώρο για δεκαετίες ήταν ο Μ. Σκαλιστήρης που δραστηριοποιείτο στην εξόρυξη μεταλλευμάτων. Ολόκληρα χωριά της Κύμης ερήμωσαν κατά τη δεκαετία του '60 όταν η εταιρεία αποφάσισε να κλείσει τις εξορύξεις στην Εύβοια και να μεταφέρει ή να ενισχύσει τις δραστηριότητες της σε άλλα μέρη όπως Δομοκός, Ελευσίνα, Έβρος, Μαντούδι κλπ. Είναι εκπληκτικό το πως οι κάτοικοι των χωριών της Κύμης από χωρικοί έγιναν βιομηχανικοί εργάτες και μέσα σε λίγα χρόνια είχαν απωλέσει όλη τη γνώση προγενέστερων γενεών γύρω από αγροτικά θέματα. Δέσμιοι του Σκαλιστήρη ακολουθούσαν ως εσωτερικοί βιομηχανικοί μετανάστες ανά την επικράτεια τις αποφάσεις του βιομήχανου. Εξαρτημένοι από την βιομηχανική σχέση εργασίας μετανάστευσαν ομαδικώς ερημώνοντας, σε ορισμένες περιπτώσεις, κατά 100% χωριά της περιοχής. Λίγες δεκαετίες αργότερα σε μια άλλη περιοχή της Εύβοιας στο Μαντούδι επαναλήφθηκε το ίδιο σκηνικό, όπου μια περιοχή που είχε «μάθει-καλομάθει» να ζει από τη βιομηχανία νεκρώθηκε παραγωγικά και ακόμη και σήμερα 20 χρόνια μετά, ουσιαστικά ζει παρασιτικά. Παρόμοια παραδείγματα συναντάμε και σε άλλα σημεία του ελλαδικού χώρου που είτε το περιβάλλον καταστράφηκε και δεν μπορούσε να αντικαταστήσει εύκολα την βιομηχανική δραστηριότητα είτε οι κάτοικοι-βιομηχανικοί εργάτες έγιναν βιομηχανικοί μετανάστες, όταν τα εργοστάσια έκλειναν και μεταφέρονταν. Παρόμοια γεγονότα παρατηρούνται και σε άλλα μέρη του πλανήτη που έχουν δεχθεί εκβιομηχάνιση και σε ορισμένες περιπτώσεις χιλιάδες άνθρωποι έχαναν την πρόσβαση σε καθαρό νερό ή στην αλιεία λιμνών (βλέπε Βικτώρια). Η κύρια «λύση» σε αυτές τις περιπτώσεις είναι η φυγή και η μετανάστευση καταστρέφοντας ουσιαστικά την τοπική κοινωνία. Ας συνεχίσουμε

ρο τοπίο, που όμως οι ανασκαφές έχουν δείξει ότι καλυπτόταν παλαιότερα από πεύκα. Η αποψίλωση των δασών για καυσόξυλα και κατασκευές σε συνάρτηση με την παρατεταμένη ξηρασία, είχε ως συνέπεια την επιβράδυνση του ρυθμού ανανέωσης των δέντρων. Στη μακροχρόνια διχογνωμία σχετικά με ποιά από τις δυο περιπτώσεις, εγκαταλείφθηκε το Τσάκο Κάνυον, εξ αιτίας της επίδρασης των ανθρώπων στο περιβάλλον ή εξ αιτίας της ξηρασίας, η απάντηση είναι: **εγκαταλείφθηκε και για τους δυο λόγους**. Στη πορεία έξι αιώνων, ο πληθυσμός στο Τσάκο Κάνυον αυξήθηκε, οι απαιτήσεις του από το περιβάλλον μεγάλωσαν, οι περιβαλλοντικοί πόροι του μειώθηκαν και οι άνθρωποι κατέληξαν να ζουν όλο και περισσότερο κοντά στα όρια των δυνατοτήτων, που είχε το περιβάλλον για να τους συντηρήσει. Αυτή ήταν η τελική αιτία της εγκατάλειψης. Η άμεση αιτία, η τελευταία σταγόνα η οποία έκανε το ποτήρι να ξεχειλίσει, ήταν η ξηρασία που τελικά έσπρωξε τους κατοίκους του Τσάκο Κάνυον στον γκρεμό, μια ξηρασία στην οποία θα μπορούσε να επιζήσει μια κοινωνία με μικρότερη πυκνότητα πληθυσμού.

Μέχρι τώρα έχουμε δει κοινωνίες μικρής κλίμακας να έχουν καταρρεύσει, μια από τις κοινωνίες μεγάλης κλίμακας που είχε την ίδια κατάληξη είναι εκείνη των Μάγια, που θα εξετάσουμε ευθύς αμέσως. Οι πόλεις των Μάγια έμειναν έρημες, κρυμμένες μέσα στο δάσος και στην πυκνή βλάστηση, ουσιαστικά άγνωστες στον έξω κόσμο μέχρις ότου ανακαλύφθηκαν το 1839 από έναν αμερικανό δικηγόρο τον John Stephens και τον άγγλο σχεδιαστή Frederick Catherwood. Έχοντας ακούσει φήμες για ερείπια στη ζούγκλα, ο Stephens κατάφερε να διοριστεί πρεσβευτής στην τότε Συνομοσπονδία Κεντροαμερικανικών Δημοκρατιών. Οι ίδιοι έγραφαν μετά την επαφή τους με τις πόλεις των Μάγια: «Εδώ βρίσκονταν τα απομεινάρια ενός καλλιεργημένου, εξευγενισμένου και ιδιόρρυθμου λαού, ο οποίος είχε διατρέξει όλα τα στάδια που σχετίζονται με την άνοδο και την πτώση των εθνών, έφθασε στο χρυσό αιώνα και καταστράφηκε. Στο ρομαντικό διήγημα της παγκόσμιας ιστορίας τίποτε δεν με εντυπωσίασε ποτέ πιο έντονα από το θέαμα αυτής της κάποτε σπουδαίας και όμορφης πόλης, γκρεμισμένης, ερειπωμένης και χαμένης, [...] σκεπασμένης με δέντρα σε ακτίνα πολλών χιλιομέτρων και χωρίς να τη διακρίνει ούτε ένα όνομα». Η

Κοινωνική Κατάρρευση: Εξουσία, Απληστία και Αφαίμαξη της Φύσης

(Μέρος Β΄)

τέχνη και η αρχιτεκτονική στις πόλεις των Μάγια έκανε πολλούς περισσότερους αρχαιολόγους να τους μελετήσουν απ' ότι θα συνέβαινε αν ήταν απλώς κυνηγοί και συλλέκτες χωρίς γραφή. Οι κλιματολόγοι μπόρεσαν πρόσφατα να αναγνωρίσουν αρκετά σημάδια αρχαίων κλιματικών και περιβαλλοντικών αλλαγών, οι οποίες συνέβαλλαν στην κατάρρευση των Μάγια. Οι Μάγια ήταν πολιτισμικά η πιο προηγμένη κοινωνία στον προκολομβιανό Νέο Κόσμο και μολονότι το περιβάλλον της παρουσίαζε απρόβλεπτες διακυμάνσεις βροχοπτώσεων, δεν θεωρείτε ιδιαίτερα ευπαθές και σίγουρα σημαντικά λιγότερο από το Νησί του Πάσχα. Η κοινωνία των Μάγια αποδεικνύει ότι όχι μόνο περιφερειακές κοινωνίες μπορούν να καταρρεύσουν αλλά και προηγμένες. Από τους κυριότερους λόγους που συνετέλεσαν στην εγκατάλειψη και παρακμή των Μάγια, είναι: Έβλαψαν, οι ίδιοι, το περιβάλλον τους με την αποδάσωση και τη διάβρωση, οι ξηρασίες συνέβαλαν στην πτώση, οι εχθροπραξίες μεταξύ τους έπαιξε σημαντικό ρόλο, όπως και ο ανταγωνισμός μεταξύ βασιλέων και ευγενών, που οδήγησε σε μια μόνιμη έμφαση στον πόλεμο και την ανέγερση μνημείων.

Η περιοχή των Μάγια, αποτελεί τμήμα της ευρύτερης αρχαίας πολιτισμικής περιοχής των ιθαγενών αμερικανών η οποία είναι γνωστή ως Μεσοαμερική και εκτείνεται κατά προσέγγιση από το κεντρικό Μεξικό μέχρι την Ονδούρα. Οι Μάγια είχαν πολλά κοινά με άλλες μεσοαμερικάνικες κοινωνίες, όχι μόνο σε ε-

νων, γεγονότα που αποτυπώνονται ανάγλυφα στα μνημεία που οικοδομούσαν. Φυσικά δεν έλειπαν και οι συγκρούσεις μεταξύ των κοινών θνητών για την καλλιέργεια της γης αφού ο υπερπληθυσμός ξεπερνούσε τα όρια και η διαθέσιμη γη σπάνιζε. Το άλλο φαινόμενο που είναι σημαντικό για την κατάρρευση των Μάγια συνίσταται στην επανειλημμένη εμφάνιση ξηρασίας. Βασισμένοι σε μελέτες ραδιοχρονολογημένων στρωμάτων οι κλιματολόγοι συμπεραίνουν ότι από το 5500πχχ έως το 500πχχ η περιοχή των Μάγια ήταν σχετικά υγρή. Η επόμενη περίοδος μέχρι το 250πχχ υπήρξε ά-

τρόπο που οι αρχηγοί στο Νησί του Πάσχα έστηναν όλο και μεγαλύτερα αγάλματα και η ελίτ των Ανασάζι δώριζε στον εαυτό της περιδέραια με 2000 χάντρες από τιρκουάζ, έτσι και οι βασιλείς των Μάγια προσπαθούσαν να ξεπεράσουν ο ένας τον άλλον με όλο και πιο εντυπωσιακούς ναούς, καλυμμένους με όλο και παχύτερες επιστρώσεις. Ήταν οι ελίτ και η εξουσία, και στις δυο περιπτώσεις του Πάσχα και των Μάγια, που παρ' ότι το πρόβλημα της επιβίωσης ερχόταν απειλητικό, εκείνοι περί άλλων ετύρβαζον, προσβεβλημένοι από την πανούκλα της εξουσίας. Στα παραδείγματα που έχου-

ρας περιόρισε τους ευρωπαίους εξερευνητές στην ακτή και τους ποταμούς των βαθυπέδων επί 400 χρόνια, κατά τα οποία υπέθεταν ότι η ενδοχώρα ήταν καλυμμένη με δάση και ακατοίκητη. Φανταζόμαστε την έκπληξη που θα είχαν οι πιλότοι και επιβάτες όταν τα μισθωμένα αεροπλάνα από βιολόγους και εταιρείες εξόρυξης πέταξαν για πρώτη φορά πάνω από την ενδοχώρα τη δεκαετία του 1930 και αντίκρυσαν ένα τοπίο μεταμορφωμένο από εκατομμύρια ανθρώπους αγνώστους μέχρι τότε στον έξω κόσμο. Φαρδιές και ανοικτές κοιλάδες με λίγες συστάδες δέντρων, κήποι τους οποίους χώριζαν αυλάκια για άρδευση και στράγγισμα, πεζούλες. Όταν και άλλοι ευρωπαίοι ακολούθησαν δια ξηράς τις ανακαλύψεις των πιλότων, διαπίστωσαν ότι οι κάτοικοι ήταν αγρότες. Χαρακτηρίστηκαν «πρωτόγονοι», ζούσαν σε αχυροκαλύβες, δεν είχαν βασιλείς και αρχηγούς, δεν διέθεταν γραφή και φορούσαν ελάχιστα ή καθόλου ρούχα. Δεν χρησιμοποιούσαν το σίδερο αλλά ήταν σε διαρκή εμπόλεμη κατάσταση μεταξύ τους. Οι γεωργικές τους μέθοδοι άφησαν έκπληκτους τους ευρωπαίους αγρονόμους που ορισμένοι από αυτούς ακόμη δεν έχουν καταλάβει γιατί οι δικοί τους νεωτερισμοί απέτυχαν εκεί. Για να διατηρήσουν τη γονιμότητα του εδάφους προσέθεταν στο έδαφος αγριόχορτα, χλόη, παλιά κλήματα και άλλες οργανικές ουσίες ως λίπασμα σε ποσότητες που έφταναν τους 4 τόνους ανά στρέμμα. Έστρωναν στην επιφάνεια του εδάφους σκουπίδια, στάχτη από φωτιές

νηγοί και συλλέκτες χωρίς γραφή. Οι κλιματολόγοι μπόρεσαν πρόσφατα να αναγνωρίσουν αρκετά σημάδια αρχαίων κλιματικών και περιβαλλοντικών αλλαγών, οι οποίες συνέβαλλαν στην κατάρρευση των Μάγια. Οι Μάγια ήταν πολιτισμικά η πιο προηγμένη κοινωνία στον προκολομβιανό Νέο Κόσμο και μολονότι το περιβάλλον της παρουσίαζε απρόβλεπτες διακυμάνσεις βροχοπτώσεων, δεν θεωρείτε ιδιαίτερα ευπαθές και σίγουρα σημαντικά λιγότερο από το Νησί του Πάσχα. Η κοινωνία των Μάγια αποδεικνύει ότι όχι μόνο περιφερειακές κοινωνίες μπορούν να καταρρεύσουν αλλά και προηγμένες. Από τους κυριότερους λόγους που συνετέλεσαν στην εγκατάλειψη και παρακμή των Μάγια, είναι: Έβλαψαν, οι ίδιοι, το περιβάλλον τους με την αποδάσωση και τη διάβρωση, οι ξηρασίες συνέβαλαν στην πτώση, οι εχθροπραξίες μεταξύ τους έπαιξε σημαντικό ρόλο, όπως και ο ανταγωνισμός μεταξύ βασιλέων και ευγενών, που οδήγησε σε μια μόνιμη έμφαση στον πόλεμο και την ανέγερση μνημείων.

Η περιοχή των Μάγια, αποτελεί τμήμα της ευρύτερης αρχαίας πολιτισμικής περιοχής των ιθαγενών αμερικανών η οποία είναι γνωστή ως Μεσοαμερική και εκτείνεται κατά προσέγγιση από το κεντρικό Μεξικό μέχρι την Ονδούρα. Οι Μάγια είχαν πολλά κοινά με άλλες μεσοαμερικάνικες κοινωνίες, όχι μόνο σε εκείνα που είχαν, αλλά και προς αυτά που τους έλειπαν. Για παράδειγμα, εκείνο που εκπλήσσει είναι ότι οι μεσοαμερικάνικες κοινωνίες δεν είχαν μεταλλικά εργαλεία, τροχαλίες, μηχανές, τροχούς ή οικόσιτα ζώα ώστε να μεταφέρουν φορτία. Όλα τα οικοδομήματα των Μάγια είχαν κατασκευαστεί με λίθινα και ξύλινα εργαλεία και μόνο με την ανθρώπινη μυική δύναμη. Φυσικά η κοινωνία των Μάγια, έντονα ιεραρχική αποτελούνταν από τους βασιλιάδες, τους ευγενείς και τους κοινούς θνητούς. Και ήταν οι έχοντες την εξουσία που βρίσκονταν συχνά-πυκνά σε πόλεμο με άλλους μάγια εξουσιαστές για τον σφετερισμό των θρό-

νων, γεγονότα που αποτυπώνονται ανάγλυφα στα μνημεία που οικοδομούσαν. Φυσικά δεν έλειπαν και οι συγκρούσεις μεταξύ των κοινών θνητών για την καλλιέργεια της γης αφού ο υπερπληθυσμός ξεπερνούσε τα όρια και η διαθέσιμη γη σπάνιζε. Το άλλο φαινόμενο που είναι σημαντικό για την κατάρρευση των Μάγια συνίσταται στην επανειλημμένη εμφάνιση ξηρασίας. Βασισμένοι σε μελέτες ραδιοχρονολογημένων στρωμάτων οι κλιματολόγοι συμπεραίνουν ότι από το 5500πχχ έως το 500πχχ η περιοχή των Μάγια ήταν σχετικά υγρή. Η επόμενη περίοδος μέχρι το 250πχχ υπήρξε άνυδρη, όπως και η περίοδος 125μχχ μέχρι το 250μχχ. Σε αυτή τη ξηρασία που έχει συνδεθεί με την προκλασσική κατάρρευση του Ελ Μιραντόρ και άλλων περιοχών, ακολούθησε η επάνοδος συνθηκών μεγαλύτερης υγρασίας και η εκ νέου οικοδόμηση πόλεων, η οποία διακόπηκε από μια ξηρασία γύρω στα 600μχχ, με την παρακμή της Τικάλ. Τέλος, γύρω στα 760μχχ άρχισε η χειρότερη ξηρασία των τελευταίων 7000 ετών που κορυφώθηκε στα 800μχχ και η οποία συνδέεται με τη λήξη της κλασσικής περιόδου. Όπως στο Νησί του Πάσχα έτσι και στους Μάγια τα περιβαλλοντικά και δημογραφικά προβλήματα οδήγησαν στην αύξηση των πολέμων και των εμφύλιων αναταραχών. Με τον ίδιο τρόπο που οι αρχηγοί στο Νησί του Πάσχα έστηναν όλο και μεγαλύτερα αγάλματα και η ελίτ των Ανασάζι δώριζε στον εαυτό της περιδέραια με 2000 χάντρες από τιρκουάζ, έτσι και οι βασιλείς των Μάγια προσπαθούσαν να ξεπεράσουν ο ένας τον άλλον με όλο και πιο εντυπωσιακούς ναούς, καλυμμένους με όλο και παχύτερες επιστρώσεις. Ήταν οι ελίτ και η εξουσία, και στις δυο περιπτώσεις του Πάσχα και των Μάγια, που παρ' ότι το πρόβλημα της επιβίωσης ερχόταν απειλητικό, εκείνοι περί άλλων ετύρβαζον, προσβεβλημένοι από την πανούκλα της εξουσίας. Στα παραδείγματα που έχουμε αναφερθεί υπάρχουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά, είτε αφορούν μικρές ή μεγάλες κοινωνίες. Είναι η παρουσία εξουσιαστικών συστημάτων που σε συνδυασμό με κλιματολογικές συνθήκες και περιβαλλοντικές επεμβάσεις οδήγησαν στον αφανισμό των κοινωνιών.

Αντίθετα υπάρχουν κοινωνίες και κοινότητες που έχουν κατορθώσει να επιβιώσουν σε δυσχερείς συνθήκες αλλά η κοινωνική τους οργάνωση ήταν εντελώς διαφορετική, με κοινή διαχείριση. Ένα κλασσικό παράδειγμα προέρχεται από τα υψίπεδα της Νέας Γουινέας όπου οι άνθρωποι ζουν με αυτάρκεια επί 46.000 χρόνια, χωρίς οικονομικά σημαντικές εισροές από κοινωνίες εκτός των υψιπέδων. Το ανώμαλο έδαφος της ενδοχώρας καλυμμένη με δάση και ακατοίκητη. Φανταζόμαστε την έκπληξη που θα είχαν οι πιλότοι και επιβάτες όταν τα μισθωμένα αεροπλάνα από βιολόγους και εταιρείες εξόρυξης πέταξαν για πρώτη φορά πάνω από την ενδοχώρα τη δεκαετία του 1930 και αντίκρυσαν ένα τοπίο μεταμορφωμένο από εκατομμύρια ανθρώπους αγνώστους μέχρι τότε στον έξω κόσμο. Φαρδιές και ανοικτές κοιλάδες με λίγες συστάδες δέντρων, κήποι τους οποίους χώριζαν αυλάκια για άρδευση και στράγγισμα, πεζούλες. Όταν και άλλοι ευρωπαίοι ακολούθησαν δια ξηράς τις ανακαλύψεις των πιλότων, διαπίστωσαν ότι οι κάτοικοι ήταν αγρότες. Χαρακτηρίστηκαν «πρωτόγονοι», ζούσαν σε αχυροκαλύβες, δεν είχαν βασιλείς και αρχηγούς, δεν διέθεταν γραφή και φορούσαν ελάχιστα ή καθόλου ρούχα. Δεν χρησιμοποιούσαν το σίδερο αλλά ήταν σε διαρκή εμπόλεμη κατάσταση μεταξύ τους. Οι γεωργικές τους μέθοδοι άφησαν έκπληκτους τους ευρωπαίους αγρονόμους που ορισμένοι από αυτούς ακόμη δεν έχουν καταλάβει γιατί οι δικοί τους νεωτερισμοί απέτυχαν εκεί. Για να διατηρήσουν τη γονιμότητα του εδάφους προσέθεταν στο έδαφος αγριόχορτα, χλόη, παλιά κλήματα και άλλες οργανικές ουσίες ως λίπασμα σε ποσότητες που έφταναν τους 4 τόνους ανά στρέμμα. Έστρωναν στην επιφάνεια του εδάφους σκουπίδια, στάχτη από φωτιές, κοπριά από κοτόπουλα και το κυριότερο καλλιεργούσαν όσπρια για να δεσμεύουν το ατμοσφαιρικό άζωτο, μια πρακτική που είναι διαδεδομένη σήμερα στο δυτικό κόσμο αλλά αναπτύχθηκε προγενέστερα και ανεξάρτητα στη Νέα Γουινέα. Μέχρι την εγκατάσταση της ολλανδικής και της αυστραλιανής αποικιακής διακυβέρνησης τη δεκαετία του 1930, δεν είχαν σημειωθεί καθόλου βήματα πολιτικής ενοποίησης των χωριών του υψιπέδου. Σε κάθε χωριό αντί για κληρονομικούς ηγέτες ή αρχηγούς, υπήρχαν οι ονομαζόμενοι «μεγάλοι άνδρες», οι οποίοι με τη δύναμη της προσωπικότητας τους είχαν μεν μεγαλύτερη επιρροή από τους υπολοίπους, αλλά ζούσαν και αυτοί σε καλύβα και καλλιεργούσαν έναν κήπο. Οι αποφάσεις λαμβάνονταν ή λαμβάνονταν από όλους τους χωρικούς ενώ

ράσεις συνέβαλαν στην πτώση, οι εχθροπραξίες μεταξύ τους έπαιξε σημαντικό ρόλο, όπως και ο ανταγωνισμός μεταξύ βασιλέων και ευγενών, που οδήγησε σε μια μόνιμη έμφαση στον πόλεμο και την ανέγερση μνημείων.

Η περιοχή των Μάγια, αποτελεί τμήμα της ευρύτερης αρχαίας πολιτισμικής περιοχής των ιθαγενών αμερικανών η οποία είναι γνωστή ως Μεσοαμερική και εκτείνεται κατά προσέγγιση από το κεντρικό Μεξικό μέχρι την Ονδούρα. Οι Μάγια είχαν πολλά κοινά με άλλες μεσοαμερικάνικες κοινωνίες, όχι μόνο σε εκείνα που είχαν, αλλά και προς αυτά που τους έλειπαν. Για παράδειγμα, εκείνο που εκπλήσσει είναι ότι οι μεσοαμερικάνικες κοινωνίες δεν είχαν μεταλλικά εργαλεία, τροχαλίες, μηχανές, τροχούς ή οικόσιτα ζώα ώστε να μεταφέρουν φορτία. Όλα τα οικοδομήματα των Μάγια είχαν κατασκευαστεί με λίθινα και ξύλινα εργαλεία και μόνο με την ανθρώπινη μυική δύναμη. Φυσικά η κοινωνία των Μάγια, έντονα ιεραρχική αποτελούνταν από τους βασιλιάδες, τους ευγενείς και τους κοινούς θνητούς. Και ήταν οι έχοντες την εξουσία που βρίσκονταν συχνά-πυκνά σε πόλεμο με άλλους μάγια εξουσιαστές για τον σφετερισμό των θρόγλυφά στα μνημεία που οικοδομούσαν. Φυσικά δεν έλειπαν και οι συγκρούσεις μεταξύ των κοινών θνητών για την καλλιέργεια της γης αφού ο υπερπληθυσμός ξεπερνούσε τα όρια και η διαθέσιμη γη σπάνιζε. Το άλλο φαινόμενο που είναι σημαντικό για την κατάρρευση των Μάγια συνίσταται στην επανειλημμένη εμφάνιση ξηρασίας. Βασισμένοι σε μελέτες ραδιοχρονολογημένων στρωμάτων οι κλιματολόγοι συμπεραίνουν ότι από το 5500πχχ έως το 500πχχ η περιοχή των Μάγια ήταν σχετικά υγρή. Η επόμενη περίοδος μέχρι το 250πχχ υπήρξε άνυδρη, όπως και η περίοδος 125μχχ μέχρι το 250μχχ. Σε αυτή τη ξηρασία που έχει συνδεθεί με την προκλασσική κατάρρευση του Ελ Μιραντόρ και άλλων περιοχών, ακολούθησε η επάνοδος συνθηκών μεγαλύτερης υγρασίας και η εκ νέου οικοδόμηση πόλεων, η οποία διακόπηκε από μια ξηρασία γύρω στα 600μχχ, με την παρακμή της Τικάλ. Τέλος, γύρω στα 760μχχ άρχισε η χειρότερη ξηρασία των τελευταίων 7000 ετών που κορυφώθηκε στα 800μχχ και η οποία συνδέεται με τη λήξη της κλασσικής περιόδου. Όπως στο Νησί του Πάσχα έτσι και στους Μάγια τα περιβαλλοντικά και δημογραφικά προβλήματα οδήγησαν στην αύξηση των πολέμων και των εμφύλιων αναταραχών. Με τον ίδιο ...χα έστηναν όλο και μεγαλύτερα αγάλματα και η ελίτ των Ανασάζι δώριζε στον εαυτό της περιδέραια με 2000 χάντρες από τιρκουάζ, έτσι και οι βασιλείς των Μάγια προσπαθούσαν να ξεπεράσουν ο ένας τον άλλον με όλο και πιο εντυπωσιακούς ναούς, καλυμμένους με όλο και παχύτερες επιστρώσεις. Ήταν οι ελίτ και η εξουσία, και στις δυο περιπτώσεις του Πάσχα και των Μάγια, που παρ' ότι το πρόβλημα της επιβίωσης ερχόταν απειλητικό, εκείνοι περί άλλων ετύρβαζον, προσβεβλημένοι από την πανούκλα της εξουσίας. Στα παραδείγματα που έχουμε αναφερθεί υπάρχουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά, είτε αφορούν μικρές ή μεγάλες κοινωνίες. Είναι η παρουσία εξουσιαστικών συστημάτων που σε συνδυασμό με κλιματολογικές συνθήκες και περιβαλλοντικές επεμβάσεις οδήγησαν στον αφανισμό των κοινωνιών.

Αντίθετα υπάρχουν κοινωνίες και κοινότητες που έχουν κατορθώσει να επιβιώσουν σε δυσχερείς συνθήκες αλλά η κοινωνική τους οργάνωση ήταν εντελώς διαφορετική, με κοινή διαχείριση. Ένα κλασσικό παράδειγμα προέρχεται από τα υψίπεδα της Νέας Γουινέας όπου οι άνθρωποι ζουν με αυτάρκεια επί 46.000 χρόνια, χωρίς οικονομικά σημαντικές εισροές από κοινωνίες εκτός των υψιπέδων. Το ανώμαλο έδαφος της ενδοχώμονοπωλούσαν το σίδερο αλλά ήταν σε διαρκή εμπόλεμη κατάσταση μεταξύ τους. Οι γεωργικές τους μέθοδοι άφησαν έκπληκτους τους ευρωπαίους αγρονόμους που ορισμένοι από αυτούς ακόμη δεν έχουν καταλάβει γιατί οι δικοί τους νεωτερισμοί απέτυχαν εκεί. Για να διατηρήσουν τη γονιμότητα του εδάφους πρόσθεταν στο έδαφος αγριόχορτα, χλόη, παλιά κλήματα και άλλες οργανικές ουσίες ως λίπασμα σε ποσότητες που έφταναν τους 4 τόνους ανά στρέμμα. Έστρωναν στην επιφάνεια του εδάφους σκουπίδια, στάχτη από φωτιές, κοπριά από κοτόπουλα και το κυριότερο καλλιεργούσαν όσπρια για να δεσμεύουν το ατμοσφαιρικό άζωτο, μια πρακτική που είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη σήμερα στο δυτικό κόσμο αλλά αναπτύχθηκε προγενέστερα και ανεξάρτητα στη Νέα Γουινέα. Μέχρι την εγκατάσταση της ολλανδικής και της αυστραλιανής αποικιακής διακυβέρνησης τη δεκαετία του 1930, δεν είχαν σημειωθεί καθόλου βήματα πολιτικής ενοποίησης των χωριών του υψιπέδου. Σε κάθε χωριό αντί για κληρονομικούς ηγέτες ή αρχηγούς, υπήρχαν οι ονομαζόμενοι «μεγάλοι άνδρες», οι οποίοι με τη δύναμη της προσωπικότητας τους είχαν μεν μεγαλύτερη επιρροή από τους υπολοίπους, αλλά ζούσαν και αυτοί σε καλύβα και καλλιεργούσαν έναν κήπο. Οι αποφάσεις λαμβάνονταν ή λαμβάνονται από όλους τους χωρικούς ενώ οι «μεγάλοι άνδρες» δεν μπορούσαν να δώσουν εντολές και κάποιες φορές κατάφερναν να πείσουν τους άλλους και άλλοτε όχι. Έτσι στη Νέα Γουινέα οι κάτοικοι κατόρθωσαν να αντιμετωπίσουν τα ίδια προβλήματα, που και άλλες κοινωνίες είχαν και εξαφανίστηκαν, αλλά δεν βρίσκονταν υπό ζυγό. Και αυτή ήταν, ίσως, η ουσιαστικότερη και σημαντικότερη διαφορά με τις υπόλοιπες κοινωνίες που εξαφανίστηκαν...

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 12ος, Φύλλο 139
ΙΟΥΝΙΟΣ 2014

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Τα πολλά πρόσωπα των λέξεων: το ταξίδι της γλώσσας στο ανθρώπινο πνεύμα

(Μέρος α΄)

Αν ήμουν τόσο σοφός, όσο λένε οι άγριοι
ότι είναι οι μαϊμούδες, δεν θα είχα γίνει γνωστός
ως συγγραφέας βιβλίων.
Λένε ότι οι άγριοι πιστεύουν πως
οι μαϊμούδες θα μπορούσαν να μιλήσουν,
αν το ήθελαν, αλλά απέχουν απ' την ομιλία,
για να μην αναγκαστούν να δουλέψουν.

RENE DESCARTES, *The philosophical writings of Descartes: Volume 3, The correspondence (Letter to Hector Pierre Chanut, 1 November, 1646)*

Η γλώσσα είναι μια πολυσύνθετη ενότητα: περιλαμβάνει τη νευροεγκεφαλική λειτουργία, την ομιλία-επικοινωνία, είναι προφορική και γραπτή, φέρει ένα μήνυμα ή ένα νόημα, συνθέτει μια κοσμοαντίληψη. Εκφράζει, βέβαια, ψυχικές διαθέσεις (αγάπη, μίσος, απάθεια, φόβο κλπ.), μια ανάγκη. Έχει κανόνες ή τρόπους λειτουργίας, μπορεί να είναι αποσπασματική, εικονική ή συνολική. Πάνω απ' όλα, είναι μια σκέψη. Ακολουθεί μια πορεία μέσα στον χρόνο και φορτίζεται με όσα πράττουν οι φορείς της. Έχει μια απαρχή και πολλές ιστορίες. Μπορεί, όπως η μουσική, να βαρύνεται και απ' τις σιωπές, να συνοδεύεται από χειρονομίες και εκφράσεις. Και η γλώσσα μπορεί να αντιμετωπιστεί ως πηγή ελευθερίας, αλλά και ως προϊόν καταπίεσης. Ως ένα πέρασμα προς την εσωτερική αναζήτηση και την πληρότητα, αλλά και ως ένα κατασκεύασμα μιας εξουσίας, που θέλει να επιβάλλει την αποσπασματικότητα, την πνευματική στείρωση (την αδυναμία, δηλαδή, ενός προσώπου να γεννά ιδέες και σκέψεις) και την απογύμνωση από την ίδια την επιθυμία της ελευθερίας.

Ποιος είναι ο λόγος ενός ανθρώπου που θεωρείται τρελός ή περιθωριακός; Ο λόγος και η γλώσσα έχουν να κάνουν μόνο με αυτόν που μιλάει ή γράφει; Όχι, βέβαια. Αφορούν εξ ίσου αυτόν που ακούει ή διαβάζει.

στημα λόγου, είναι ένας κόσμος. Γιατί, λοιπόν, να μιλούν την ίδια γλώσσα οι Αβορίγινες με τους Πελασγούς ή τους Ινουίτ; Έχουν ένα τελείως διαφορετικό περιβάλλον να διαχειριστούν πνευματικά.

Πότε προέκυψε η απαρχή του λόγου; Πότε και λόγω ποιας συνθήκης, πρωτομίλησαν οι άνθρωποι; Το έκαναν μαζεμένοι γύρω απ' τη φωτιά, για να μοιραστούν τη νυχτερινή συντροφιά; Το έκαναν για να πουν ένα αθώο ψέμα; Ή μήπως για να τονίσουν τα συναισθήματά τους; Συνδέθηκε με την διατήρηση της ανάμνησης ενός προσώπου; Κάποιοι λένε ότι οι πρώτες λέξεις ήταν ονόματα νεκρών, που κατονόμαζαν τους αγαπημένους τους, για να μην τους ξεχάσουν. Οι Αβορίγινες συνήθιζαν να αφαιρούν μία λέξη από το λεξιλόγιό τους, όταν ένας δικός τους από τη φυλή πέθαινε. Αυτή η εκπληκτική συνήθεια, που φανερώνει ευαισθησία και λεπτή αίσθηση της επικοινωνίας, δείχνει πώς σκέφτονταν οι ελεύθεροι

χείο υποδούλωσης, αποσπασματικής αντίληψης του κόσμου, πνευματικής νωθρότητας.

Κατά μία έννοια, η γλώσσα είναι εν δυνάμει για τον πολιτισμένο άνθρωπο χρόνος, με την έννοια της μνήμης: διασώζει την θύμηση, ενώνει παρελθόν και παρόν, αλλά και συμβάλλει στην συνείδηση του θανάτου, ότι δηλαδή όλοι μας θα πάψουμε να υπάρχουμε κάποια στιγμή στο μέλλον και ότι κάποτε γεννηθήκαμε. Η γλώσσα ορίζει. Θέτει όρια, που πολλές φορές μόνο με άρρητο τρόπο ξεπερνιούνται. Αλλά και η ίδια πολλές φορές ξεπερνάει τον εαυτό της. Οι λέξεις που σήμερα βρίσκουμε καταγεγραμμένες σε λεξικά μπορούν να συνδεθούν με άπειρους συνδυασμούς, αλλά και να θρυμματιστούν και να επανασυγκολληθούν σε νέα νοήματα.

Η τέχνη της γλώσσας, η λογοτεχνία, συχνά εξερεύνησε τα όριά της ως λέξη, ως σκέψη και ως μνήμη. Πολλές φορές τα ξεπέρασε, οδήγησε σε νέα ανεξερεύνητα, αλλά και απελευθερωτικά μονοπάτια. **Δεν είναι τυχαίο που οι περισσότεροι άνθρωποι χρησιμοποιούν στην καλύτερη περίπτωση μια-δυο εκατοντάδες λέξεων. Ο ανούσιος λόγος δεν είναι στοιχείο πρωτογονισμού, είναι στοιχείο πολιτισμού.** Η τεχνολογία επιβάλλει μια συνομιλία εξ αποστάσεως, κωδικοποιημένη με μισές λέξεις ή σύμβολα. Μια γρήγορη γλώσσα, βιαστική και αφηρημένη, οριοθετημένη σε πολύ στενά όρια. Μια γλώσσα ταχύτητας.

Οι απαρχές της γλώσσας

Στην γλώσσα των Οτεντότων (μία άγρια φυλή της Αφρικής) δεν υπήρχε λέξη αντίστοιχη του ναι. Για να εκφράσει τη συναίνεσή του, ένας Οτεντότος επαναλάμβανε την τελευταία φράση της εντολής του αφέντη του. Η γλώσσα τους χάθηκε, αλλά μπορεί κανείς ακόμη ν' ακούσει αυτές τις αντιφωνικές καταλήξεις στα αγροκτήματα του δυτικού Ακρωτηρίου, στα αφρικάανς. «Ο-

(Μέρος α΄)

Αν ήμουν τόσο σοφός, όσο λένε οι άγριοι
ότι είναι οι μαϊμούδες, δεν θα είχα γίνει γνωστός
ως συγγραφέας βιβλίων.
Λένε ότι οι άγριοι πιστεύουν πως
οι μαϊμούδες θα μπορούσαν να μιλήσουν,
αν το ήθελαν, αλλά απέχουν απ' την ομιλία,
για να μην αναγκαστούν να δουλέψουν.

RENE DESCARTES, *The philosophical writings of Descartes: Volume 3, The correspondence (Letter to Hector Pierre Chanut, 1 November, 1646)*

Η γλώσσα είναι μια πολυσύνθετη ενότητα: περιλαμβάνει τη νευροεγκεφαλική λειτουργία, την ομιλία-επικοινωνία, είναι προφορική και γραπτή, φέρει ένα μήνυμα ή ένα νόημα, συνθέτει μια κοσμοαντίληψη. Εκφράζει, βέβαια, ψυχικές διαθέσεις (αγάπη, μίσος, απάθεια, φόβο κλπ.), μια ανάγκη. Έχει κανόνες ή τρόπους λειτουργίας, μπορεί να είναι αποσπασματική, εικονική ή συνολική. Πάνω απ' όλα, είναι μια σκέψη. Ακολουθεί μια πορεία μέσα στον χρόνο και φορτίζεται με όσα πράττουν οι φορείς της. Έχει μια απαρχή και πολλές ιστορίες. Μπορεί, όπως η μουσική, να βαρύνεται και απ' τις σιωπές, να συνοδεύεται από χειρονομίες και εκφράσεις. Και η γλώσσα μπορεί να αντιμετωπιστεί ως πηγή ελευθερίας, αλλά και ως προϊόν καταπίεσης. Ως ένα πέρασμα προς την εσωτερική αναζήτηση και την πληρότητα, αλλά και ως ένα κατασκεύασμα μιας εξουσίας, που θέλει να επιβάλλει την αποσπασματικότητα, την πνευματική στείρωση (την αδυναμία, δηλαδή, ενός προσώπου να γεννά ιδέες και σκέψεις) και την απογύμνωση από την ίδια την επιθυμία της ελευθερίας.

Ποιός είναι ο λόγος ενός ανθρώπου που θεωρείται τρελός ή περιθωριακός; Ο λόγος και η γλώσσα έχουν να κάνουν μόνο με αυτόν που μιλάει ή γράφει; Όχι, βέβαια. Αφορούν εξ ίσου αυτόν που ακούει ή διαβάζει. Αλλά κι αυτόν που χρησιμοποιεί νοήματα, για να συνεννοηθεί. Για αυτό υπάρχει· για να συμβάλλει στην επικοινωνία. Ομιλώ σημαίνει αρχικά συναναστρέφομαι. Η ομιλία είναι μια ανταλλαγή. Γιατί προέκυψε η γλώσσα με την μορφή λέξεων; Γιατί ο άνθρωπος δεν αρκέστηκε στην επικοινωνία μέσω νοημάτων; Πέρασε στη λέξη, αργά ή γρήγορα (σήμερα γνωρίζουμε πως ακόμη και ο άνθρωπος του Νεάντερνταλ χρησιμοποιούσε πιθανότατα λέξεις για να επικοινωνεί). Η λογική κραυγάζει ότι δεν υπάρχει μία αρχική γλώσσα, όπως υποστηρίζουν πολλοί μελετητές, από την οποία προέκυψαν μια σειρά από άλλες θυγατρικές, αλλά ότι εξ αρχής οι γλώσσες που γεννήθηκαν ήταν περίπου όσες και οι φυλές που ζούσαν στη γη. Μία γλώσσα, ως ένα οργανωμένο σύστημα λόγου, είναι ένας κόσμος. Γιατί, λοιπόν, να μιλούν την ίδια γλώσσα οι Αβορίγινες με τους Πελασγούς ή τους Ινουίτ; Έχουν ένα τελείως διαφορετικό περιβάλλον να διαχειριστούν πνευματικά.

Πότε προέκυψε η απαρχή του λόγου; Πότε και λόγω ποιας συνθήκης, πρωτομίλησαν οι άνθρωποι; Το έκαναν μαζεμένοι γύρω απ' τη φωτιά, για να μοιραστούν τη νυχτερινή συντροφιά; Το έκαναν για να πουν ένα αθώο ψέμα; Ή μήπως για να τονίσουν τα συναισθήματά τους; Συνδέθηκε με την διατήρηση της ανάμνησης ενός προσώπου; Κάποιοι λένε ότι οι πρώτες λέξεις ήταν ονόματα νεκρών, που κατονόμαζαν τους αγαπημένους τους, για να μην τους ξεχάσουν. Οι Αβορίγινες συνήθιζαν να αφαιρούν μία λέξη από το λεξιλόγιό τους, όταν ένας δικός τους από τη φυλή πέθαινε. Αυτή η εκπληκτική συνήθεια, που φανερώνει ευαισθησία και λεπτή αίσθηση της επικοινωνίας, δείχνει πώς σκέφτονταν οι ελεύθεροι άνθρωποι.

Επίσης, επικρατεί συχνά η παρεξήγηση να πιστεύουμε ότι οι πρωτόγονες φυλές είχαν ένα περιορισμένο, φτωχό λεξιλόγιο. Απεναντίας, το λεξιλόγιό τους ήταν πολύ πιο σύνθετο και περίπλοκο από αυτό των πολιτισμένων κοινωνιών. Όποιος πιστεύει ότι, χάνοντας τη γλώσσα του, χάνει τον πολιτισμό του, μάλλον σφάλλει. Η γλώσσα δεν είναι πολιτισμός, αλλά μπορεί να γίνει στοιχείο του. Όποιος χάνει τη γλώσσα του, όμως, μπορεί να χάσει την ελευθερία του. Οι Ινδιάνοι, οι Αβορίγινες, οι !Κουνγκ ανέπτυξαν ιδιαίτερα σύνθετες γλώσσες, που δείχνουν την συνολική εικόνα τους για τον κόσμο, καθώς σχηματοποιούν βαθύτερα νοήματα. **Οι κατακερματισμένες γλώσσες του πολιτισμού είναι στοιχείο υποδούλωσης, αποσπασματικής αντίληψης του κόσμου, πνευματικής νωθρότητας.**

Κατά μία έννοια, η γλώσσα είναι εν δυνάμει για τον πολιτισμένο άνθρωπο χρόνος, με την έννοια της μνήμης: διασώζει την θύμηση, ενώνει παρελθόν και παρόν, αλλά και συμβάλλει στην συνείδηση του θανάτου, ότι δηλαδή όλοι μας θα πάψουμε να υπάρχουμε κάποια στιγμή στο μέλλον και ότι κάποτε γεννηθήκαμε. Η γλώσσα ορίζει. Θέτει όρια, που πολλές φορές μόνο με άρρητο τρόπο ξεπερνιούνται. Αλλά και η ίδια πολλές φορές ξεπερνάει τον εαυτό της. Οι λέξεις που σήμερα βρίσκουμε καταγεγραμμένες σε λεξικά μπορούν να συνδεθούν με άπειρους συνδυασμούς, αλλά και να θρυμματιστούν και να επανασυγκολληθούν σε νέα νοήματα.

Η τέχνη της γλώσσας, η λογοτεχνία, συχνά εξερεύνησε τα όριά της ως λέξη, ως σκέψη και ως μνήμη. Πολλές φορές τα ξεπέρασε, οδήγησε σε νέα ανεξερεύνητα, αλλά και απελευθερωτικά μονοπάτια. **Δεν είναι τυχαίο που οι περισσότεροι άνθρωποι χρησιμοποιούν στην καλύτερη περίπτωση μια-δυο εκατοντάδες λέξεων. Ο ανούσιος λόγος δεν είναι στοιχείο πρωτογονισμού, είναι στοιχείο πολιτισμού.** Η τεχνολογία επιβάλλει μια συνομιλία εξ αποστάσεως, κωδικοποιημένη με μισές λέξεις ή σύμβολα. Μια γρήγορη γλώσσα, βιαστική και αφηρημένη, οριοθετημένη σε πολύ στενά όρια. Μια γλώσσα ταχύτητας.

Οι απαρχές της γλώσσας

Στην γλώσσα των Οτεντότων (μία άγρια φυλή της Αφρικής) δεν υπήρχε λέξη αντίστοιχη του ναι. Για να εκφράσει τη συναίνεσή του, ένας Οτεντότος επαναλάμβανε την τελευταία φράση της εντολής του αφέντη του. Η γλώσσα τους χάθηκε, αλλά μπορεί κανείς ακόμη ν' ακούσει αυτές τις αντιφωνικές καταλήξεις στα αγροκτήματα του δυτικού Ακρωτηρίου, στα αφρικάανς. «Οδήγησέ τα στον βόρειο καταυλισμό». «Στον βόρειο καταυλισμό, αφέντη μου».

Είναι ένας κόσμος που μόνο εν μέρει διαθέτει ονόματα.

Τζ.Μ. Κουτσι, *«Σκοτεινές χώρες»*

Για τους Αιγύπτιους ο θεός Φθα, ο υπέρτατος δημιουργός, ήταν αυτός που χρησιμοποίησε το ταυτόσημο δίπτυχο σκέψη/λόγος για να πλάσει και να καθοδηγήσει πρώτα τους άλλους θεούς και έπειτα όλα τα έμβια όντα. Ο κατώτερός του, Τωτθ, υπό τις εντολές του Φθα, πρόσφερε στους ανθρώπους τον προφορικό και γραπτό λόγο. Στον ινδουισμό ο θεός Πραζαπάτι, που

από χειρονομίες και εκφράσεις. Και η γλώσσα μπορεί να αντιμετωπιστεί ως πηγή ελευθερίας, αλλά και ως προϊόν καταπίεσης. Ως ένα πέρασμα προς την εσωτερική αναζήτηση και την πληρότητα, αλλά και ως ένα κατασκεύασμα μιας εξουσίας, που θέλει να επιβάλλει την αποσπασματικότητα, την πνευματική στείρωση (την αδυναμία, δηλαδή, ενός προσώπου να γεννά ιδέες και σκέψεις) και την απογύμνωση από την ίδια την επιθυμία της ελευθερίας.

Ποιος είναι ο λόγος ενός ανθρώπου που θεωρείται τρελός ή περιθωριακός; Ο λόγος και η γλώσσα έχουν να κάνουν μόνο με αυτόν που μιλάει ή γράφει; Όχι, βέβαια. Αφορούν εξ ίσου αυτόν που ακούει ή διαβάζει. Αλλά κι αυτόν που χρησιμοποιεί νοήματα, για να συνεννοηθεί. Για αυτό υπάρχει· για να συμβάλλει στην επικοινωνία. Ομιλώ σημαίνει αρχικά συναναστρέφομαι. Η ομιλία είναι μια ανταλλαγή. Γιατί προέκυψε η γλώσσα με την μορφή λέξεων; Γιατί ο άνθρωπος δεν αρκέστηκε στην επικοινωνία μέσω νοημάτων; Πέρασε στη λέξη, αργά ή γρήγορα (σήμερα γνωρίζουμε πως ακόμη και ο άνθρωπος του Νεάντερνταλ χρησιμοποιούσε πιθανότατα λέξεις για να επικοινωνεί). Η λογική κραυγάζει ότι δεν υπάρχει μία αρχική γλώσσα, όπως υποστηρίζουν πολλοί μελετητές, από την οποία προέκυψαν μια σειρά από άλλες θυγατρικές, αλλά ότι εξ αρχής οι γλώσσες που γεννήθηκαν ήταν περίπου όσες και οι φυλές που ζούσαν στη γη. Μία γλώσσα, ως ένα οργανωμένο σύ-

Πότε προέκυψε η απαρχή του λόγου; Πότε και λόγω ποιας συνθήκης, πρωτομίλησαν οι άνθρωποι; Το έκαναν μαζεμένοι γύρω απ' τη φωτιά, για να μοιραστούν τη νυχτερινή συντροφιά; Το έκαναν για να πουν ένα αθώο ψέμα;Ή μήπως για να τονίσουν τα συναισθήματά τους; Συνδέθηκε με την διατήρηση της ανάμνησης ενός προσώπου; Κάποιοι λένε ότι οι πρώτες λέξεις ήταν ονόματα νεκρών, που κατονόμαζαν τους αγαπημένους τους, για να μην τους ξεχάσουν. Οι Αβορίγινες συνήθιζαν να αφαιρούν μία λέξη από το λεξιλόγιό τους, όταν ένας δικός τους από τη φυλή πέθαινε. Αυτή η εκπληκτική συνήθεια, που φανερώνει ευαισθησία και λεπτή αίσθηση της επικοινωνίας, δείχνει πώς σκέφτονταν οι ελεύθεροι άνθρωποι.

Επίσης, επικρατεί συχνά η παρεξήγηση να πιστεύουμε ότι οι πρωτόγονες φυλές είχαν ένα περιορισμένο, φτωχό λεξιλόγιο. Απεναντίας, το λεξιλόγιό τους ήταν πολύ πιο σύνθετο και περίπλοκο από αυτό των πολιτισμένων κοινωνιών. Όποιος πιστεύει ότι, χάνοντας τη γλώσσα του, χάνει τον πολιτισμό του, μάλλον σφάλλει. Η γλώσσα δεν είναι πολιτισμός, αλλά μπορεί να γίνει στοιχείο του. Όποιος χάνει τη γλώσσα του, όμως, μπορεί να χάσει την ελευθερία του. Οι Ινδιάνοι, οι Αβορίγινες, οι !Κουνγκ ανέπτυξαν ιδιαίτερα σύνθετες γλώσσες, που δείχνουν την συνολική εικόνα τους για τον κόσμο, καθώς σχηματοποιούν βαθύτερα νοήματα. **Οι κατακερματισμένες γλώσσες του πολιτισμού είναι στοι-**

λει μια συνομιλία εξ αποστάσεως, κωδικοποιημένη με μισές λέξεις ή σύμβολα. Μια γρήγορη γλώσσα, βιαστική και αφηρημένη, οριοθετημένη σε πολύ στενά όρια. Μια γλώσσα ταχύτητας.

Οι απαρχές της γλώσσας

Στην γλώσσα των Οτεντότων (μία άγρια φυλή της Αφρικής) δεν υπήρχε λέξη αντίστοιχη του ναι. Για να εκφράσει τη συναίνεσή του, ένας Οτεντότος επανάλαμβανε την τελευταία φράση της εντολής του αφέντη του. Η γλώσσα τους χάθηκε, αλλά μπορεί κανείς ακόμη ν' ακούσει αυτές τις αντιφωνικές καταλήξεις στα αγροκτήματα του δυτικού Ακρωτηρίου, στα αφρικάανς. «Οδήγησέ τα στον βόρειο καταυλισμό». «Στον βόρειο καταυλισμό, αφέντη μου».

Είναι ένας κόσμος που μόνο εν μέρει διαθέτει ονόματα.

Τζ.Μ. Κουτσι, «*Σκοτεινές χώρες*»

Για τους Αιγύπτιους ο θεός Φθα, ο υπέρτατος δημιουργός, ήταν αυτός που χρησιμοποίησε το ταυτόσημο δίπτυχο σκέψη/λόγος για να πλάσει και να καθοδηγήσει πρώτα τους άλλους θεούς και έπειτα όλα τα έμβια όντα. Ο κατώτερός του, Τωτθ, υπό τις εντολές του Φθα, πρόσφερε στους ανθρώπους τον προφορικό και γραπτό λόγο. Στον ινδουισμό ο θεός Πραζαπάτι, που

γεννήθηκε από ένα χρυσό αυγό, όταν έκλεισε έναν χρόνο, πρόφερε την λέξη *μπχουρ* και δημιούργησε τη γη, πρόφερε τη λέξη *μπχουβάρ* και έφτιαξε την ατμόσφαιρα, έπειτα τη λέξη *σουβάρ* και έκανε το στερέωμα. Δηλαδή, ο κόσμος φτιάχτηκε με «υλικό» τις λέξεις. Η θεά Σαρασβάτι, σύζυγος του Βράχμα, ανέλαβε να μεταγγίσει την γλώσσα στους ανθρώπους. Για τους βαβυλώνιους η προέλευση και η προφορά του λόγου οφειλόταν στο θεό Ναμπού, ενώ για τους κινέζους η γλώσσα ξεκίνησε από μια ιερή χελώνα, που άρχισε το ταξίδι της απ' τον ουρανό και προσγειώθηκε στην χώρα των Γιών του Ουρανού, έχοντας χαραγμένα στο καβούκι της τα πρώτα ιδεογράμματα, που στη συνέχεια πολλαπλασιάστηκαν με ταχείς ρυθμούς, ώσπου έγιναν χιλιάδες. Και οι Πέρσες ταύτισαν τον λόγο με τη θεία δύναμη. Για την ιουδαϊκή θρησκεία, ο Γιαχβέ δημιούργησε τον κόσμο *μ' ένα λόγο* και ο Ιωάννης στην Αποκάλυψη διαβεβαιώνει ότι *εν αρχή ην ο λόγος*.

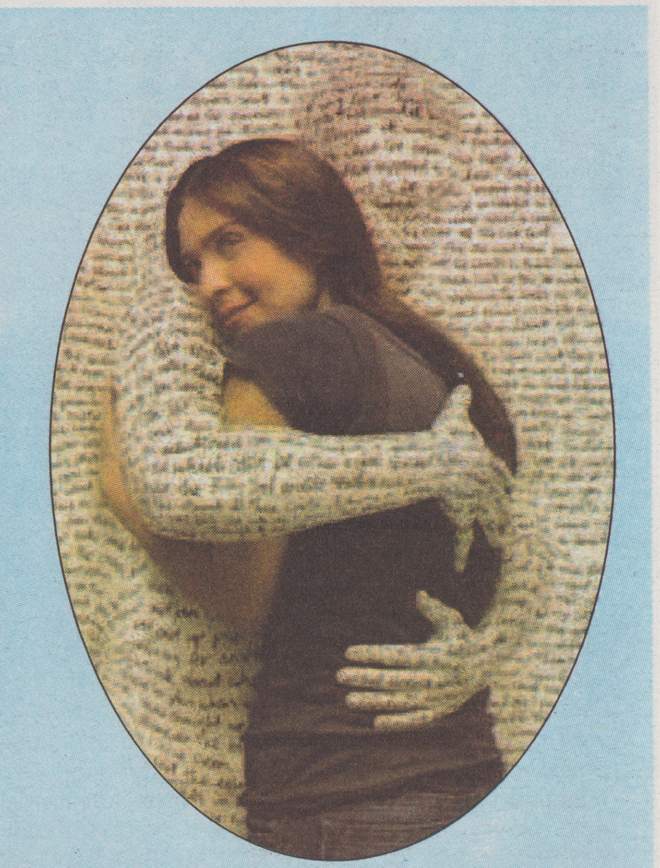
Δεν είναι τυχαίο που τα θρησκευτικά κείμενα δεν μεταβάλλονται με το πέρασμα του χρόνου και παρά τις μεταβολές της γλώσσας μαθαίνονται ως έχουν, καθώς θεωρούνται ιερά. Αυτό συμβαίνει τόσο για το Κοράνι, όσο και για την Αγία Γραφή, τόσο για τις Βέδες, όσο και για τα άλλα θρησκευτικά κείμενα. Οι λέξεις πολλές φορές επαναλαμβάνονται και ενεργούν ως εσωτερική δύναμη, μέσα απ' την προσευχή (π.χ. μάντρας, τεριρέμ κλπ.). Ίσως, το ότι πολλές λέξεις που προφέρονται ξανά και ξανά, είναι ακατανόητες για τους περισσότερους, αυτό τους δίνει επί πλέον μυστηριακή χροιά. Και βέβαια βολεύει τις θρησκείες η λέξη να αποκόβεται απ' το νόημά της, προκειμένου οι πιστοί να μην αρχίσουν να αμφισβητούν τα νοήματά της και να ζητούν αποδείξεις.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η ιστορία του Ηροδότου (Β΄, 2), ο οποίος περιγράφει ότι ο Αιγύπτιος Φαραώ Ψαμμήτιχος θέλησε να βρει ποιος είναι ο πρώτος λαός που εμφανίστηκε στη γη και είπε την πρώτη λέξη. Έδωσε, λοιπόν, σε έναν βοσκό δύο παιδιά για να τα αναθρέψει, χωρίς να τους μιλήσει ποτέ ούτε ο ίδιος ούτε κανείς άλλος, περιμένοντας να δουν ποια θα ήταν η πρώτη λέξη που θα έλεγαν τα παιδιά. Σύμφωνα με άλλη εκδοχή, ο Φαραώ τα έδωσε σε δύο γυναίκες, που τους είχε κόψει προηγουμένως τη γλώσσα. Τα παιδιά, όταν μίλησαν, είπαν πρώτη τη λέξη βέκος. Αφού έψαξε σε ποια γλώσσα ανήκε αυτή η λέξη, ανακάλυψε ότι ήταν φρυγική και σήμαινε ψωμί. Έτσι, οι Αιγύπτιοι, που ως τότε θεωρούνταν οι αρχαιότεροι, αναγκάστηκαν να παραχωρήσουν την «πρωτοκαθεδρία» στους φρύγες.

ντοπιστεί και έτσι μπορούμε να συμπληρώνουμε με τη φαντασία μας τις σελίδες που μας λείπουν απ' το ημερολόγιο της γλώσσας. Φανταζόμαστε τον άνθρωπο να μίλησε, για να επικοινωνήσει, να εκφράσει συναισθήματα, να μιμηθεί έναν ήχο, να διασκεδάσει, να σκεφτεί, να εκφράσει τους φόβους του και να φοβίσει με τις κραυγές του ένα άγριο ζώο που τον απειλούσε και πάει λέγοντας. Ο γλωσσολόγος Roman Jakobson παρατήρησε ότι για την ανάπτυξη της γλώσσας χρειάζεται ένας πομπός, ένας δέκτης, το μήνυμα, η επαφή, αλλά και το πλαίσιο (το περιβάλλον) και ο κώδικας που θα διαμορφωθεί απ' αυτό. Για την εκφορά του λόγου χρειάζεται ο εγκέφαλος, η γλώσσα και τα χέρια. Τα πράγματα δεν είναι a priori καθορισμένα, αλλά πάντοτε πηγάζουν απ' την τυχαιότητα. Έτσι και η γλώσσα, έχοντας τα βασικά της εργαλεία, γεννιέται και ξετυλίγεται τυχαία.

Η άποψη για έναν ενιαίο λαό, τους Ινδοευρωπαίους για παράδειγμα[1], που διασκορπίστηκε σε κάθε σημείο του ορίζοντα και μορφοποίησε αυτόνομους πολιτισμούς και γλώσσες είναι ένας μύθος που δημιούργησε η συγκριτική γλωσσολογία. Στις αρχές του 18ου αιώνα, γάλλοι και γερμανοί καλόγεροι παρατήρησαν ότι υπάρχουν ομοιότητες ανάμεσα στην γερμανική και την περσική γλώσσα. Το ίδιο παρατήρησαν στους επόμενους αιώνες και οι γλωσσολόγοι. Εξ αιτίας αυτής της ομοιότητας κατέληξαν αντίστροφα στο συμπέρασμα ότι οι γλώσσες αυτές έχουν κοινή ρίζα. Η άποψη αυτή συνδέεται με τον μύθο του Ιαπετού. Δεν αμφισβητείται, ωστόσο, η ύπαρξη των Ινδοευρωπαίων· αλλά είναι σχεδόν απίθανο αυτοί να κατοικούσαν αρχικά σε ένα μέρος και από αυτό να διασκορπίστηκαν. Άλλωστε, από αυτό τον υποτιθέμενο έναν λαό, με την αρχική γλώσσα, ελάχιστοι ως τώρα έχουν ασχοληθεί με τις ασιατικές του προεκτάσεις, ενώ κυρίως αναλύεται η σημερινή Ευρώπη.

Βεβαίως, εξυπηρετεί τα συνασπισμένα εξουσιαστικά μπλοκ η καλλιέργεια ενός πολιτικού μύθου, που θα παρουσιάζει τα «ινδοευρωπαϊκά» ως την πρώτη κοινή γλώσσα της ανθρωπότητας. Γιατί; Μα, διότι αποτελεί ένα ακόμη ισχυρό «επιχείρημα» για την επιβολή της λεγόμενης παγκόσμιας γλώσσας, όπως επιτάσσουν άλλωστε οι ανάγκες της παγκόσμιας και παγκοσμιοποιημένης κυριαρχίας. Δηλαδή, αφού η απαρχή της γλώσσας ήταν κάτι το οικουμενικό, γιατί να μην ξαναγίνει κάτι ανάλογο στο σήμερα και μάλιστα δια νόμου; **Ωστόσο, είναι βέβαιον ότι δεν υπάρχει μία αρχαία γλώσσα, από την οποία δημιουργήθηκαν οι υπόλοιπες, αλλά ότι υπήρξαν πολλές γλώσσες, μικρών φυλών, που κάποια**

ντρικής Αφρικανικής Δημοκρατίας (σάνγκο) και πάει λέγοντας. Έχουν άλλο περιβάλλον γύρω τους. Ο μύθος της Βαβέλ, που παρουσιάζει τις πολλές γλώσσες ως κατάρα του θεού, γιατί οι άνθρωποι, έχοντας μία κοινή γλώσσα, θέλησαν να τον ξεπεράσουν, δείχνει τις ιουδαϊκές/χριστιανικές παρωπίδες απέναντι στη φυσική ποικιλομορφία. **Η ομοιομορφία δεν έχει ουδεμία σχέση με την αρμονία. Είναι η πιο άκαμπτη και τεχνητή κατάσταση, που οδηγεί συνήθως στην κατάρρευση. Γι' αυτό και την υπερασπίζεται με τόση μανία κάθε θρησκευτική και πολιτική εξουσία.**

Γλώσσα και λόγος

Η γλώσσα είναι ένα χάρισμα πολύμορφο και ετερόκλητο, φυσικό και κληρονομικό[2], που διακρίνεται στον λόγο, ένα «γλωσσικό σύστημα» για την αποθήκευση λέξεων και εικόνων στο σύνολο των εγκεφάλων μιας γλωσσικής κοινότητας και στην ομιλία, που αποτελεί

οι Πέρσες ταύτισαν τον λόγο με τη θεία δύναμη. Για την ιουδαϊκή θρησκεία, ο Γιαχβέ δημιούργησε τον κόσμο *μ' ένα λόγο* και ο Ιωάννης στην Αποκάλυψη διαβεβαιώνει ότι *εν αρχή ην ο λόγος*.

Δεν είναι τυχαίο που τα θρησκευτικά κείμενα δεν μεταβάλλονται με το πέρασμα του χρόνου και παρά τις μεταβολές της γλώσσας μαθαίνονται ως έχουν, καθώς θεωρούνται ιερά. Αυτό συμβαίνει τόσο για το Κοράνι, όσο και για την Αγία Γραφή, τόσο για τις Βέδες, όσο και για τα άλλα θρησκευτικά κείμενα. Οι λέξεις πολλές φορές επαναλαμβάνονται και ενεργούν ως εσωτερική δύναμη, μέσα απ' την προσευχή (π.χ. μάντρας, τεριρέμ κλπ.). Ίσως, το ότι πολλές λέξεις που προφέρονται ξανά και ξανά, είναι ακατανόητες για τους περισσότερους, αυτό τους δίνει επί πλέον μυστηριακή χροιά. Και βέβαια βολεύει τις θρησκείες η λέξη να αποκόβεται απ' το νόημά της, προκειμένου οι πιστοί να μην αρχίσουν να αμφισβητούν τα νοήματά της και να ζητούν αποδείξεις.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η ιστορία του Ηροδότου (Β΄, 2), ο οποίος περιγράφει ότι ο Αιγύπτιος Φαραώ Ψαμμήτιχος θέλησε να βρει ποιος είναι ο πρώτος λαός που εμφανίστηκε στη γη και είπε την πρώτη λέξη. Έδωσε, λοιπόν, σε έναν βοσκό δύο παιδιά για να τα αναθρέψει, χωρίς να τους μιλήσει ποτέ ούτε ο ίδιος ούτε κανείς άλλος, περιμένοντας να δουν ποια θα ήταν η πρώτη λέξη που θα έλεγαν τα παιδιά. Σύμφωνα με άλλη εκδοχή, ο Φαραώ τα έδωσε σε δύο γυναίκες, που τους είχε κόψει προηγουμένως τη γλώσσα. Τα παιδιά, όταν μίλησαν, είπαν πρώτη τη λέξη βέκος. Αφού έψαξε σε ποια γλώσσα ανήκε αυτή η λέξη, ανακάλυψε ότι ήταν φρυγική και σήμαινε ψωμί. Έτσι, οι Αιγύπτιοι, που ως τότε θεωρούνταν οι αρχαιότεροι, αναγκάστηκαν να παραχωρήσουν την «πρωτοκαθεδρία» στους φρύγες.

Το παράδειγμα του Ψαμμήτιχου ακολούθησαν πολλοί ακόμη σε άλλες εποχές, όπως ο Φρειδερίκος Β΄ Χοενστάουφεν (1194-1250), που το πείραμά του είχε μακάβριο τέλος, καθώς τα παιδιά δεν επέζησαν. Το ίδιο δοκίμασε και ο βασιλιάς της Σκωτίας Ιάκωβος Δ΄ (1473-1513), όπου το πείραμα είχε ως αποτέλεσμα τα παιδιά να μιλήσουν εβραϊκά με μεγάλη επιτυχία, χωρίς ποτέ να τα έχουν διδαχτεί. Στα τέλη του 18ου αι. ανακαλύφθηκε ένα άγριο παιδί του δάσους στο Aveyron της Γαλλίας, το οποίο έγινε πειραματόζωο, καθώς οι ερευνητές περίμεναν την πρώτη του κουβέντα· εις μάτην όμως, μιας και το παιδί έβγαζε μόνον γρυλίσματα. Τα ίδια αποτελέσματα είχε και η ανακάλυψη των δύο «λυκοκόριτσων» στην Ινδία στις αρχές του 20ου αι.

Πάντως, όσοι αναζήτησαν ή αναζητούν ακόμη μια πρωτογλώσσα, από την οποία πηγάζουν όλες οι άλλες, ακόμη κι αν έχουν τις καλύτερες προθέσεις, δεν καταφέρνουν να ξεφύγουν απ' την τυραννική πρόθεση του πύργου της Βαβέλ. Στο βιβλικό αυτό μύθο η ποικιλία των γλωσσών φαντάζει τιμωρία, ενώ η μία και μοναδική

την τυχαιότητα. Έτσι και η γλώσσα, έχοντας τα βασικά της εργαλεία, γεννιέται και ξετυλίγεται τυχαία.

Η άποψη για έναν ενιαίο λαό, τους Ινδοευρωπαίους για παράδειγμα[1], που διασκορπίστηκε σε κάθε σημείο του ορίζοντα και μορφοποίησε αυτόνομους πολιτισμούς και γλώσσες είναι ένας μύθος που δημιούργησε η συγκριτική γλωσσολογία. Στις αρχές του 18ου αιώνα, γάλλοι και γερμανοί καλόγεροι παρατήρησαν ότι υπάρχουν ομοιότητες ανάμεσα στην γερμανική και την περσική γλώσσα. Το ίδιο παρατήρησαν στους επόμενους αιώνες και οι γλωσσολόγοι. Εξ αιτίας αυτής της ομοιότητας κατέληξαν αντίστροφα στο συμπέρασμα ότι οι γλώσσες αυτές έχουν κοινή ρίζα. Η άποψη αυτή συνδέεται με τον μύθο του Ιαπετού. Δεν αμφισβητείται, ωστόσο, η ύπαρξη των Ινδοευρωπαίων· αλλά είναι σχεδόν απίθανο αυτοί να κατοικούσαν αρχικά σε ένα μέρος και από αυτό να διασκορπίστηκαν. Άλλωστε, από αυτό τον υποτιθέμενο έναν λαό, με την αρχική γλώσσα, ελάχιστοι ως τώρα έχουν ασχοληθεί με τις ασιατικές του προεκτάσεις, ενώ κυρίως αναλύεται η σημερινή Ευρώπη.

Βεβαίως, εξυπηρετεί τα συνασπισμένα εξουσιαστικά μπλοκ η καλλιέργεια ενός πολιτικού μύθου, που θα παρουσιάζει τα «ινδοευρωπαϊκά» ως την πρώτη κοινή γλώσσα της ανθρωπότητας. Γιατί; Μα, διότι αποτελεί ένα ακόμη ισχυρό «επιχείρημα» για την επιβολή της λεγόμενης παγκόσμιας γλώσσας, όπως επιτάσσουν άλλωστε οι ανάγκες της παγκόσμιας και παγκοσμιοποιημένης κυριαρχίας. Δηλαδή, αφού η απαρχή της γλώσσας ήταν κάτι το οικουμενικό, γιατί να μην ξαναγίνει κάτι ανάλογο στο σήμερα και μάλιστα δια νόμου; **Ωστόσο, είναι βέβαιον ότι δεν υπάρχει μία αρχαία γλώσσα, από την οποία δημιουργήθηκαν οι υπόλοιπες, αλλά ότι υπήρξαν πολλές γλώσσες, μικρών φυλών, που κάποια στιγμή συναντήθηκαν και αναμίχθηκαν.**

Σήμερα στον πλανήτη μιλιούνται περίπου 6.000 γλώσσες. Υπάρχουν και αυτές που μιλιούνται από ομάδες 10-20 ατόμων. Στη Λετονία υπάρχει μία γλώσσα, που μιλιέται μόνο από ένα άτομο, μία κοπέλα, που την έμαθε απ' τη γιαγιά της, πριν η τελευταία πεθάνει. Κάθε 1.000 χρόνια χάνεται το 20% μιας γλώσσας, με φυσικούς ρυθμούς, χωρίς τη βίαιη καταστροφή της. Η νοηματική δεν είναι διεθνής γλώσσα, αλλά κάθε κράτος έχει την δική του. Ωστόσο, ένας κωφός μπορεί πολύ ευκολότερα και γρηγορότερα να μάθει τη νοηματική άλλων κρατών, σε σχέση με την γλώσσα ενός ακούοντα.

Η γλώσσα επινοήθηκε

ντρικής Αφρικανικής Δημοκρατίας (σάνγκο) και πάει λέγοντας. Έχουν άλλο περιβάλλον γύρω τους. Ο μύθος της Βαβέλ, που παρουσιάζει τις πολλές γλώσσες ως κατάρα του θεού, γιατί οι άνθρωποι, έχοντας μία κοινή γλώσσα, θέλησαν να τον ξεπεράσουν, δείχνει τις ιουδαϊκές/χριστιανικές παρωπίδες απέναντι στη φυσική ποικιλομορφία. **Η ομοιομορφία δεν έχει ουδεμία σχέση με την αρμονία. Είναι η πιο άκαμπτη και τεχνητή κατάσταση, που οδηγεί συνήθως στην κατάρρευση. Γι' αυτό και την υπερασπίζεται με τόση μανία κάθε θρησκευτική και πολιτική εξουσία.**

Γλώσσα και λόγος

Η γλώσσα είναι ένα χάρισμα πολύμορφο και ετερόκλητο, φυσικό και κληρονομικό[2], που διακρίνεται στον λόγο, ένα «γλωσσικό σύστημα» για την αποθήκευση λέξεων και εικόνων στο σύνολο των εγκεφάλων μιας γλωσσικής κοινότητας και στην ομιλία, που αποτελεί την συγκεκριμένη «πράξη του ομιλείν» ενός ατόμου. Επομένως, ο λόγος είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο, ενώ η ομιλία προσωπική ενέργεια, σύμφωνα με τη διάκριση του Ferdinand de Saussure. Η γλώσσα είναι μια έμφυ-

συνέχεια στη σελίδα 10

(Β΄, 2), ο οποίος περιγράφει ότι ο Αιγύπτιος Φαραώ Ψαμμήτιχος θέλησε να βρει ποιος είναι ο πρώτος λαός που εμφανίστηκε στη γη και είπε την πρώτη λέξη. Έδωσε, λοιπόν, σε έναν βοσκό δύο παιδιά για να τα αναθρέψει, χωρίς να τους μιλήσει ποτέ ούτε ο ίδιος ούτε κανείς άλλος, περιμένοντας να δουν ποια θα ήταν η πρώτη λέξη που θα έλεγαν τα παιδιά. Σύμφωνα με άλλη εκδοχή, ο Φαραώ τα έδωσε σε δύο γυναίκες, που τους είχε κόψει προηγουμένως τη γλώσσα. Τα παιδιά, όταν μίλησαν, είπαν πρώτη τη λέξη βέκος. Αφού έψαξε σε ποια γλώσσα ανήκε αυτή η λέξη, ανακάλυψε ότι ήταν φρυγική και σήμαινε ψωμί. Έτσι, οι Αιγύπτιοι, που ως τότε θεωρούνταν οι αρχαιότεροι, αναγκάστηκαν να παραχωρήσουν την «πρωτοκαθεδρία» στους φρύγες.

Το παράδειγμα του Ψαμμήτιχου ακολούθησαν πολλοί ακόμη σε άλλες εποχές, όπως ο Φρειδερίκος Β΄ Χοενστάουφεν (1194-1250), που το πείραμά του είχε μακάβριο τέλος, καθώς τα παιδιά δεν επέζησαν. Το ίδιο δοκίμασε και ο βασιλιάς της Σκωτίας Ιάκωβος Δ΄ (1473-1513), όπου το πείραμα είχε ως αποτέλεσμα τα παιδιά να μιλήσουν εβραϊκά με μεγάλη επιτυχία, χωρίς ποτέ να τα έχουν διδαχτεί. Στα τέλη του 18ου αι. ανακαλύφθηκε ένα άγριο παιδί του δάσους στο Aveyron της Γαλλίας, το οποίο έγινε πειραματόζωο, καθώς οι ερευνητές περίμεναν την πρώτη του κουβέντα· εις μάτην όμως, μιας και το παιδί έβγαζε μόνον γρυλίσματα. Τα ίδια αποτελέσματα είχε και η ανακάλυψη των δύο «λυκοκόριτσων» στην Ινδία στις αρχές του 20ου αι.

Πάντως, όσοι αναζήτησαν ή αναζητούν ακόμη μια πρωτογλώσσα, από την οποία πηγάζουν όλες οι άλλες, ακόμη κι αν έχουν τις καλύτερες προθέσεις, δεν καταφέρνουν να ξεφύγουν απ' την τυραννική πρόθεση του πύργου της Βαβέλ. Στο βιβλικό αυτό μύθο η ποικιλία των γλωσσών φαντάζει τιμωρία, ενώ η μία και μοναδική δηλώνει και την επιβολή μιας ομάδας επί των υπολοίπων. Το πιο φυσικό θα ήταν η πρώτη γλώσσα να μην υπήρξε ποτέ, αλλά να υπήρχαν πολλές πρώτες γλώσσες, ίσως όσες και οι πρώτες φυλές ανθρώπων, που καθρέφτιζαν τους ήχους και τις εικόνες με τις λέξεις τους. Άλλωστε, ακόμη και μέσα στους μηχανισμούς καταπίεσης που λέγονται κράτη, παρά την επιβολή και τους νόμους, οι γλώσσες και οι διάλεκτοι είναι παραπάνω από την μία επίσημη. Αυτό δείχνει την ανάγκη των ανθρώπων να ξεφύγουν απ' τα στεγανά της επίσημης κρατικής γλώσσας, που διδασκόμαστε στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, διατηρώντας ζωντανές τις μεταβολές της καθημερινής σκέψης.

Η χρονική απαρχή του λόγου δεν είναι δυνατό να επη.

Βεβαίως, εξυπηρετεί τα συνασπισμένα εξουσιαστικά μπλοκ η καλλιέργεια ενός πολιτικού μύθου, που θα παρουσιάζει τα «ινδοευρωπαϊκά» ως την πρώτη κοινή γλώσσα της ανθρωπότητας. Γιατί; Μα, διότι αποτελεί ένα ακόμη ισχυρό «επιχείρημα» για την επιβολή της λεγόμενης παγκόσμιας γλώσσας, όπως επιτάσσουν άλλωστε οι ανάγκες της παγκόσμιας και παγκοσμιοποιημένης κυριαρχίας. Δηλαδή, αφού η απαρχή της γλώσσας ήταν κάτι το οικουμενικό, γιατί να μην ξαναγίνει κάτι ανάλογο στο σήμερα και μάλιστα δια νόμου; **Ωστόσο, είναι βέβαιον ότι δεν υπάρχει μία αρχαία γλώσσα, από την οποία δημιουργήθηκαν οι υπόλοιπες, αλλά ότι υπήρξαν πολλές γλώσσες, μικρών φυλών, που κάποια στιγμή συναντήθηκαν και αναμίχθηκαν.**

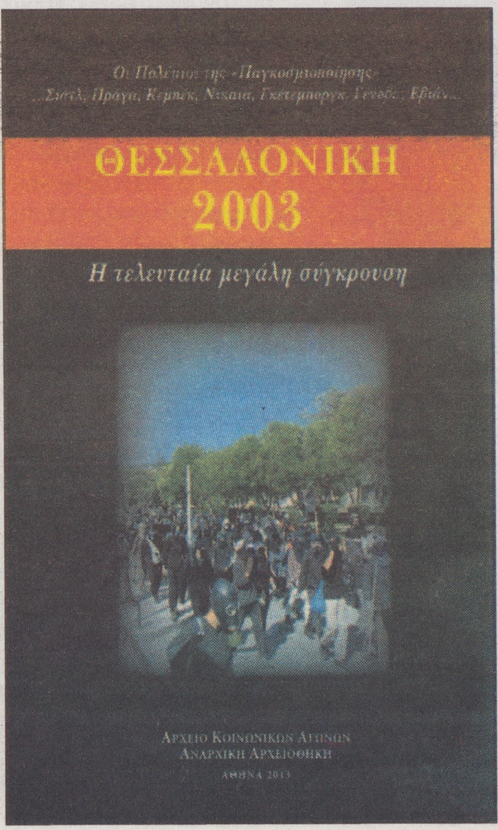
Σήμερα στον πλανήτη μιλιούνται περίπου 6.000 γλώσσες. Υπάρχουν και αυτές που μιλιούνται από ομάδες 10-20 ατόμων. Στη Λετονία υπάρχει μία γλώσσα, που μιλιέται μόνο από ένα άτομο, μία κοπέλα, που την έμαθε απ' τη γιαγιά της, πριν η τελευταία πεθάνει. Κάθε 1.000 χρόνια χάνεται το 20% μιας γλώσσας, με φυσικούς ρυθμούς, χωρίς τη βίαιη καταστροφή της. Η νοηματική δεν είναι διεθνής γλώσσα, αλλά κάθε κράτος έχει την δική του. Ωστόσο, ένας κωφός μπορεί πολύ ευκολότερα και γρηγορότερα να μάθει τη νοηματική άλλων κρατών, σε σχέση με την γλώσσα ενός ακούοντα.

Η γλώσσα επινοήθηκε για διάλογο, όχι για μονόλογο. Οι γλώσσες γνωρίζονται και επικοινωνούν μεταξύ τους κι αυτό τους δίνει πνευματική υγεία και μακροζωία. Κατά μία έννοια, οι γλώσσες είναι οι διαφορετικές εκδοχές της ανθρώπινης (συν)ύπαρξης πάνω σε διαφορετικές πλευρές του πλανήτη. Είναι πολύ φυσικό άλλες λέξεις να χρησιμοποιούν οι Ινουίτ, άλλες οι κάτοικοι της Κεδαϊκές/χριστιανικές παρωπίδες απέναντι στη φυσική ποικιλομορφία. **Η ομοιομορφία δεν έχει ουδεμία σχέση με την αρμονία. Είναι η πιο άκαμπτη και τεχνητή κατάσταση, που οδηγεί συνήθως στην κατάρρευση. Γι' αυτό και την υπερασπίζεται με τόση μανία κάθε θρησκευτική και πολιτική εξουσία.**

Γλώσσα και λόγος

Η γλώσσα είναι ένα χάρισμα πολύμορφο και ετερόκλητο, φυσικό και κληρονομικό[2], που διακρίνεται στον λόγο, ένα «γλωσσικό σύστημα» για την αποθήκευση λέξεων και εικόνων στο σύνολο των εγκεφάλων μιας γλωσσικής κοινότητας και στην ομιλία, που αποτελεί την συγκεκριμένη «πράξη του ομιλείν» ενός ατόμου. Επομένως, ο λόγος είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο, ενώ η ομιλία προσωπική ενέργεια, σύμφωνα με τη διάκριση του Ferdinand de Saussure. Η γλώσσα είναι μια έμφυ-

συνέχεια στη σελίδα 10

συνέχεια από τη σελίδα 9

τη νοητική/εκφραστική ικανότητα του ανθρώπου, ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της ανθρώπινης φύσης. Η χρήση της συνεπάγεται σκέψη, η οποία με τη σειρά της εκφράζεται με την γλώσσα. Είναι η εικόνα της σκέψης. Οι φθόγγοι και οι λέξεις συνθέτουν την υλική μορφή της γλώσσας. Οι σημασίες των φθόγγων και των λέξεων, που δημιουργούνται στον εγκέφαλο, αναπτύσσονται σ' ένα εννοιολογικό σύνολο, που αποτελεί το περιεχόμενο της γλώσσας. Οι ήχοι εξωτερικεύουν φωνητικά τη μορφή και το περιεχόμενό της και δικαιώνουν την ύπαρξη και των δύο. Οι παραστατικές απεικονίσεις είναι ένα εξελιγμένο ανθρώπινο επινόημα για την εκφραστική δραστηριοποίηση της γλώσσας, μέσω γραφικών συμβόλων, που δεν απευθύνονται στην ακοή, αλλά στην όραση.

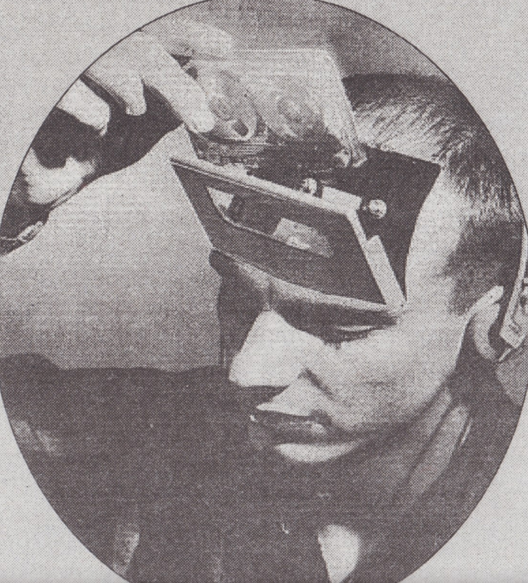
Μια αλληλουχία ήχων (προφορικός λόγος) ή μια συμπαράταξη γραφικών συμβόλων (γραπτός λόγος) κάνουν αισθητή την παρουσία της σκέψης. Η γλώσσα και η σκέψη δεν υπάρχουν η μια δίχως την άλλη, είναι αλληλένδετες. Ενώ διαθέτουμε πεπερασμένα μέσα, λέει ο Noam Chomsky, δηλαδή τα γράμματα, μπορούμε να κάνουμε άπειρους συνδυασμούς και να έχουμε στη διάθεσή μας ένα απέραντα δημιουργικό μέσο, καθιστώντας την δυναμική δημιουργική δυνατότητα. Δεν μπορούμε να μιλήσουμε παρά μόνον γι' αυτό το οποίο δεν μπορούμε να συλλάβουμε νοητικά, οπότε ξεκινούν τα όρια της γλώσσας του καθενός, σύμφωνα με τον Ludwig Wittgenstein. Οι Edward Sapir και Benjamin Lee Whorf διατύπωσαν την ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα άποψη ότι **η γλώσσα που μαθαίνουμε να μιλάμε είναι αυτή που διαμορφώνει την αντίληψή μας για τον κόσμο.**

Ο λόγος είναι το κοινωνικό σκέλος της γλώσσας, γιατί αποτελεί κοινό κτήμα μιας κοινότητας ανθρώπων· αποτυπώνεται σε όλα τα μέλη της. Αφετηρία του ατομικού λόγου, της ομιλίας, είναι ο λόγος της κοινότητας. Στην αρχαιότητα ο λόγος σήμαινε την λογική και την γλωσσική έκφραση. Για τους γλωσσολόγους, ο λόγος είναι ένας μηχανισμός, που πρέπει να κινητοποιηθεί, για να παράγει την γλώσσα. Στο ανθρώπινο είδος η ικανότητα της ομιλίας είναι εγγενής, γιατί η ύπαρξή της οφείλεται στη δομή του εγκεφάλου και των άλλων ανθρώπινων οργάνων και κληρονομείται, μαθαίνεται. Μέσα από τις λέξεις μπορούν να βιωθούν τα νοήματα.

Έχοντας στο μυαλό μας όλα τα παραπάνω, μας ενδιαφέρει να εξετάσουμε το κατά πόσο μια γλώσσα **μεταβάλλεται γιατί ήρθε σε επαφή με άλλους ήχους και άλλες γλώσσες και άλλο να επιβάλλονται οι αλλαγές, προκειμένου να εξυπηρετήσουν έναν εξουσιαστικό σκοπό, να καθιερώσουν μια επιβολή.** Τελευταία, μάλιστα, η επιβολή μοιάζει «αυθόρμητη επιλογή» και εδώ είναι το σημαντικό του ζητήματος.

Στους περασμένους αιώνες σίγησαν πολλές γλώσσες εξ αιτίας της αποικιοκρατίας και του επεκτατισμού γενικότερα ενός κράτους σε βάρος άλλων μικρότερων κρατών, αλλά κυρίως σε βάρος ελεύθερων κοινοτήτων. Πολλές αφρικανικές και ινδιάνικες φυλές έχασαν τη γλώσσα τους ίσως για πάντα, επειδή οι ευρωπαίοι άποικοι επέβαλαν τη δική τους. Θα ήταν φαιδρό βέβαια να κατηγορήσουμε την ίδια την ισπανική γλώσσα, επειδή επιβλήθηκε στη σημερινή λεγόμενη Λατινική Αμερική. Προφανώς οι κονκισταδόρες (ισπ. conquistador = κατακτητής), που τη μιλούσαν και οι ισπανοί βασιλείς, που έστελναν τις καραβέλες κατά ντουζίνες, είναι υπεύθυνοι για τον αφανισμό των ντόπιων γλωσσών. Το να ενοχοποιήσουμε μια γλώσσα ως εξουσιαστικό εργαλείο είναι μία επικίνδυνη απλοποίηση, γιατί ενοχοποιεί την ίδια την διαδικασία και όχι τον πραγματικό ένοχο, τον εξουσιαστή με όλες τις προθέσεις του.

Η γλώσσα αφ' εαυτού της είναι όχι μόνο ένας τρόπος επικοινωνίας, αλλά και ένα παράθυρο στον κόσμο, ένας τρόπος θέασης. Σε ελεύθερες φυλές της Αυστραλίας και της Αφρικής, που σήμερα σε πολύ μεγάλο βαθ-

σκημένο μάτι. Η εξουσία ενδύεται όχι μόνο τον φόβο, αλλά και την άτεγκτη λογική του επιστημονικού κύρους, όχι μόνο την επιβολή, αλλά και την βεβαιότητα ότι κάποιος ξέρει το καλό σου πριν από εσένα. Η γλώσσα της εξουσίας δεν είναι μία, αλλά πολλές. Σήμερα χρησιμοποιεί επί πλέον και τη μόδα της αδιαφορίας, την απά-

θεια και την κοινωνική αναγνώριση που φέρνει η κατοχή τεχνολογικών μέσων. Θεωρείται σχεδόν δεδομένο ότι η απόκτηση τεχνολογικών gadget δίνει άλλον αέρα στον κατοχό τους, ακόμη και αν αυτός στερείται βασικών ανθρώπινων αξιών και ικανοτήτων. Η αξία σου, αν δεν συμβαίνει ήδη, θα κρίνεται από την ταμπλέτα και την πλακέτα σου, όχι από όσα μπορείς να σκεφτείς και να δημιουργήσεις ελεύθερα και αυθόρμητα.

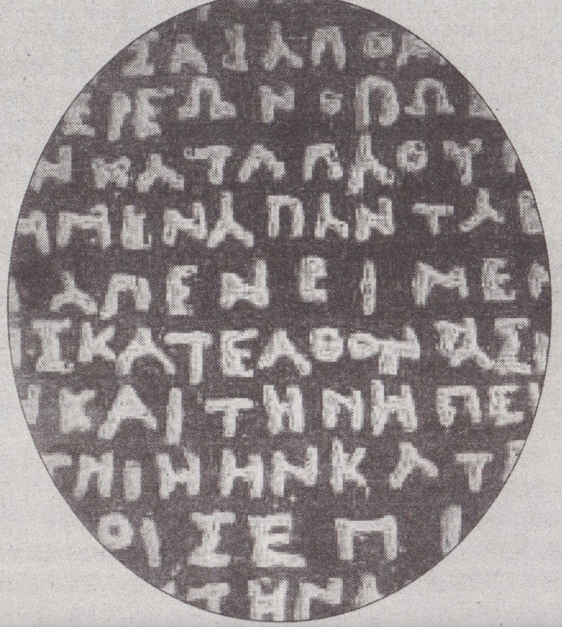
Το ζήτημα των *greeklish* σε αυτή την περίπτωση επ' ουδενί εμπεριέχει την αυθόρμητη εξέλιξη του καθημερινού λόγου, όπως έγινε με τη δημοτική σε σχέση με την καθαρεύουσα. Είναι ένας σπασμένος κώδικας, μετατόπιση της γλώσσας σε μηχανική διαδικασία, σε έλλειψη, ένα τεχνητό κατασκεύασμα για τις ανάγκες και μόνον της κυριαρχίας. Βασικό χαρακτηριστικό τους είναι ότι όσο πιο κοφτές είναι οι γραφόμενες και λεγόμενες πολλές φορές λέξεις, τόσο πιο πετυχημένα γίνεται

συμβόλων, που δεν απευθύνονται στην ακοή, αλλά στην όραση.

Μια αλληλουχία ήχων (προφορικός λόγος) ή μια συμπαράταξη γραφικών συμβόλων (γραπτός λόγος) κάνουν αισθητή την παρουσία της σκέψης. Η γλώσσα και η σκέψη δεν υπάρχουν η μια δίχως την άλλη, είναι αλληλένδετες. Ενώ διαθέτουμε πεπερασμένα μέσα, λέει ο Noam Chomsky, δηλαδή τα γράμματα, μπορούμε να κάνουμε άπειρους συνδυασμούς και να έχουμε στη διάθεσή μας ένα απέραντα δημιουργικό μέσο, καθιστώντας την δυναμική δημιουργική δυνατότητα. Δεν μπορούμε να μιλήσουμε παρά μόνον γι' αυτό το οποίο δεν μπορούμε να συλλάβουμε νοητικά, οπότε ξεκινούν τα όρια της γλώσσας του καθενός, σύμφωνα με τον Ludwig Wittgenstein. Οι Edward Sapir και Benjamin Lee Whorf διατύπωσαν την ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα άποψη ότι **η γλώσσα που μαθαίνουμε να μιλάμε είναι αυτή που διαμορφώνει την αντίληψή μας για τον κόσμο.**

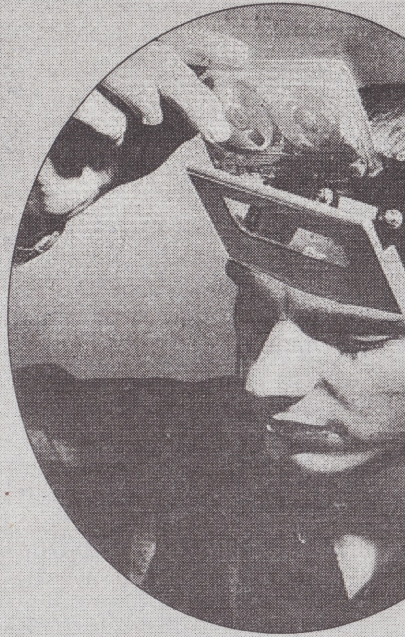
Ο λόγος είναι το κοινωνικό σκέλος της γλώσσας, γιατί αποτελεί κοινό κτήμα μιας κοινότητας ανθρώπων· αποτυπώνεται σε όλα τα μέλη της. Αφετηρία του ατομικού λόγου, της ομιλίας, είναι ο λόγος της κοινότητας. Στην αρχαιότητα ο λόγος σήμαινε την λογική και την γλωσσική έκφραση. Για τους γλωσσολόγους, ο λόγος είναι ένας μηχανισμός, που πρέπει να κινητοποιηθεί, για να παράγει την γλώσσα. Στο ανθρώπινο είδος η ικανότητα της ομιλίας είναι εγγενής, γιατί η ύπαρξή της οφείλεται στη δομή του εγκεφάλου και των άλλων ανθρώπινων οργάνων και κληρονομείται, μαθαίνεται. Μέσα από τις λέξεις μπορούν να βιωθούν τα νοήματα.

Έχοντας στο μυαλό μας όλα τα παραπάνω, μας ενδιαφέρει να εξετάσουμε το κατά πόσο μια γλώσσα απο-

Προφανώς οι κονκισταδόρες (ισπ. conquistador = κατακτητής), που τη μιλούσαν και οι ισπανοί βασιλείς, που έστελναν τις καραβέλες κατά ντουζίνες, είναι υπεύθυνοι για τον αφανισμό των ντόπιων γλωσσών. Το να ενοχοποιήσουμε μια γλώσσα ως εξουσιαστικό εργαλείο είναι μία επικίνδυνη απλοποίηση, γιατί ενοχοποιεί την ίδια την διαδικασία και όχι τον πραγματικό ένοχο, τον εξουσιαστή με όλες τις προθέσεις του.

Η γλώσσα αφ' εαυτού της είναι όχι μόνο ένας τρόπος επικοινωνίας, αλλά και ένα παράθυρο στον κόσμο, ένας τρόπος θέασης. Σε ελεύθερες φυλές της Αυστραλίας και της Αφρικής, που σήμερα σε πολύ μεγάλο βαθ-

μό έχουν καταστραφεί απ' τον πολιτισμό, η γλώσσα είναι ιδιαίτερα σύνθετη και εκφράζει έναν συνολικό τρόπο αντίληψης. Η διάσπαση που έχουμε στις δικές μας γλώσσες σε κατηγορίες χρονικές ή ειδών δεν υπάρχει με τον ίδιο τρόπο, καθώς για παράδειγμα δεν αντιλαμβάνονται το παρόν, το παρελθόν και το μέλλον όπως εμείς. **Αναγκάζοντάς τους να μιλήσουν αλλιώς, ο πολιτισμός τούς ανάγκασε να σκεφτούν και αλλιώς.** Εκεί για μας βρίσκεται η ουσία. Ίσως σε ιδανικές συνθήκες οι άνθρωποι να μην χρειάζονται να μιλούν πολύ, γιατί συνεννοούνται όπως λένε «με τα μάτια». Ωστόσο, όταν έρχεται μία λαίλαπα, που απειλεί να αφανίσει κάθε πνευματικότητα, κάθε βάθος σκέψης, κάθε δυνατότητα αυτοεξέλιξης, τότε η γλώσσα είναι και εργαλείο αντίστασης.

Στην εξουσιαστική σκέψη, που θέλει να επιβάλλει τη λογική της, αντιδρούμε με μια γλώσσα **που εκφράζει την ελευθερία, που ρέει και αλλάζει όπως η φύση** και όχι όπως τα λειτουργικά προγράμματα του υπολογιστή

θεια και την κοινωνική αναγνώριση που φέρνει η κατοχή τεχνολογικών μέσων. Θεωρείται σχεδόν δεδομένο ότι η απόκτηση τεχνολογικών gadget δίνει άλλον αέρα στον κάτοχό τους, ακόμη και αν αυτός στερείται βασικών ανθρώπινων αξιών και ικανοτήτων. Η αξία σου, αν δεν συμβαίνει ήδη, θα κρίνεται από την ταμπλέτα και την πλακέτα σου, όχι από όσα μπορείς να σκεφτείς και να δημιουργήσεις ελεύθερα και αυθόρμητα.

Το ζήτημα των *greeklish* σε αυτή την περίπτωση επ' ουδενί εμπεριέχει την αυθόρμητη εξέλιξη του καθημερινού λόγου, όπως έγινε με τη δημοτική σε σχέση με την καθαρεύουσα. Είναι ένας σπασμένος κώδικας, μετατόπιση της γλώσσας σε μηχανική διαδικασία, σε έλλειψη, ένα τεχνητό κατασκεύασμα για τις ανάγκες και μόνον της κυριαρχίας. Βασικό χαρακτηριστικό τους είναι ότι όσο πιο κοφτές είναι οι γραφόμενες και λεγόμενες πολλές φορές λέξεις, τόσο πιο πετυχημένα γίνεται και η προσαρμογή. Οι λέξεις μετατρέπονται από έννοιες σε εικόνες. **Η απλούστευση δεν είναι διευκόλυνση, είναι ανταλλαγή της ελευθερίας με την υποδούλωση.** Πλέον δεν επιβάλλεται η γλώσσα ενός κράτους, αλλά η γλώσσα μιας μηχανής. Και εδώ βρίσκεται η μεγάλη διαφορά. Μια μηχανή μάς «διορθώνει», μάς φέρνει τις πληροφορίες, μάς βοηθά να «κοινωνικοποιηθούμε», να «επικοινωνήσουμε». Αυτή φέρει το μήνυμα, αυτή είναι ο αγγελιαφόρος.

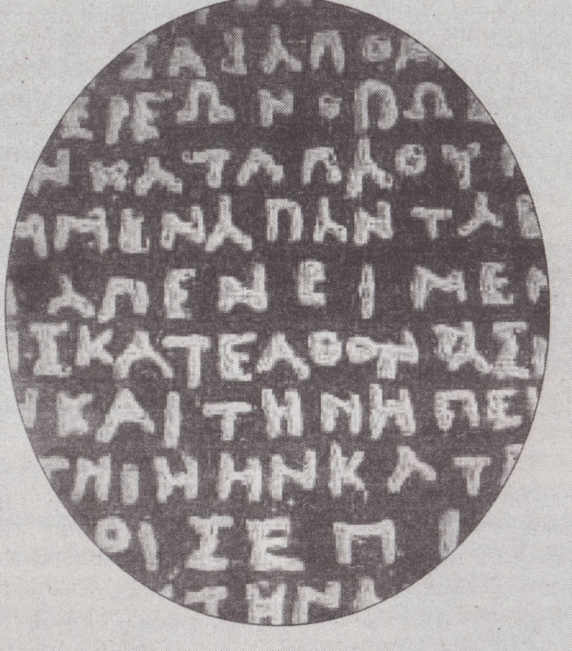
Απέναντι στην γλώσσα της μηχανής υπάρχει η ανθρώπινη γλώσσα, η γλώσσα των ζώων, η γλώσσα της φύσης. Απέναντι στη σκέψη της ισοπέδωσης υπάρχει η ελεύθερη σκέψη. Η αμφιβολία φυτρώνει σαν άγριο φυτό, που κανείς δεν το έσπειρε και έρχεται να ενοχλήσει σα ζιζάνιο. Όπως λέει όμως κι ο Nicolas Philibert, **θα πρέπει να είσαι το χορτάρι· να φυτρώνεις εκεί που σε κόβουν.**

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική δράση

ποτυπώνεται σε όλα τα μέλη της. Αφετηρία του ατομικού λόγου, της ομιλίας, είναι ο λόγος της κοινότητας. Στην αρχαιότητα ο λόγος σήμαινε την λογική και την γλωσσική έκφραση. Για τους γλωσσολόγους, ο λόγος είναι ένας μηχανισμός, που πρέπει να κινητοποιηθεί, για να παράγει την γλώσσα. Στο ανθρώπινο είδος η ικανότητα της ομιλίας είναι εγγενής, γιατί η ύπαρξή της οφείλεται στη δομή του εγκεφάλου και των άλλων ανθρώπινων οργάνων και κληρονομείται, μαθαίνεται. Μέσα από τις λέξεις μπορούν να βιωθούν τα νοήματα.

Έχοντας στο μυαλό μας όλα τα παραπάνω, μας ενδιαφέρει να εξετάσουμε το κατά πόσο μια γλώσσα απο-

τελεί εργαλείο εξουσίας, άσκησης πολιτικής ή από την άλλη απελευθερωτικό μέσο, κατά του πνευματικού σκοταδισμού. Η ίδια η φύση της γλώσσας, όπως και κάθε τι άλλου, από τους γαλαξίες μέχρι τα ηλεκτρόνια, είναι μεταβλητή. Η γλώσσα είναι μια ρέουσα διαδικασία και όχι μια παγιωμένη κατάσταση. Δεν περιμένουμε καν από αυτή να μείνει αμετάλλακτη· είναι σα να απαιτούμε από κάποιον άνθρωπο να μην γεράσει. Από την άλλη, όμως, όλα τα αίτια των αλλαγών δεν έχουν κοινή προέλευση. **Είναι διαφορετικό να προκύπτει αυθόρμητα μια καινούρια λέξη, να καλύπτει μια καθημερινή ανάγκη, να**

μό έχουν καταστραφεί απ' τον πολιτισμό, η γλώσσα είναι ιδιαίτερα σύνθετη και εκφράζει έναν συνολικό τρόπο αντίληψης. Η διάσπαση που έχουμε στις δικές μας γλώσσες σε κατηγορίες χρονικές ή ειδών δεν υπάρχει με τον ίδιο τρόπο, καθώς για παράδειγμα δεν αντιλαμβάνονται το παρόν, το παρελθόν και το μέλλον όπως εμείς. **Αναγκάζοντάς τους να μιλήσουν αλλιώς, ο πολιτισμός τούς ανάγκασε να σκεφτούν και αλλιώς.** Εκεί για μας βρίσκεται η ουσία. Ίσως σε ιδανικές συνθήκες οι άνθρωποι να μην χρειάζονται να μιλούν πολύ, γιατί συνεννοούνται όπως λένε «με τα μάτια». Ωστόσο, όταν έρχεται μία λαίλαπα, που απειλεί να αφανίσει κάθε πνευματικότητα, κάθε βάθος σκέψης, κάθε δυνατότητα αυτοεξέλιξης, τότε η γλώσσα είναι και εργαλείο αντίστασης.

Στην εξουσιαστική σκέψη, που θέλει να επιβάλλει τη λογική της, αντιδρούμε με μια γλώσσα **που εκφράζει την ελευθερία, που ρέει και αλλάζει όπως η φύση** και όχι όπως τα λειτουργικά προγράμματα του υπολογιστή, **που προβληματίζει και ενέχει την αμφιβολία απέναντι στη βεβαιότητα ενός νόμου.** Όταν ο Σωκράτης έπινε το κώνειο και όταν ο Giordano Bruno καιγόταν στην πυρά, δεν πέθαιναν μόνο τα σώματά τους, τιμωρημένα από τις κοινωνίες. Γινόταν προσπάθεια να πεθάνει και αυτή η αιώνια αμφιβολία απέναντι στις καθιερωμένες αξίες, αυτό το ερωτηματικό *γιατί* που στέκει απέναντι στο *επειδή*, ξέροντας να εξηγεί τα πάντα. Υπάρχουν άνθρωποι που βλέπουν, που αμφιβάλουν, που αναρωτιούνται, που διαρκώς θα προσπαθούν να απελευθερωθούν απ' τους ιστούς της εξουσίας.

Η εξουσία δεν φοράει απαραίτητα στολή. Κι αν φοράει, αυτή η στολή μπορεί να είναι αόρατη για το μη α-

στον κάτοχό τους, ακόμη και αν αυτός στερείται βασικών ανθρώπινων αξιών και ικανοτήτων. Η αξία σου, αν δεν συμβαίνει ήδη, θα κρίνεται από την ταμπλέτα και την πλακέτα σου, όχι από όσα μπορείς να σκεφτείς και να δημιουργήσεις ελεύθερα και αυθόρμητα.

Το ζήτημα των *greeklish* σε αυτή την περίπτωση επ' ουδενί εμπεριέχει την αυθόρμητη εξέλιξη του καθημερινού λόγου, όπως έγινε με τη δημοτική σε σχέση με την καθαρεύουσα. Είναι ένας σπασμένος κώδικας, μετατόπιση της γλώσσας σε μηχανική διαδικασία, σε έλλειψη, ένα τεχνητό κατασκεύασμα για τις ανάγκες και μόνον της κυριαρχίας. Βασικό χαρακτηριστικό τους είναι ότι όσο πιο κοφτές είναι οι γραφόμενες και λεγόμενες πολλές φορές λέξεις, τόσο πιο πετυχημένα γίνεται και η προσαρμογή. Οι λέξεις μετατρέπονται από έννοιες σε εικόνες. **Η απλούστευση δεν είναι διευκόλυνση, είναι ανταλλαγή της ελευθερίας με την υποδούλωση.** Πλέον δεν επιβάλλεται η γλώσσα ενός κράτους, αλλά η γλώσσα μιας μηχανής. Και εδώ βρίσκεται η μεγάλη διαφορά. Μια μηχανή μάς «διορθώνει», μάς φέρνει τις πληροφορίες, μάς βοηθά να «κοινωνικοποιηθούμε», να «επικοινωνήσουμε». Αυτή φέρει το μήνυμα, αυτή είναι ο αγγελιαφόρος.

Απέναντι στην γλώσσα της μηχανής υπάρχει η ανθρώπινη γλώσσα, η γλώσσα των ζώων, η γλώσσα της φύσης. Απέναντι στη σκέψη της ισοπέδωσης υπάρχει η ελεύθερη σκέψη. Η αμφιβολία φυτρώνει σαν άγριο φυτό, που κανείς δεν το έσπειρε και έρχεται να ενοχλήσει σα ζιζάνιο. Όπως λέει όμως κι ο Nicolas Philibert, **θα πρέπει να είσαι το χορτάρι· να φυτρώνεις εκεί που σε κόβουν.**

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική δράση

---

1. Μέρος τους είναι και οι Άριοι, δηλαδή οι Ινδοί και οι Πέρσες μαζί· ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι οι Μήδοι, οι σημερινοί Κούρδοι, ονομάζονταν Άριοι· ενδεχομένως, οι Αρμένιοι είναι ό,τι απέμεινε σήμερα από την φυλή των Αρίων.

2. Φυσικό χαρακτηριστικό θεωρείται, αφού είναι στοιχείο της δομής του ανθρώπινου εγκεφάλου η γλωσσική ικανότητα. Απ' την άλλη, κληρονομείται από μια γενιά στην άλλη, εφ' όσον καθένας γεννιέται σε ένα συγκεκριμένο περιβάλλον. Δεν φτιάχνει εκ νέου τη γλώσσα του απ' το μηδέν, αλλά μαθαίνει αυτήν που μιλιέται γύρω του.

Η νυχτοπεταλούδα τον θάνατο δεν αντικρίζει, όσο πετάει μπροστά,
μέσα στο μεγαλείο της ζωντανής φλόγας·
η καρδιά, διψασμένη, στα κρυστάλλινα νερά αγωνίζεται
ούτε προσέχει την άτρακτο ούτε φοβάται τον στόχο του κυνηγού·
το δειλό πουλί, επιστρέφοντας από πάνω,
για να ενωθεί με τους συντρόφους του, δεν βλέπει ότι το δίχτυ πλησιάζει [...]

GIORDANO BRUNO, Ανταμοιβή

Δύσθυμη αναγέννηση:[1] η περίπτωση του GIORDANO BRUNO

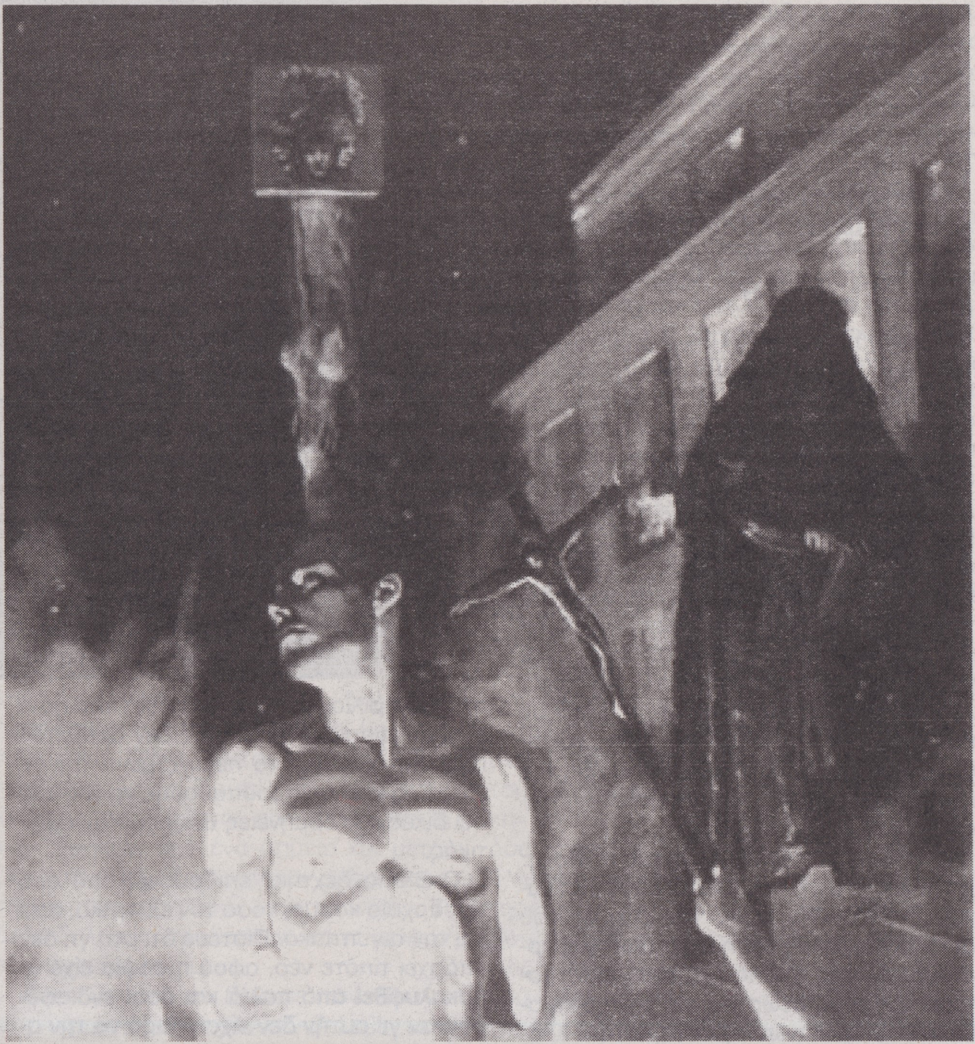
Έζησε στην εποχή που οι ιστορικοί ονομάζουν Αναγέννηση. Την εποχή, μάλιστα, που υποτίθεται ότι είχε ωριμάσει αυτή η αναγέννηση. Ιταλός ων, βρέθηκε στην καρδιά των γεγονότων. Ούτε η δική του εποχή δεν τον αναγνώριζε σαν επιστήμονα, με τα τότε μέτρα για το τί είναι επιστήμη. Ούτε και σήμερα θα τον θεωρούσαν, βέβαια, αμιγή επιστήμονα. Και καλά θα έκαναν, αφού η σύγχρονη επιστήμη υπακούει σε νέες αυθεντίες και διαθέτει άλλου τύπου όπλα. Άλλωστε, η εξειδίκευση έχει προχωρήσει σε τέτοιο βαθμό, που απογυμνώνεται όλο και περισσότερο από τις πιθανότητες μιας συνολικής και βαθύτερης γνώσης της ίδιας της ζωής. Ο Giordano Bruno, λοιπόν, δεν ήταν επιστήμονας. Το εύρος των γνώσεων, μα κυρίως των αναζητήσεών του θα τον κατέτασσε απευθείας στους προσωκρατικούς, που δήλωναν ότι είναι επιστήμονες, ούτε φιλόσοφοι, ούτε τίποτε, αλλά ήταν όλα αυτά και ακόμη περισσότερα.

Το βραχύ τού βίου

Γεννιέται το 1548 στην Νόλα της Καμπανίας, κοντά στη Νάπολη, από πατέρα στρατιωτικό, που υπηρετούσε τους ισπανούς. Σε ηλικία 11 ετών πηγαίνει στη Νάπολη, για να λάβει ανθρωπιστική παιδεία και να σπουδάσει λογική και διαλεκτική. Την περίοδο εκείνη κάνει μελέτες στην απομνημόνευση και την μνημοτεχνική. Σε αυτά τα χρόνια η εκκλησία έχει το μονοπώλιο στην γνώση και ο μόνος τρόπος για να σπουδάσει κάποιος, είναι μέσω αυτής. Έτσι, το

όπου κυριαρχούσε ο καλβινισμός, τον ασπάζεται, αλλά τον εγκαταλείπει, όταν καταλαβαίνει αηδιασμένος ότι διέπεται από την ίδια μισαλλοδοξία με τον καθολικισμό. Τον συλλαμβάνουν, τον αφορίζουν και τον δικάζουν, αλλά χάρη στην ευγλωττία του καταφέρνει να γλυτώσει. Το 1581 τον βρίσκει στο Παρίσι. Εκεί, με την εύνοια του βασιλιά Ερρίκου Γ΄, καταφέρνει να δημοσιεύσει τρεις εργασίες του για την μνημοτεχνική, όπου προσπαθεί να διερευνήσει νέες μεθόδους πρόσληψης της πραγματικότητας.

Το καλοκαίρι του 1583 ξεκινά μια σειρά διαλέξεων στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, υποστηρίζοντας την κίνηση της γης και την ορθότητα της ηλιοκεντρικής θεωρίας, σε αντίθεση, βέβαια, με την ακίνητη γη του γεωκεντρικού συστήματος. Βέβαια, οι απόψεις του δεν βρίσκουν πρόσφορο έδαφος. Στο διάστημα που έμεινε στην Αγγλία, ο John Bossy (στο έργο του *Giordano Bruno: υπόθεση πρεσβεία*) υποστηρίζει ότι ο Bruno ήταν μυστικός πράκτορας, χρησιμοποιώντας ψευδώνυμο. Το θεωρούμε ιδιαίτερα απίθανο. Τον Οκτώβριο τού 1583 επιστρέφει στο Παρίσι, όπου και πάλι δεν μένει σιωπηλός. Με τα έργα του στηλιτεύει και εκθέτει τη ρωμαιοκαθολική εκκλησία, επιτιθέμενος στην αυθεντία του Αριστοτέλη, που τότε θεωρούνταν ιερή, καθώς οι αριστοτελικές απόψεις ήταν στηρίγματα του χριστιανικού κοσμοειδώλου. Ο Bruno μιλούσε για την ειρηνική συνύπαρξη όλων των θρησκειών,

του GIORDANO BRUNO

Έζησε στην εποχή που οι ιστορικοί ονομάζουν Αναγέννηση. Την εποχή, μάλιστα, που υποτίθεται ότι είχε ωριμάσει αυτή η αναγέννηση. Ιταλός ων, βρέθηκε στην καρδιά των γεγονότων. Ούτε η δική του εποχή δεν τον αναγνώριζε σαν επιστήμονα, με τα τότε μέτρα για το τί είναι επιστήμη. Ούτε και σήμερα θα τον θεωρούσαν, βέβαια, αμιγή επιστήμονα. Και καλά θα έκαναν, αφού η σύγχρονη επιστήμη υπακούει σε νέες αυθεντίες και διαθέτει άλλου τύπου όπλα. Άλλωστε, η εξειδίκευση έχει προχωρήσει σε τέτοιο βαθμό, που απογυμνώνεται όλο και περισσότερο από τις πιθανότητες μιας συνολικής και βαθύτερης γνώσης της ίδιας της ζωής. Ο Giordano Bruno, λοιπόν, δεν ήταν επιστήμονας. Το εύρος των γνώσεων, μα κυρίως των αναζητήσεών του θα τον κατέτασσε απευθείας στους προσωκρατικούς, που δήλωναν ότι είναι επιστήμονες, ούτε φιλόσοφοι, ούτε τίποτε, αλλά ήταν όλα αυτά και ακόμη περισσότερα.

Το βραχύ τού βίου

Γεννιέται το 1548 στην Νόλα της Καμπανίας, κοντά στη Νάπολη, από πατέρα στρατιωτικό, που υπηρετούσε τους ισπανούς. Σε ηλικία 11 ετών πηγαίνει στη Νάπολη, για να λάβει ανθρωπιστική παιδεία και να σπουδάσει λογική και διαλεκτική. Την περίοδο εκείνη κάνει μελέτες στην απομνημόνευση και την μνημοτεχνική. Σε αυτά τα χρόνια η εκκλησία έχει το μονοπώλιο στην γνώση και ο μόνος τρόπος για να σπουδάσει κάποιος, είναι μέσω αυτής. Έτσι, το 1565, εισέρχεται στο τάγμα των δομινικανών μοναχών και αλλάζει το όνομά του από Fillippo σε Giordano. Σε ηλικία 24 ετών χρίζεται ιερέας, αλλά συζητά ελεύθερα τις δοξασίες του Άρειου, που αρνιόταν τη θεϊκή φύση του Χριστού. Αμφισβητεί από νωρίς βασικά χριστιανικά δόγματα (την θεϊκότητα του Χριστού, την άμωμη σύλληψη και την μετουσίωση), με αποτέλεσμα να προσαχθεί σε δίκη, ενώπιον του ελεγκτή του τάγματος των δομινικανών μοναχών. Καταφέρνει, όμως, να καταφύγει στη Ρώμη, τον Φεβρουάριο του 1576.

Εκεί κατηγορείται, συκοφαντούμενος, για δήθεν συμμετοχή σε δολοφονία και καταφέρνει πάλι να διαφύγει στην βόρειο Ιταλία. Το 1576, τέσσερα χρόνια μετά τη

όπου κυριαρχούσε ο καλβινισμός, τον ασπάζεται, αλλά τον εγκαταλείπει, όταν καταλαβαίνει αηδιασμένος ότι διέπεται από την ίδια μισαλλοδοξία με τον καθολικισμό. Τον συλλαμβάνουν, τον αφορίζουν και τον δικάζουν, αλλά χάρη στην ευγλωττία του καταφέρνει να γλυτώσει. Το 1581 τον βρίσκει στο Παρίσι. Εκεί, με την εύνοια του βασιλιά Ερρίκου Γ΄, καταφέρνει να δημοσιεύσει τρεις εργασίες του για την μνημοτεχνική, όπου προσπαθεί να διερευνήσει νέες μεθόδους πρόσληψης της πραγματικότητας.

Το καλοκαίρι του 1583 ξεκινά μια σειρά διαλέξεων στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, υποστηρίζοντας την κίνηση της γης και την ορθότητα της ηλιοκεντρικής θεωρίας, σε αντίθεση, βέβαια, με την ακίνητη γη του γεωκεντρικού συστήματος. Βέβαια, οι απόψεις του δεν βρίσκουν πρόσφορο έδαφος. Στο διάστημα που έμεινε στην Αγγλία, ο John Bossy (στο έργο του *Giordano Bruno: υπόθεση πρεσβεία*) υποστηρίζει ότι ο Bruno ήταν μυστικός πράκτορας, χρησιμοποιώντας ψευδώνυμο. Το θεωρούμε ιδιαίτερα απίθανο. Τον Οκτώβριο τού 1583 επιστρέφει στο Παρίσι, όπου και πάλι δεν μένει σιωπηλός. Με τα έργα του στηλιτεύει και εκθέτει τη ρωμαιοκαθολική εκκλησία, επιτιθέμενος στην αυθεντία του Αριστοτέλη, που τότε θεωρούνταν ιερή, καθώς οι αριστοτελικές απόψεις ήταν στηρίγματα του χριστιανικού κοσμοειδώλου. Ο Bruno μιλούσε για την ειρηνική συνύπαρξη όλων των θρησκειών, μέσα από την αλληλοκατανόηση, την ελευθερία και τον διάλογο. Η τοπική λουθηρανική εκκλησία τον αφορίζει, αλλά αυτός ούτε πτοείται ούτε μετανοεί και συνεχίζει την συγγραφή του έργου του.

Τον Αύγουστο του 1591 τον προσκαλεί ο βενετός πατρίκιος Giovanni Mocenigo και επιστρέφει στην Ιταλία. Ο Bruno υπολογίζε ότι θα του πρόσφεραν την έδρα φιλοσοφίας της Padua, αλλά το 1592 η έδρα δίνεται στον Γαλιλαίο. Ο Bruno απογοητευμένος, επιστρέφει στην Βενετία. Αυτή η επιστροφή είναι η αρχή του τέλους του. Το Μάιο του 1592 καταγγέλλεται στην Ιερή Εξέταση της Βενετίας για τις αιρετικές του απόψεις για την απειρότητα του σύμπαντος και τη διδασκαλία του για την ύ-

να αποκηρύξει τις φιλοσοφικές του απόψεις. Υποστηρίζει ότι δεν ξέρει τι ακριβώς περιμένουν οι ιεροεξεταστές από αυτόν να αποκηρύξει. Φτάνουν στο σημείο να του ράψουν το στόμα, για να πάψει να μιλά. Ο πάπας Κλήμης Η΄ διατάζει τελικά την καταδίκη του. Στις 8 Φεβρουαρίου 1600 αποφασίζει να τον τιμωρήσουν με τον επιεικέστερο τρόπο, δηλαδή... χωρίς να χυθεί αίμα· τουτέστιν να καεί ζωντανός στην πυρά!

Στις 17 Φεβρουαρίου 1600 ο Giordano Bruno καίγεται ζωντανός στο Campo Dei Fiori, στην αγορά των λουλουδιών της Ρώμης. Τον φιμώνουν, τον δένουν στον πάσαλο και τον στήνουν ζωντανό στην πυρά.

Είναι ενδεικτικό ότι πολλοί άλλοι επιστήμονες, που θεωρούνται αυθεντίες στον χώρο τους, δεν είχαν την τόλμη να αντιταχθούν τότε στην κραταιά εκκλησιαστική αυθεντία, όπως πολλοί σήμερα δεν αντιδρούν στο ακαδημαϊκό και οικονομικό κατεστημένο. Γι' αυτό, στο εν λόγω κείμενο, θα επιχειρηθεί να γίνει μια αναφορά στο έργο και τις απόψεις του, αναδεικνύοντας ότι όχι μόνο η ζωή αυτού του ανθρώπου, αλλά και το πνεύμα του αξίζουν να παραμείνουν στη μνήμη μας. Τις ιδέες που λειτουργούν απελευθερωτικά πάντοτε θα τις πολεμούν οι κυρίαρχοι αυτού του κόσμου.

Η τέχνη της μνήμης: διατύπωσε την άποψη ότι τόσο η φύση, όσο και η σκέψη ε-

ήταν όλα αυτά και ακόμη περισσότερα.

Το βραχύ τού βίου

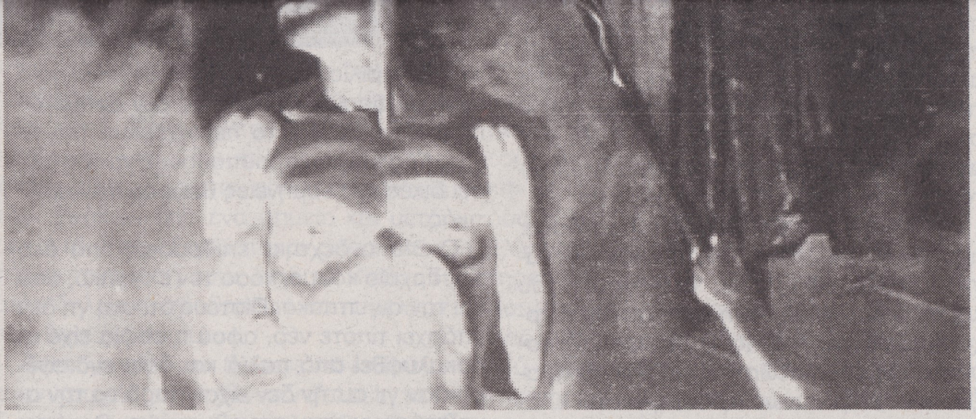
Γεννιέται το 1548 στην Νόλα της Καμπανίας, κοντά στη Νάπολη, από πατέρα στρατιωτικό, που υπηρετούσε τους ισπανούς. Σε ηλικία 11 ετών πηγαίνει στη Νάπολη, για να λάβει ανθρωπιστική παιδεία και να σπουδάσει λογική και διαλεκτική. Την περίοδο εκείνη κάνει μελέτες στην απομνημόνευση και την μνημοτεχνική. Σε αυτά τα χρόνια η εκκλησία έχει το μονοπώλιο στην γνώση και ο μόνος τρόπος για να σπουδάσει κάποιος, είναι μέσω αυτής. Έτσι, το 1565, εισέρχεται στο τάγμα των δομινικανών μοναχών και αλλάζει το όνομά του από Fillippo σε Giordano. Σε ηλικία 24 ετών χρίζεται ιερέας, αλλά συζητά ελεύθερα τις δοξασίες του Άρειου, που αρνιόταν τη θεϊκή φύση του Χριστού. Αμφισβητεί από νωρίς βασικά χριστιανικά δόγματα (την θεϊκότητα του Χριστού, την άμωμη σύλληψη και την μετουσίωση), με αποτέλεσμα να προσαχθεί σε δίκη, ενώπιον του ελεγκτή του τάγματος των δομινικανών μοναχών. Καταφέρνει, όμως, να καταφύγει στη Ρώμη, τον Φεβρουάριο του 1576.

Εκεί κατηγορείται, συκοφαντούμενος, για δήθεν συμμετοχή σε δολοφονία και καταφέρνει πάλι να διαφύγει στην βόρειο Ιταλία. Το 1576, τέσσερα χρόνια μετά τη χειροτόνησή του, αποσχηματίζεται, αρνείται, δηλαδή, τη μοναχική ζωή. Εκείνην την περίοδο δέχεται ισχυρή επίδραση απ' τον δάσκαλό του Francesco Patrizi, που δίδασκε φιλοσοφία στη Ferrara και στην Padua. Από αυτόν μυείται στον χριστιανικό μυστικισμό και στον πλατωνισμό. Αργότερα, ο Bruno επιχειρεί να στηρίξει μία ευρύτερη φιλοσοφική θεωρία, προσπαθώντας να ενδυναμώσει τις πλατωνικές θεωρίες περί ψυχής με την ηλιοκεντρική θεωρία των πυθαγορείων, τον ατομισμό του Λεύκιππου και του Δημόκριτου και τον μυστικισμό του Πλωτίνου.

Για τον Bruno το σύμπαν είναι μια ενότητα γεμάτη ζωή. Γι' αυτόν θεός και σύμπαν είναι όροι συνώνυμοι. Αφ' ότου αφήνει τον μοναχικό βίο, μετακινείται διαρκώς από χώρα σε χώρα. Πηγαίνει στην Γενεύη, στην Αγγλία, ο John Bossy (στο έργο του *Giordano Bruno: υπόθεση πρεσβεία*) υποστηρίζει ότι ο Bruno ήταν μυστικός πράκτορας, χρησιμοποιώντας ψευδώνυμο. Το θεωρούμε ιδιαίτερα απίθανο. Τον Οκτώβριο τού 1583 επιστρέφει στο Παρίσι, όπου και πάλι δεν μένει σιωπηλός. Με τα έργα του στηλιτεύει και εκθέτει τη ρωμαιοκαθολική εκκλησία, επιτιθέμενος στην αυθεντία του Αριστοτέλη, που τότε θεωρούνταν ιερή, καθώς οι αριστοτελικές απόψεις ήταν στηρίγματα του χριστιανικού κοσμοειδώλου. Ο Bruno μιλούσε για την ειρηνική συνύπαρξη όλων των θρησκειών, μέσα από την αλληλοκατανόηση, την ελευθερία και τον διάλογο. Η τοπική λουθηρανική εκκλησία τον αφορίζει, αλλά αυτός ούτε πτοείται ούτε μετανοεί και συνεχίζει την συγγραφή του έργου του.

Τον Αύγουστο του 1591 τον προσκαλεί ο βενετός πατρίκιος Giovanni Mocenigo και επιστρέφει στην Ιταλία. Ο Bruno υπολογίζε ότι θα του πρόσφεραν την έδρα φιλοσοφίας της Padua, αλλά το 1592 η έδρα δίνεται στον Γαλιλαίο. Ο Bruno απογοητευμένος, επιστρέφει στην Βενετία. Αυτή η επιστροφή είναι η αρχή του τέλους του. Το Μάιο του 1592 καταγγέλλεται στην Ιερή Εξέταση της Βενετίας για τις αιρετικές του απόψεις για την απειρότητα του σύμπαντος και τη διδασκαλία του για την ύπαρξη πολλών κόσμων. Συλλαμβάνεται, ανακρίνεται και φυλακίζεται. Υπερασπίζεται με σθένος τις απόψεις του. Στις 27 Ιανουαρίου του 1593 οδηγείται στο ρωμαϊκό ανάκτορο του San Oficio, μπροστά στον καρδινάλιο Roberto Francesco Bellarmino, που το 1616 θα αναλάμβανε και την υπόθεση του Γαλιλαίου. Ο Bellarmino ήταν ορκισμένος εχθρός της κοπερνίκειας επιστημονικής θεωρίας και το έργο του Κοπέρνικου *De Revolutionibus* είχε ενταχθεί ήδη στα απαγορευμένα βιβλία από την ρωμαιοκαθολική εκκλησία. Τόσο ο Bruno, όσο και ο Γαλιλαίος συνέχισαν την θεωρία του Κοπέρνικου.

Στα επτά χρόνια της φυλάκισής του ανακρίνεται και βασανίζεται συνεχώς. Τα μαρτύρια, οι ταπεινώσεις και οι απειλές δεν τον κάμπτουν και αρνείται ως το τέλος να αποκηρύξει τις φιλοσοφικές του απόψεις. Υποστηρίζει ότι δεν ξέρει τι ακριβώς περιμένουν οι ιεροεξεταστές από αυτόν να αποκηρύξει. Φτάνουν στο σημείο να του ράψουν το στόμα, για να πάψει να μιλά. Ο πάπας Κλήμης Η΄ διατάζει τελικά την καταδίκη του. Στις 8 Φεβρουαρίου 1600 αποφασίζει να τον τιμωρήσουν με τον επιεικέστερο τρόπο, δηλαδή... χωρίς να χυθεί αίμα· τουτέστιν να καεί ζωντανός στην πυρά!

Στις 17 Φεβρουαρίου 1600 ο Giordano Bruno καίγεται ζωντανός στο Campo Dei Fiori, στην αγορά των λουλουδιών της Ρώμης. Τον φιμώνουν, τον δένουν στον πάσαλο και τον στήνουν ζωντανό στην πυρά. Έχει μείνει ιστορική η απάντησή του στους δικαστές του: ***Ίσως ο φόβος σας να εκδώσετε δικαστική απόφαση εναντίον μου είναι μεγαλύτερος από τον δικό μου φόβο να την αποδεχτώ.***

Τα έργα του και οι απόψεις του

Όταν κάποιος θυσιάζεται με τέτοιο σθένος για τις απόψεις του, καταφέρνει με την ζωή του να νικήσει τη φρίκη κάθε εξουσίας. Οι αστρονομικές, οι φιλοσοφικές και οι μεταφυσικές του απόψεις, όχι μόνο διασώθηκαν, αλλά αποτέλεσαν έναν συνδετικό κρίκο ανάμεσα στην αρχαιότητα και στο σήμερα, αναδεικνύοντας αλήθειες που είναι αιώνιες για όλους τους ανθρώπους που θέλουν να λέγονται άνθρωποι.

Είναι ενδεικτικό ότι πολλοί άλλοι επιστήμονες, που θεωρούνται αυθεντίες στον χώρο τους, δεν είχαν την τόλμη να αντιταχθούν τότε στην κραταιά εκκλησιαστική αυθεντία, όπως πολλοί σήμερα δεν αντιδρούν στο ακαδημαϊκό και οικονομικό κατεστημένο. Γι' αυτό, στο εν λόγω κείμενο, θα επιχειρηθεί να γίνει μια αναφορά στο έργο και τις απόψεις του, αναδεικνύοντας ότι όχι μόνο η ζωή αυτού του ανθρώπου, αλλά και το πνεύμα του αξίζουν να παραμείνουν στη μνήμη μας. Τις ιδέες που λειτουργούν απελευθερωτικά πάντοτε θα τις πολεμούν οι κυρίαρχοι αυτού του κόσμου.

Η τέχνη της μνήμης: διατύπωσε την άποψη ότι τόσο η φύση, όσο και η σκέψη έχουν την προέλευσή τους στην αρχική ενότητα του σύμπαντος. Στο «έν» του Πλωτίνου, που συμπίπτει με το θεό. Ωστόσο, ενώ η φύση έχει διαμορφωθεί σύμφωνα με τις θεϊκές ιδέες, τις οποίες και εμπεριέχει, η ανθρώπινη σκέψη συλλαμβάνει μόνο τις απεικονίζουσες σκιές. Η συμφωνία των εικονιζόμενων ιδεών με τη φύση αποτελεί ένδειξη για την ορθότητά τους.

Ο κηροποιός: στο έργο αυτό διακωμωδούσε την διαφθορά της εποχής του.

Ο δείπνος της Τετάρτης των τεφρών: όχι μόνο επιβεβαίωσε την ηλιοκεντρική θεωρία, αλλά επί πλέον υποστήριζε ότι το σύμπαν είναι άπειρο, αποτελούμενο από αναρίθμητους κόσμους, κατ' ουσίαν όμοιους με τους κόσμους του ηλιακού μας συστήματος. Στο έργο του αυτό υποστήριζε, επί πλέον, όπως αργότερα ο Γαλι-

λαίος, ότι η Βίβλος θα έπρεπε να ακολουθείται για την ηθική διδασκαλία της και όχι για την αστρονομική ακρίβεια των γεγονότων που περιγράφει. Αν και εν μέρει λοιπόν υιοθετούσε κάποια στοιχεία της βιβλικής ηθικής, ωστόσο αυτές οι απόψεις του τον έφεραν σε ακόμη μεγαλύτερη αντιπαλότητα τόσο με την εκκλησία, όσο και με τους αριστοτελικούς. Ανέδειξε επίσης τα επιχειρήματά του για τον σχετικισμό του σύμπαντος. Με άλλα λόγια, το σύμπαν δεν έχει ένα κέντρο, αλλά εξαρτάται από το κέντρο που θα θέσει ο παρατηρητής του.

Για την αιτία, την αρχή και το εν: αποτελείται από πέντε διαλόγους. Ανέπτυξε μια φυσική θεωρία, πάνω στην οποία βασιζόταν η αντίληψή του για το σύμπαν, όπου μορφή και ύλη είναι αλληλοσχετιζόμενες και στενά συνενωμένες ουσίες, αποτελώντας το *εν*.

Για το άπειρο, το σύμπαν και τους κόσμους: ανέπτυξε την κοσμολογική θεωρία του μέσω μιας συστηματικής κριτικής της αριστοτελικής φυσικής. Ουσιαστικά, στο έργο αυτό απέρριπτε την κρατούσα τότε επιστημονική κοσμολογία, η οποία, στηριγμένη στις απόψεις του Αριστοτέλη, ήταν βέβαιη ότι η γη ήταν το ακίνητο κέντρο του σύμπαντος. Απεναντίας, ο Bruno υποστήριξε την πυθαγόρεια θεωρία που διατύπωσε στην αρχαιότητα ο Αρίσταρχος ο Σάμιος και αργότερα επανέφερε ο Κοπέρνικος, ότι η Γη στρέφεται γύρω απ' τον Ήλιο, μέσα σε ένα άπειρο σύμπαν. Για τον Bruno η θρησκεία ήταν το μέσο καθοδήγησης και διακυβέρνησης αμαθών ανθρώπων. Για τις απόψεις του αυτές έγινε αντιπαθής στους εκκλησιαστικούς κύκλους, αλλά και στους συντηρητικούς κύκλους της Οξφόρδης. Άλλωστε, δεν έχανε ευκαιρία να κατακρίνει με δριμύτητα τα ήθη της αγγλικής κοινωνίας και την σχολαστικότητα των σοφών της Οξφόρδης.

Η εκδίωξη του θριαμβεύοντος κτήνους: μία τριλογία με την οποία στρέφεται ενάντια στις δεισιδαιμονίες της εποχής του και στην καλβινική θέση ότι η σωτηρία έρχεται μέσω της πίστης. Ο Bruno αντέτασσε μία ανώτερη θεώρηση για την ηθική αξία των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, ό-

στις 8 Απριλίου 1546, η καθολική εκκλησία είχε αποφασίσει ότι όποιος δεν αντιμετώπιζε κυριολεκτικά το περιεχόμενο της Αγίας Γραφής και προσπαθούσε να της δώσει δικές του ερμηνείες θεωρούνταν αιρετικός.

Ο Bruno δέχτηκε επιδράσεις από όλο τον αρχαίο κόσμο, τόσο τον ελληνικό, όσο και τον αιγυπτιακό. Πίστευε ότι στη γη δεν υπάρχει τίποτε νέο, αφού **η σοφία είχε αποκαλυφθεί από παλιά και όσοι ενδιαφέρονταν γι' αυτήν δεν είχαν παρά να την αναζητήσουν στην αρχαία σκέψη.** Ωστόσο

θρωπος είναι μικρογραφία της φύσης, που αναπαριστά τον μακρόκοσμο του σύμπαντος. Οι αθέατες ψυχικές και πνευματικές δυνάμεις της φύσης εισρέουν μέσα στον άνθρωπο σαν δυνάμεις ενός ευρύτερου κόσμου. Συμβάλλοντας και ο άνθρωπος στην τελειοποίηση του κόσμου, αποκτούσε δυνατότητες να επιδράσει στα πράγματα. Έτσι, η φιλοσοφία είχε και πρακτική σημασία.

Πολλοί αμφισβητούν την επιστημονικότητα των απόψεών του ή την πρωτοτυπία του έργου του, τονίζοντας την επίδραση των αστρονομικών του παρατηρήσεων από προγενέστερους φιλοσόφους (Αρίσταρχος, Νικόλαος Κουζάνος, ο άραβας αστρονόμος του 11ου αιώνα Αλχάζεν, που είχε γράψει το έργο *Προοπτική*, ο Κοπέρνικος, οι μεσαιωνικοί παριζιάνοι Μπουριντάν, ο Ορέσμ και άλλοι). Ωστόσο, τα επιχειρήματα αυτά δεν έχουν αξία αφ' ενός επειδή ο τίτλος του επιστήμονα τού πέφτει λίγος και αφ' ετέρου διότι τις επιδράσεις του ούτε ο ίδιος τις αρνήθηκε, καθώς δεν μειώνουν την αξία του πνεύματός του· πόσο μάλλον όταν πλήρωσε με αυτόν τον σκληρόν τρόπο τις απόψεις του. Άλλωστε, ο Γαλιλαίος χρησιμοποιεί και αναπτύσσει επιχειρήματα απ' το έργο του Bruno, ιδιαίτερα απ' το *Δείπνο της Τετάρτης των τεφρών*, χωρίς όμως να το κατονομάζει. Όταν ο Γαλιλαίος, το 1616 πέρασε ανάλογη δοκιμασία και πιέστηκε να απαρνηθεί τις θεωρίες του, όντας σε μεγάλη ηλικία πια, έζησε τα τελευταία του χρόνια σε κατ' οίκον περιορισμό και, προκειμένου να μην οδηγηθεί στην πυρά, αρνήθηκε ότι η Γη κινούνταν. Ωστόσο, δεν έπαψε να συνεχίζει τις επιστημονικές του μελέτες. Η περίπτωση του Γαλιλαίου ήταν διαφορετική, γιατί

θα ήταν κάποτε σε θέση να παρατηρήσει τα σώματα των κομητών στον ουρανό –κάτι που στην εποχή του ήταν αδιανόητο– αποδεικνύοντας έτσι ότι οι αμετάβλητοι, κρυστάλλινοι ουρανοί της αριστοτελικής-πτολεμαϊκής κοσμολογίας ήταν καθαρή ψευδαίσθηση.

Στο κείμενο αυτό δε θέλαμε να αναδείξουμε έναν μάρτυρα της επιστήμης, ούτε έναν ακόμη ήρωα, αν και παρουσιάστηκε συχνά ως τέτοιος. Επιλέξαμε τον Giordano Bruno, για να δείξουμε ότι ένας άνθρωπος, πηγαίνοντας σαν τους σολωμούς αντίθετα στο ρεύμα του ποταμού, κατόρθωσε να μην κλείσει τα μάτια στην αλήθεια που μόνο αυτός έβλεπε, σαν άλλος μάντης. Μάλιστα, όχι απλώς είδε, αλλά μίλησε κιόλας τόσο δυνατά, που ούτε **οι φλόγες που κατέκαψαν το σώμα του ήταν τόσο δυνατές να νικήσουν την φλόγα του πνεύματος και της ψυχής του**. Τόλμησε να παραμείνει πιστός σε όσα τον συνέδεαν αληθινά με την φύση και τον κόσμο. Και αυτή η πίστη δεν ήταν θρησκευτική, αλλά γκρέμιζε τον εξουσιαστικό λόγο με τα φτερά της ελευθερίας. Μίλησε για πνευματική ελευθερία, όταν η αναγεννησιακή Ιταλία δίκαζε ακόμη με όργανο την Ιερά Εξέταση. Με το έργο και τη ζωή του σημάδεψε το μονοπάτι της μνήμης ενάντια στον σκοταδισμό της λήθης. Αμφισβήτησε όλους τους εξουσιαστές όχι με τα όπλα του επιστήμονα, αλλά με την σφαιρική συνειδητότητα του σαμάνου. Γι' αυτό, **η σκέψη του γεμίζει τις σελίδες ελευθερίας της ανθρωπότητας.**

Ο Μπόρχες, στο διήγημά του Οι θεολόγοι (Αλεφ), λέει: η σοφή και μετρημένη ανασκευή του ήταν αρκετή για να στείλει τον αιρεσιάρχη Εύφορβο στην πυρά. «Αυτό έχει συμβεί και θα ξανασυμβεί» είπε ο Εύφορβος. «Δεν είναι μια πυρά αυτό που ανάβετε, αλλά ένας πύρινος λαβύρινθος. Αν συγκέντρωνε κανείς όλες τις πυρές που μ' έχουν αναλώσει, δε θα τις χωρούσε η γη και θα τυφλώνονταν οι άγγελοι. Το 'χω πει πολλές φορές αυτό».

Τα παρακάτω λόγια του Ινδιάνου αρχηγού Σιάθ πιστεύουμε ότι είναι τα πλέον κατάλληλα, για να ολοκληρωθεί αυτό το κεί-

φυσική θεωρία, πάνω στην οποία βασιζό-
ταν η αντίληψή του για το σύμπαν, όπου μορφή και ύλη είναι αλληλοσχετιζόμενες και στενά συνενωμένες ουσίες, αποτελώντας το *εν*.

Για το άπειρο, το σύμπαν και τους κόσμους: ανέπτυξε την κοσμολογική θεωρία του μέσω μιας συστηματικής κριτικής της αριστοτελικής φυσικής. Ουσιαστικά, στο έργο αυτό απέρριπτε την κρατούσα τότε επιστημονική κοσμολογία, η οποία, στηριγμένη στις απόψεις του Αριστοτέλη, ήταν βέβαιη ότι η γη ήταν το ακίνητο κέντρο του σύμπαντος. Απεναντίας, ο Bruno υποστήριξε την πυθαγόρεια θεωρία που διατύπωσε στην αρχαιότητα ο Αρίσταρχος ο Σάμιος και αργότερα επανέφερε ο Κοπέρνικος, ότι η Γη στρέφεται γύρω απ' τον Ήλιο, μέσα σε ένα άπειρο σύμπαν. Για τον Bruno η θρησκεία ήταν το μέσο καθοδήγησης και διακυβέρνησης αμαθών ανθρώπων. Για τις απόψεις του αυτές έγινε αντιπαθής στους εκκλησιαστικούς κύκλους, αλλά και στους συντηρητικούς κύκλους της Οξφόρδης. Άλλωστε, δεν έχανε ευκαιρία να κατακρίνει με δριμύτητα τα ήθη της αγγλικής κοινωνίας και την σχολαστικότητα των σοφών της Οξφόρδης.

Η εκδίωξη του θριαμβεύοντος κτήνους: μία τριλογία με την οποία στρέφεται ενάντια στις δεισιδαιμονίες της εποχής του και στην καλβινική θέση ότι η σωτηρία έρχεται μέσω της πίστης. Ο Bruno αντέτασσε μία ανώτερη θεώρηση για την ηθική αξία των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, όταν αυτές βρίσκονταν σε αρμονία με το σύνολο της φύσης.

Το τέχνασμα του Πήγασου: είναι ένας διάλογος, με τον οποίο κάνει συστηματική μελέτη της ανθρώπινης ψυχής σε σχέση με το σύμπαν, ενώ καταλήγει στην άρνηση της απόλυτης ατομικότητας της ψυχής του ανθρώπου.

Για το ηρωικό πάθος: πραγματεύεται την ένωση της ανθρώπινης ψυχής, ως σκεπτόμενης μονάδας, με το άπειρο και προτρέπει τον άνθρωπο να νιώσει τη σωτηρία του, ν' αγωνιστεί για την αρετή και την αλήθεια.

Η σκιά των ιδεών: διατυπώνει με ένα ποίημα την αναπόφευκτη αποτυχία μας να αναπαραγάγουμε το σύμπαν στο μυαλό μας με πειστικό τρόπο. Η πραγματικότητα είναι ένας ποταμός που ρέει συνεχώς και αυτομετασχηματίζεται σε κάτι άλλο.

Η εποχή του και

στις 8 Απριλίου 1546, η καθολική εκκλησία είχε αποφασίσει ότι όποιος δεν αντιμετώπιζε κυριολεκτικά το περιεχόμενο της Αγίας Γραφής και προσπαθούσε να της δώσει δικές του ερμηνείες θεωρούνταν αιρετικός.

Ο Bruno δέχτηκε επιδράσεις από όλο τον αρχαίο κόσμο, τόσο τον ελληνικό, όσο και τον αιγυπτιακό. Πίστευε ότι στη γη δεν υπάρχει τίποτε νέο, αφού **η σοφία είχε αποκαλυφθεί από παλιά και όσοι ενδιαφέρονταν γι' αυτήν δεν είχαν παρά να την αναζητήσουν στην αρχαία σκέψη**. Ωστόσο, μπορούμε να πούμε, πως η αρχαία σοφία, που ήλκε τον Bruno, υπήρξε στον μεγαλύτερο βαθμό της απόσταγμα ελεύθερης σκέψης των απολίτιστων φυλών. Εκπλήσσει με τις ολοκληρωμένες γνώσεις του για τους κλασσικούς συγγραφείς, καθώς στην εποχή του η πρόσβαση στις αρχαίες πηγές ήταν πολύ περιορισμένη.

Για τον Bruno, η φύση σε όλες τις μορφές της, ακόμη και τις πιο στοιχειώδεις, έχει μέσα της ψυχή και ζωή. Η φύση είναι ο θεός μέσα στα πράγματα, υποστήριζε. Καθώς, όμως, ο θεός αυτός καθ' εαυτόν παραμένει μια απόλυτη αρχή, ο μόνος τρόπος για να τον προσπελάσει κάποιος είναι μέσα από τα πράγματα της φύσης, αφού, όπως ο θεός κατεβαίνει μέσα από τη φύση στη γη, έτσι και η άνοδος προς το θεό γίνεται μέσα από τη φύση. Θεωρεί τη σπουδή του φυσικού κόσμου ως την αληθινή μορφή φιλοσοφίας, που είναι ικανή

του η την πρωτοτυπία του έργου του, τονίζοντας την επίδραση των αστρονομικών του παρατηρήσεων από προγενέστερους φιλοσόφους (Αρίσταρχος, Νικόλαος Κουζάνος, ο άραβας αστρονόμος του 11ου αιώνα Αλχάζεν, που είχε γράψει το έργο *Προοπτική*, ο Κοπέρνικος, οι μεσαιωνικοί παριζιάνοι Μπουριντάν, ο Ορέσμ και άλλοι). Ωστόσο, τα επιχειρήματα αυτά δεν έχουν αξία· αφ' ενός επειδή ο τίτλος του επιστήμονα τού πέφτει λίγος και αφ' ετέρου διότι τις επιδράσεις του ούτε ο ίδιος τις αρνήθηκε, καθώς δεν μειώνουν την αξία του πνεύματός του· πόσο μάλλον όταν πλήρωσε με αυτόν τον σκληρόν τρόπο τις απόψεις του. Άλλωστε, ο Γαλιλαίος χρησιμοποιεί και αναπτύσσει επιχειρήματα απ' το έργο του Bruno, ιδιαίτερα απ' το *Δείπνο της Τετάρτης των τεφρών*, χωρίς όμως να το κατονομάζει. Όταν ο Γαλιλαίος, το 1616 πέρασε ανάλογη δοκιμασία και πιέστηκε να απαρνηθεί τις θεωρίες του, όντας σε μεγάλη ηλικία πια, έζησε τα τελευταία του χρόνια σε κατ' οίκον περιορισμό, και, προκειμένου να μην οδηγηθεί στην πυρά, αρνήθηκε ότι η Γη κινούνταν. Ωστόσο, δεν έπαψε να συνεχίζει τις επιστημονικές του μελέτες. Η περίπτωση του Γαλιλαίου ήταν διαφορετική, γιατί ήταν από τους επιστήμονες, που εγκαινίαζαν το πείραμα ως τη μόνη αποδεκτή επιστημονική επαλήθευση. Ωστόσο, όπως δείχνουν οι πρόσφατες μελέτες, ο Γαλιλαίος επηρεάστηκε από το έργο του Bruno και σε πολλά ζητήματα ο δεύτερος ήταν αυτός που έδειχνε να απαντά πιο επιτυχημένα στα επιχειρήματα του πρώτου.

Όλο το βάρος της φιλοσοφίας του Bruno αναπτύσσεται γύρω από την ιδέα ενός νου, που απελευθερώνει τον άνθρωπο από κάθε μορφή υποδούλωσης. **Οραματιζόταν έναν καινούριο πνευματικό κόσμο.** Θεωρούσε ότι η φαντασία μας δημιουργεί γέφυρες ανάμεσα στον κόσμο του ουρανού και της γης. Δημιουργώντας εικόνες, απελευθερώνει τον άνθρωπο, ενώνοντάς τον με την παγκοσμιότητα. Με τη φαντασία μας, θεωρούσε, ότι στέλνουμε φως στις εικόνες που έχουμε μέσα μας. **Όταν το φως συναντά το σκοτάδι, δημιουργεί**

θεία που μόνο αυτός έβλεπε, σαν άλλος μάντης. Μάλιστα, όχι απλώς είδε, αλλά μίλησε κιόλας τόσο δυνατά, που ούτε **οι φλόγες που κατέκαψαν το σώμα του ήταν τόσο δυνατές να νικήσουν την φλόγα του πνεύματος και της ψυχής του**. Τόλμησε να παραμείνει πιστός σε όσα τον συνέδεαν αληθινά με την φύση και τον κόσμο. Και αυτή η πίστη δεν ήταν θρησκευτική, αλλά γκρέμιζε τον εξουσιαστικό λόγο με τα φτερά της ελευθερίας. Μίλησε για πνευματική ελευθερία, όταν η αναγεννησιακή Ιταλία δίκαζε ακόμη με όργανο την Ιερά Εξέταση. Με το έργο και τη ζωή του σημάδεψε το μονοπάτι της μνήμης ενάντια στον σκοταδισμό της λήθης. Αμφισβήτησε όλους τους εξουσιαστές όχι με τα όπλα του επιστήμονα, αλλά με την σφαιρική συνειδητότητα του σαμάνου. Γι' αυτό, **η σκέψη του γεμίζει τις σελίδες ελευθερίας της ανθρωπότητας.**

Ο Μπόρχες, στο διήγημά του Οι θεολόγοι (Αλεφ), λέει: η σοφή και μετρημένη ανασκευή του ήταν αρκετή για να στείλει τον αιρεσιάρχη Εύφορβο στην πυρά. «Αυτό έχει συμβεί και θα ξανασυμβεί» είπε ο Εύφορβος. «Δεν είναι μια πυρά αυτό που ανάβετε, αλλά ένας πύρινος λαβύρινθος. Αν συγκέντρωνε κανείς όλες τις πυρές που μ' έχουν αναλώσει, δε θα τις χωρούσε η γη και θα τυφλώνονταν οι άγγελοι. Το 'χω πει πολλές φορές αυτό».

Τα παρακάτω λόγια του Ινδιάνου αρχηγού Σιάθ πιστεύουμε ότι είναι τα πλέον κατάλληλα, για να ολοκληρωθεί αυτό το κείμενο, καθώς αναδεικνύουν ότι η ιστορία του πνεύματος είναι ενιαία και αδιάσπαστη, όταν οι άνθρωποι έχουν τα μάτια ανοιχτά και βλέπουν με την καρδιά τους ελεύθερη: ***Νεκροί; Δεν υπάρχει θάνατος. Υπάρχουν μόνο διαφορετικοί κόσμοι.***

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική δράση

---

1. Δανειζόμαστε τον τίτλο αυτού του κειμένου από το ομώνυμο βιβλίο του Γιώργου Χειμωνά (*Η δύσθυμη αναγέννηση, Το όγδοο μάθημα για τον λόγο*).

Σχετικά βιβλία, άρθρα και βίντεο:

Φίκας, Ιωάννης, *Η θέση του Giordano Bruno στην ιστορία της φιλοσοφίας και των ιδεών*
Εκπομπή «Το σύμπαν που αγάπησα»: *Τζορτζάνο Μπρούνο: Ο μάρτυρας της επιστή-*

γησης και διακυβέρνησης αμαθών ανθρώπων. Για τις απόψεις του αυτές έγινε αντιπαθής στους εκκλησιαστικούς κύκλους, αλλά και στους συντηρητικούς κύκλους της Οξφόρδης. Άλλωστε, δεν έχανε ευκαιρία να κατακρίνει με δριμύτητα τα ήθη της αγγλικής κοινωνίας και την σχολαστικότητα των σοφών της Οξφόρδης.

Η εκδίωξη του θριαμβεύοντος κτήνους: μία τριλογία με την οποία στρέφεται ενάντια στις δεισιδαιμονίες της εποχής του και στην καλβινική θέση ότι η σωτηρία έρχεται μέσω της πίστης. Ο Bruno αντέτασσε μία ανώτερη θεώρηση για την ηθική αξία των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, όταν αυτές βρίσκονταν σε αρμονία με το σύνολο της φύσης.

Το τέχνασμα του Πήγασου: είναι ένας διάλογος, με τον οποίο κάνει συστηματική μελέτη της ανθρώπινης ψυχής σε σχέση με το σύμπαν, ενώ καταλήγει στην άρνηση της απόλυτης ατομικότητας της ψυχής του ανθρώπου.

Για το ηρωικό πάθος: πραγματεύεται την ένωση της ανθρώπινης ψυχής, ως σκεπτόμενης μονάδας, με το άπειρο και προτρέπει τον άνθρωπο να νιώσει τη σωτηρία του, ν' αγωνιστεί για την αρετή και την αλήθεια.

Η σκιά των ιδεών: διατυπώνει με ένα ποίημα την αναπόφευκτη αποτυχία μας να αναπαραγάγουμε το σύμπαν στο μυαλό μας με πειστικό τρόπο. Η πραγματικότητα είναι ένας ποταμός που ρέει συνεχώς και αυτομετασχηματίζεται σε κάτι άλλο.

Η εποχή του και οι επιδράσεις που δέχτηκε

Χαρακτηριστικό της αναγεννησιακής Ιταλίας είναι πως δείχνει ανεκτικότητα απέναντι σε άλλες θρησκείες και ότι δίνει περισσότερο σημασία στην επίγεια φυσική ζωή. Η λεγόμενη ανθρωπιστική παιδεία θεωρούνταν δεδομένη για τους άρχοντες και τα παιδιά τους. Έδειχναν προτίμηση στην κλασική αρχαιότητα και ιδιαίτερα στην αριστοτελική λογική και στον Πλάτωνα, που πέρασε στην εποχή αυτή μέσω των νεοπλατωνικών. Η εκκλησία παρέμενε ο σταθερός στυλοβάτης της εξουσίας. Ήδη,

στις 8 Απριλίου 1546, η καθολική εκκλησία είχε αποφασίσει ότι όποιος δεν αντιμετώπιζε κυριολεκτικά το περιεχόμενο της Αγίας Γραφής και προσπαθούσε να της δώσει δικές του ερμηνείες θεωρούνταν αιρετικός.

Ο Bruno δέχτηκε επιδράσεις από όλο τον αρχαίο κόσμο, τόσο τον ελληνικό, όσο και τον αιγυπτιακό. Πίστευε ότι στη γη δεν υπάρχει τίποτε νέο, αφού **η σοφία είχε αποκαλυφθεί από παλιά και όσοι ενδιαφέρονταν γι' αυτήν δεν είχαν παρά να την αναζητήσουν στην αρχαία σκέψη.** Ωστόσο, μπορούμε να πούμε, πως η αρχαία σοφία, που ήλκε τον Bruno, υπήρξε στον μεγαλύτερο βαθμό της απόσταγμα ελεύθερης σκέψης των απολίτιστων φυλών. Εκπλήσσει με τις ολοκληρωμένες γνώσεις του για τους κλασσικούς συγγραφείς, καθώς στην εποχή του η πρόσβαση στις αρχαίες πηγές ήταν πολύ περιορισμένη.

Για τον Bruno, η φύση σε όλες τις μορφές της, ακόμη και τις πιο στοιχειώδεις, έχει μέσα της ψυχή και ζωή. Η φύση είναι ο θεός μέσα στα πράγματα, υποστήριζε. Καθώς, όμως, ο θεός αυτός καθ' εαυτόν παραμένει μια απόλυτη αρχή, ο μόνος τρόπος για να τον προσπελάσει κάποιος είναι μέσα από τα πράγματα της φύσης, αφού, όπως ο θεός κατεβαίνει μέσα από τη φύση στη γη, έτσι και η άνοδος προς το θεό γίνεται μέσα από τη φύση. Θεωρεί τη σπουδή του φυσικού κόσμου ως την αληθινή μορφή φιλοσοφίας, που είναι ικανή να αποκαλύψει στον άνθρωπο τα μυστικά του σύμπαντος και να του εξασφαλίσει έγκυρη γνώση. Μέσα από την άσκηση της μαγείας θεωρούσε ότι μπορεί να προσεγγιστεί η φύση και να αποκαλυφθούν οι μυστικές της δυνάμεις.

Οι μάγοι της φιλοσοφίας, όπως εμφανίστηκαν στην εποχή της αναγέννησης, διαμόρφωσαν ένα νέο είδος φιλοσοφίας, μοναδικό στην ιστορία της. Πίστευαν ότι ο θεός δεν έκανε τέλειο τον κόσμο, αλλά ότι τον έφτασε μέχρι ενός σημείου και μετά εξουσιοδότησε και τον άνθρωπο να τον τελειοποιήσει. Ο Bruno πίστευε ότι ο άν-

τον σκληρόν τρόπο τις απόψεις του. Άλλωστε, ο Γαλιλαίος χρησιμοποιεί και αναπτύσσει επιχειρήματα απ' το έργο του Bruno, ιδιαίτερα απ' το *Δείπνο της Τετάρτης των τεφρών*, χωρίς όμως να το κατονομάζει. Όταν ο Γαλιλαίος, το 1616 πέρασε ανάλογη δοκιμασία και πιέστηκε να απαρνηθεί τις θεωρίες του, όντας σε μεγάλη ηλικία πια, έζησε τα τελευταία του χρόνια σε κατ' οίκον περιορισμό και, προκειμένου να μην οδηγηθεί στην πυρά, αρνήθηκε ότι η Γη κινούνταν. Ωστόσο, δεν έπαψε να συνεχίζει τις επιστημονικές του μελέτες. Η περίπτωση του Γαλιλαίου ήταν διαφορετική, γιατί ήταν από τους επιστήμονες, που εγκαινίαζαν το πείραμα ως τη μόνη αποδεκτή επιστημονική επαλήθευση. Ωστόσο, όπως δείχνουν οι πρόσφατες μελέτες, ο Γαλιλαίος επηρεάστηκε από το έργο του Bruno και σε πολλά ζητήματα ο δεύτερος ήταν αυτός που έδειχνε να απαντά πιο επιτυχημένα στα επιχειρήματα του πρώτου.

Όλο το βάρος της φιλοσοφίας του Bruno αναπτύσσεται γύρω από την ιδέα ενός νου, που απελευθερώνει τον άνθρωπο από κάθε μορφή υποδούλωσης. **Οραματιζόταν έναν καινούριο πνευματικό κόσμο.** Θεωρούσε ότι η φαντασία μας δημιουργεί γέφυρες ανάμεσα στον κόσμο του ουρανού και της γης. Δημιουργώντας εικόνες, απελευθερώνει τον άνθρωπο, ενώνοντάς τον με την παγκοσμιότητα. Με τη φαντασία μας, θεωρούσε, ότι στέλνουμε φως στις εικόνες που έχουμε μέσα μας. **Όταν το φως συναντά το σκοτάδι, δημιουργεί τις εικόνες των πραγμάτων, άλλα από τα οποία έχουν περισσότερο φως και άλλα περισσότερο σκοτάδι.** Υπάρχει ένα εσωτερικό φως αόρατο, που διαχέεται μέσα στο σύμπαν και κατευθύνεται μέσα από διάφορες συνθέσεις προς το εξωτερικό φως, το ορατό, τον ήλιο. Εκτός από τη φαντασία και τη μνήμη, θεωρούσε σημαντική τη συνείδηση και την εστίαση, δηλαδή την πνευματική συγκέντρωση. Με αυτό τον τρόπο, ο άνθρωπος αποκτά την ικανότητα να δομήσει έναν ενδιάμεσο κόσμο, τον ψυχικό, περνώντας στην ανώτερη σφαίρα, την πνευματική. Πίστευε ότι το ανθρώπινο ον

ανθρωπότητας.

Ο Μπόρχες, στο διήγημά του Οι θεολόγοι (Αλεφ), λέει: η σοφή και μετρημένη ανασκευή του ήταν αρκετή για να στείλει τον αιρεσιάρχη Εύφορβο στην πυρά. «Αυτό έχει συμβεί και θα ξανασυμβεί» είπε ο Εύφορβος. «Δεν είναι μια πυρά αυτό που ανάβετε, αλλά ένας πύρινος λαβύρινθος. Αν συγκέντρωνε κανείς όλες τις πυρές που μ' έχουν αναλώσει, δε θα τις χωρούσε η γη και θα τυφλώνονταν οι άγγελοι. Το 'χω πει πολλές φορές αυτό».

Τα παρακάτω λόγια του Ινδιάνου αρχηγού Σιάθ πιστεύουμε ότι είναι τα πλέον κατάλληλα, για να ολοκληρωθεί αυτό το κείμενο, καθώς αναδεικνύουν ότι η ιστορία του πνεύματος είναι ενιαία και αδιάσπαστη, όταν οι άνθρωποι έχουν τα μάτια ανοιχτά και βλέπουν με την καρδιά τους ελεύθερη: ***Νεκροί; Δεν υπάρχει θάνατος. Υπάρχουν μόνο διαφορετικοί κόσμοι.***

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική δράση

---

1. Δανειζόμαστε τον τίτλο αυτού του κειμένου από το ομώνυμο βιβλίο του Γιώργου Χειμωνά (*Η δύσθυμη αναγέννηση, Το όγδοο μάθημα για τον λόγο*).

Σχετικά βιβλία, άρθρα και βίντεο:

Φίκας, Ιωάννης, *Η θέση του Giordano Bruno στην ιστορία της φιλοσοφίας και των ιδεών*

Εκπομπή «Το σύμπαν που αγάπησα»: *Τζορντάνο Μπρούνο: Ο μάρτυρας της επιστήμης*

Θεοδόσης Πελεγρίνης, *Γαλιλαίος Γαλιλέι: αιρετικές φωνές (συνέδριο). Και ιδιαίτερα τα κείμενα: Giovanni Aquilecchia, Πιθανοί απόηχοι του Μπρούνο στον Γαλιλαίο* και Hilary Gatti, *«Το δείπνο της Τετάρτης των τεφρών» του Μπρούνο και ο «Διάλογος για τα δυο Μεγαλύτερα Παγκόσμια Συστήματα» του Γαλιλαίου*

John Bossy, *Giordano Bruno: Υπόθεση πρεσβεία*

Powell S. Corey, *Did «Cosmos» Pick the Wrong Hero?* (Άρθρο του *Discover*)

Στον ιστό της σατανικής HI-TECH ονειροπαγίδας

Ονειροπαγίδες κατασκεύασαν αρχικά οι Ινδιάνοι Τσιπέουα (ή Οτζίμπουε), που στη γλώσσα τους ονομάζεται ***asabikeshiinh***. Τις κατασκεύαζαν πλέκοντας σε δίχτυ κλωστές από νεύρα μέσα σε στεφάνια από ξύλο ιτιάς, με μια πλέξη που θύμιζε ιστό αράχνης. Τις διακοσμούσαν κυρίως με χάντρες και φτερά. Μετά τις κρεμούσαν πάνω από τα κρεβάτια των παιδιών, για να τα προστατέψουν από τα κακά όνειρα. Με τον καιρό και καθώς το παιδί μεγάλωνε, η ονειροπαγίδα εφθείρετο και εκαταστρέφετο. Υποτίθεται ότι μόνο τα καλά όνειρα μπορούσαν να περάσουν από την κεντρική τρύπα της ονειροπαγίδας, ενώ τα κακά σκάλωναν και έμεναν παγιδευμένα. Στη συνέχεια, τα παγιδευμένα κακά όνειρα θα διαλύονταν με το πρώτο φως της αυγής. Επικρατούσε η αντίληψη ότι τα καλά όνειρα στη συνέχεια πραγματοποιούνταν, αλλά αυτό δεν είναι επιβεβαιωμένο.

Σύμφωνα με την παράδοση των Ινδιάνων Λακότα (Σιού), ο διδάσκαλος της σοφίας Iktomi εμφανίστηκε σε όραμα που είχε ένας πνευματικός αρχηγός των Λακότα, παίρνοντας τη μορφή μιας πολύ σοφής αράχνης. Αρχικά του μίλησε σε μια πνευματική γλώσσα που μόνο οι αρχηγοί των Λακότα κατανοούσαν. Έπειτα καθώς μιλούσε, πήρε το στεφάνι από ιτιά που κατείχε ο αρχηγός, και που ήταν διακοσμημένο με φτερά, χάντρες, τρίχες αλόγου και διάφορες προσφορές, κι άρχισε να υφαίνει σ' αυτό ένα δίχτυ από την εξωτερική μεριά προς το κέντρο. Του είπε ακόμα, ότι προϋπόθεση για να λειτουργήσει η ονειροπαγίδα είναι η πίστη στο Μεγάλο Πνεύμα.

Η χρήση του αντικειμένου γενικεύθηκε και σε άλλα ινδιάνικα έθνη, ειδικά στη δεκαετία 1960-1970, όπου αναπτύχθηκε το ινδιάνικο κίνημα. Στη συνέχεια άτομα και ομάδες του χώρου της Νέας Εποχής άρχισαν να κατασκευάζουν, κι ακόμα να πωλούν ονειροπαγίδες. Αυτή η πρακτική καταδικάζεται από τους Ινδιάνους ως σφετερισμός του πολιτισμού τους.[1]

Στο βιβλίο του Φράνσις Ντέσμοντ με τίτλο «***Τα έθιμα των Τσιπέουα***»[2] υπάρχει εκτενής καταγραφή των πληροφοριών που λαμβάνονται μεταξύ 1907 και 1925 από τα μέλη της φυλής Chippewa, που συνέλεξε το Γραφείο Αμερικανικής Εθνολογίας, και το Εθνικό Μουσείο των ΗΠΑ, σχετικά με διάφορους καταυλισμούς των Ινδιάνων Chippewa στην Μινεσότα, το Ουισκόνσιν και στο Οντάριο του Καναδά που περιλαμβάνουν αναφορές στη σημασία των ονείρων.

Η ανθρωπότητα επίσης έχει προσπαθήσει να ελέγξει τα όνειρα της[3], καθώς εντόπισε την κατάσταση όπου ο

ως ισορροπία μεταξύ συνείδησης και συναισθήματος. Για την διατήρηση της ισορροπίας, οι αμυγδαλές και ο παραϊπποκάμπειος φλοιός πρέπει πιθανόν να βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα διέγερσης. Η παράταση των έντονων ονειρικών ψευδαισθήσεων ίσως απαιτεί να παραμένει η γέφυρα και ο φλοιός της βρεγματοϊνιακής συμβολής ενεργός.

Πολιτισμική ιστορία

Αν και έγινε ευρύτερα γνωστό μόνο κατά τις τελευταίες δεκαετίες, το συνειδητό όνειρο δεν είναι μοντέρνα ανακάλυψη. Κατά τον 5ο μ.χ. αιώνα, ένα πολύ πρώιμο παράδειγμα συνειδητού ονείρου είναι ένα γράμμα του αγ. Αυγουστίνου το 415. Τον 8ο αιώνα, Θιβετιανοί βουδιστές εφάρμοζαν μία μορφή γιόγκα που υποτίθεται ότι διατηρούσε πλήρη εγρήγορση κατά τη διάρκεια του ύπνου. Μία πρώιμη καταγραφή συνειδητού ονείρου, βρίσκεται σε έργο του ιατρού και φιλόσοφου Sir Thomas Browne (1605-1682). Ο Browne ήταν ενθουσιασμένος με την ονειρική πραγματικότητα και κατέγραψε την δική του ικανότητα για συνειδητό όνειρο στο έργο του Religio Medici: «...ωστόσο σε ένα όνειρο μπορώ να συνθέσω μία ολόκληρη κωμωδία, να παρακολουθήσω τη δράση, να αναγνωρίσω τους αστεϊσμούς και να γελάσω ξυπνώντας με την αλαζονεία που φανερώνουν...». Ο Marquis d'Hervey του Saint-Denys, ήταν πιθανόν ο

φως της αυγής. Επικρατούσε η αντίληψη ότι τα καλά ό-νειρα στη συνέχεια πραγματοποιούνταν, αλλά αυτό δεν είναι επιβεβαιωμένο.

Σύμφωνα με την παράδοση των Ινδιάνων Λακότα (Σιού), ο διδάσκαλος της σοφίας Iktomi εμφανίστηκε σε όραμα που είχε ένας πνευματικός αρχηγός των Λακότα, παίρνοντας τη μορφή μιας πολύ σοφής αράχνης. Αρχικά του μίλησε σε μια πνευματική γλώσσα που μόνο οι αρχηγοί των Λακότα κατανοούσαν. Έπειτα καθώς μιλούσε, πήρε το στεφάνι από ιτιά που κατείχε ο αρχηγός, και που ήταν διακοσμημένο με φτερά, χάντρες, τρίχες αλόγου και διάφορες προσφορές, κι άρχισε να υφαίνει σ' αυτό ένα δίχτυ από την εξωτερική μεριά προς το κέντρο. Του είπε ακόμα, ότι προϋπόθεση για να λειτουργήσει η ονειροπαγίδα είναι η πίστη στο Μεγάλο Πνεύμα.

Η χρήση του αντικειμένου γενικεύθηκε και σε άλλα ινδιάνικα έθνη, ειδικά στη δεκαετία 1960-1970, όπου αναπτύχθηκε το ινδιάνικο κίνημα. Στη συνέχεια άτομα και ομάδες του χώρου της Νέας Εποχής άρχισαν να κατασκευάζουν, κι ακόμα να πωλούν ονειροπαγίδες. Αυτή η πρακτική καταδικάζεται από τους Ινδιάνους ως σφετερισμός του πολιτισμού τους.[1]

Στο βιβλίο του Φράνσις Ντέσμοντ με τίτλο ***«Τα έθιμα των Τσιπέουα»***[2] υπάρχει εκτενής καταγραφή των πληροφοριών που λαμβάνονται μεταξύ 1907 και 1925 από τα μέλη της φυλής Chippewa, που συνέλεξε το Γραφείο Αμερικανικής Εθνολογίας, και το Εθνικό Μουσείο των ΗΠΑ, σχετικά με διάφορους καταυλισμούς των Ινδιάνων Chippewa στην Μινεσότα, το Ουισκόνσιν και στο Οντάριο του Καναδά που περιλαμβάνουν αναφορές στη σημασία των ονείρων.

Η ανθρωπότητα επίσης έχει προσπαθήσει να ελέγξει τα όνειρα της[3], καθώς εντόπισε την κατάσταση όπου ο άνθρωπος βιώνει ένα **συνειδητό όνειρο**. Συνειδητό όνειρο (διαυγές όνειρο) είναι κάθε όνειρο κατά τη διάρκεια του οποίου το άτομο έχει συνείδηση ότι ονειρεύεται, ενώ το όνειρο είναι σε πλήρη εξέλιξη. **Κατά τη διάρκεια του συνειδητού ονείρου, είναι δυνατό να ασκήσει κανείς έλεγχο πάνω στο ονειρικό περιβάλλον και να κάνει πράγματα που αλλιώς θα ήταν αδύνατο να κάνει στη φυσική πραγματικότητα.**

Ένα συνειδητό όνειρο μπορεί να αρχίσει με έναν από τους εξής δύο τρόπους. Ένα **συνειδητό όνειρο από όνειρο (DILD** - dream-initiated lucid dream) αρχίζει ως κανονικό όνειρο και το άτομο σε κάποια στιγμή λογικά καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ονειρεύεται – χωρίς αυτό να τον αφυπνίσει. Ένα **συνειδητό όνειρο από εγρήγορση (WILD** - wake initiated lucid dream) επιτυγχάνεται όταν το άτομο από την πλήρη εγρήγορση μεταβαίνει σε όνειρο χωρίς διακοπή στην συνείδηση.

Το συνειδητό όνειρο έχει μελετηθεί επιστημονικά και η δυνατότητα επίτευξής του θεωρείται πλέον τεκμηριωμένη. Ερευνητές όπως ο Allan Hobson με τη νευροφυσιολογική προσέγγιση του στο όνειρο (νευροβιολογικό

ως ισορροπία μεταξύ συνείδησης και συναισθήματος. Για την διατήρηση της ισορροπίας, οι αμυγδαλές και ο παραϊπποκάμπειος φλοιός πρέπει πιθανόν να βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα διέγερσης. Η παράταση των έντονων ονειρικών ψευδαισθήσεων ίσως απαιτεί να παραμένει η γέφυρα και ο φλοιός της βρεγματοϊνιακής συμβολής ενεργός.

Πολιτισμική ιστορία

Αν και έγινε ευρύτερα γνωστό μόνο κατά τις τελευταίες δεκαετίες, το συνειδητό όνειρο δεν είναι μοντέρνα ανακάλυψη. Κατά τον 5ο μ.χ. αιώνα, ένα πολύ πρώιμο παράδειγμα συνειδητού ονείρου είναι ένα γράμμα του αγ. Αυγουστίνου το 415. Τον 8ο αιώνα, Θιβετιανοί βουδιστές εφάρμοζαν μία μορφή γιόγκα που υποτίθεται ότι διατηρούσε πλήρη εγρήγορση κατά τη διάρκεια του ύπνου. Μία πρώιμη καταγραφή συνειδητού ονείρου, βρίσκεται σε έργο του ιατρού και φιλόσοφου Sir Thomas Browne (1605-1682). Ο Browne ήταν ενθουσιασμένος με την ονειρική πραγματικότητα και κατέγραψε την δική του ικανότητα για συνειδητό όνειρο στο έργο του Religio Medici: «...ωστόσο σε ένα όνειρο μπορώ να συνθέσω μία ολόκληρη κωμωδία, να παρακολουθήσω τη δράση, να αναγνωρίσω τους αστεϊσμούς και να γελάσω ξυπνώντας με την αλαζονεία που φανερώνουν...». Ο Marquis d'Hervey του Saint-Denys, ήταν πιθανόν ο πρώτος που διατύπωσε την άποψη ότι είναι δυνατό ο καθένας να μάθει να ονειρεύεται συνειδητά. Το 1867, δημοσίευσε το βιβλίο του *Les Reves et les Moyens de Les Diriger; Observations Pratiques (Τα όνειρα και πώς να τα καθοδηγήσετε: πρακτικές παρατηρήσεις)*, στο οποίο κατέγραψε τα αποτελέσματα των 20ετών ερευνών του πάνω στα όνειρα. Ο όρος **«Lucid Dream (συνειδητό όνειρο)** δημιουργήθηκε από τον Γερμανό συγγραφέα και ψυχίατρο Frederik van Eeden σε άρθρο του το 1913 με τίτλο *A Study of Dreams (Μία μελέτη των ονείρων)*. Ωστόσο το άρθρο παρέμεινε κατά κύριο λόγο στην αφάνεια και δεν έγινε γνωστό στην επιστημονική κοινότητα. Ο αγγλικός όρος Lucid Dream (φωτεινό, διαυγές όνειρο) θεωρείται από αρκετούς παραπλανητικός γιατί σημαίνει περισσότερα από απλώς καθαρό ή ζωντανό όνειρο. Καλύτερος όρος θα ήταν ο αντίστοιχος του ελληνικού όρου συνειδητό όνειρο: «conscious dream». Ωστόσο ο συγγραφέας χρησιμοποίησε αρχικά τον όρο με την έννοια της επίγνωσης, όπως στην πρόταση 'lucid interval' (φωτεινό διάλειμμα) που χρησιμοποιείται για κάποιον που βρίσκεται σε παροδική ύφεση από ψυχω-

από εφιάλτες) και ιδίως στους **«καλωδιωμένους»** ανθρώπους που χρησιμοποιούν έξυπνο κινητό τηλέφωνο κ.τ.λ.

Ένα από τα μεγαλύτερα όνειρα του ανθρώπου, αλλά

πρακτική καταδικάζεται από τους Ινδιάνους ως σφετερισμός του πολιτισμού τους.[1]

Στο βιβλίο του Φράνσις Ντέσμοντ με τίτλο ***«Τα έθιμα των Τσιπέουα»***[2] υπάρχει εκτενής καταγραφή των πληροφοριών που λαμβάνονται μεταξύ 1907 και 1925 από τα μέλη της φυλής Chippewa, που συνέλεξε το Γραφείο Αμερικανικής Εθνολογίας, και το Εθνικό Μουσείο των ΗΠΑ, σχετικά με διάφορους καταυλισμούς των Ινδιάνων Chippewa στην Μινεσότα, το Ουισκόνσιν και στο Οντάριο του Καναδά που περιλαμβάνουν αναφορές στη σημασία των ονείρων.

Η ανθρωπότητα επίσης έχει προσπαθήσει να ελέγξει τα όνειρα της[3], καθώς εντόπισε την κατάσταση όπου ο άνθρωπος βιώνει ένα **συνειδητό όνειρο**. Συνειδητό όνειρο (διαυγές όνειρο) είναι κάθε όνειρο κατά τη διάρκεια του οποίου το άτομο έχει συνείδηση ότι ονειρεύεται, ενώ το όνειρο είναι σε πλήρη εξέλιξη. **Κατά τη διάρκεια του συνειδητού ονείρου, είναι δυνατό να ασκήσει κανείς έλεγχο πάνω στο ονειρικό περιβάλλον και να κάνει πράγματα που αλλιώς θα ήταν αδύνατο να κάνει στη φυσική πραγματικότητα.**

Ένα συνειδητό όνειρο μπορεί να αρχίσει με έναν από τους εξής δύο τρόπους. Ένα **συνειδητό όνειρο από όνειρο** (**DILD** - dream-initiated lucid dream) αρχίζει ως κανονικό όνειρο και το άτομο σε κάποια στιγμή λογικά καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ονειρεύεται – χωρίς αυτό να τον αφυπνίσει. Ένα **συνειδητό όνειρο από εγρήγορση** (**WILD** - wake initiated lucid dream) επιτυγχάνεται όταν το άτομο από την πλήρη εγρήγορση μεταβαίνει σε όνειρο χωρίς διακοπή στην συνείδηση.

Το συνειδητό όνειρο έχει μελετηθεί επιστημονικά και η δυνατότητα επίτευξής του θεωρείται πλέον τεκμηριωμένη. Ερευνητές όπως ο Allan Hobson με τη νευροφυσιολογική προσέγγιση του στο όνειρο (νευροβιολογικό μοντέλο) έχει βοηθήσει να γίνει το συνειδητό όνειρο, λιγότερο θεωρητικό και ατεκμηρίωτο. Ο Hobson προσπάθησε να περιγράψει το τι συμβαίνει στον εγκέφαλο κατά το συνειδητό όνειρο. Το πρώτο βήμα για το συνειδητό όνειρο είναι να αναγνωρίσει κανείς ότι ονειρεύεται και αυτή η αναγνώριση πιθανότατα συμβαίνει στον πλαγιοπίσθιο προμετωπιαίο φλοιό, ο οποίος είναι μία από τις λίγες περιοχές που απενεργοποιούνται κατά τον ύπνο REM και όπου γίνεται η επεξεργασία της μνήμης. Αφ' ότου η περιοχή ενεργοποιηθεί και το άτομο συνειδητοποιήσει ότι ονειρεύεται, θα πρέπει να είναι προσεκτικός ώστε αφ' ενός να αφήσει την ονειρική ψευδαίσθηση να συνεχίζεται, αφ' ετέρου να κρατήσει την επίγνωση ότι είναι όνειρο. Η διαδικασία μπορεί να ειδωθεί

αγ. Αυγουστίνου το 415. Τον 8ο αιώνα, Θιβετιανοί βουδιστές εφάρμοζαν μία μορφή γιόγκα που υποτίθεται ότι διατηρούσε πλήρη εγρήγορση κατά τη διάρκεια του ύπνου. Μία πρώιμη καταγραφή συνειδητού ονείρου, βρίσκεται σε έργο του ιατρού και φιλόσοφου Sir Thomas Browne (1605-1682). O Browne ήταν ενθουσιασμένος με τη ονειρική πραγματικότητα και κατέγραψε την δική του ικανότητα για συνειδητό όνειρο στο έργο του Religio Medici: «...ωστόσο σε ένα όνειρο μπορώ να συνθέσω μία ολόκληρη κωμωδία, να παρακολουθήσω τη δράση, να αναγνωρίσω τους αστεϊσμούς και να γελάσω ξυπνώντας με την αλαζονεία που φανερώνουν...». O Marquis d'Hervey του Saint-Denys, ήταν πιθανόν ο πρώτος που διατύπωσε την άποψη ότι είναι δυνατό ο καθένας να μάθει να ονειρεύεται συνειδητά. Το 1867, δημοσίευσε το βιβλίο του *Les Reves et les Moyens de Les Diriger; Observations Pratiques (Τα όνειρα και πώς να τα καθοδηγήσετε: πρακτικές παρατηρήσεις)*, στο οποίο κατέγραψε τα αποτελέσματα των 20ετών ερευνών του πάνω στα όνειρα. Ο όρος **«Lucid Dream (συνειδητό όνειρο)** δημιουργήθηκε από τον Γερμανό συγγραφέα και ψυχίατρο Frederik van Eeden σε άρθρο του το 1913 με τίτλο *A Study of Dreams (Μία μελέτη των ονείρων)*. Ωστόσο το άρθρο παρέμεινε κατά κύριο λόγο στην αφάνεια και δεν έγινε γνωστό στην επιστημονική κοινότητα. Ο αγγλικός όρος Lucid Dream (φωτεινό, διαυγές όνειρο) θεωρείται από αρκετούς παραπλανητικός γιατί σημαίνει περισσότερα από απλώς καθαρό ή ζωντανό όνειρο. Καλύτερος όρος θα ήταν ο αντίστοιχος του ελληνικού όρου συνειδητό όνειρο: «conscious dream». Ωστόσο ο συγγραφέας χρησιμοποίησε αρχικά τον όρο με την έννοια της επίγνωσης, όπως στην πρόταση 'lucid interval' (φωτεινό διάλειμμα) που χρησιμοποιείται για κάποιον που βρίσκεται σε παροδική ύφεση από ψύχωση. Υπό αυτήν την έννοια ο όρος του van Eeden μπορεί ακόμη να θεωρηθεί κατάλληλος. Στη δεκαετία του '50, κυνηγοί στη Μαλαισία αναφέρεται ότι έκαναν εκτενή χρήση του συνειδητού ονείρου για εξασφάλιση νοητικής ευεξίας, αν και κατοπινές μελέτες διέψευσαν τους ισχυρισμούς τους. Στις καλές τέχνες σχετικό θέμα έχει ο σουρεαλιστικός πίνακας του 1944 του Σαλβαντόρ Νταλί, που λέγεται «όνειρο που προκαλείται από το πέταγμα της μέλισσας γύρω από ένα ρόδι ένα δευτερόλεπτο πριν το ξύπνημα»...

Όλα αυτά τα ενδιαφέροντα οι επιστήμονες προσπαθούν να τα δοκιμάσουν στον παγκόσμιο πληθυσμό (άγνωστο με τι μελλοντικούς σκοπούς και με πρόσχημα πάντα την ίαση από ασθένειες –στην περίπτωση αυτή

από εφιάλτες) και ιδίως στους «**καλωδιωμένους**» ανθρώπους που χρησιμοποιούν έξυπνο κινητό τηλέφωνο κ.τ.λ.

Ένα από τα μεγαλύτερα όνειρα του ανθρώπου, αλλά και των εξουσιαστών υπήρξε ανέκαθεν να ελέγξουν τα ίδια τα... όνειρα! Την επικράτεια δηλαδή εκείνη όπου ο νους και το ασυνείδητο φαίνεται να είναι παντοδύναμα και πέρα από τον έλεγχό μας.

Σε άρθρο της 9 Σεπ 2012[4] διαβάζουμε πως για πρώτη φορά, επιστήμονες του Τεχνολογικού Ινστιτούτου της Μασαχουσέτης ανακοίνωσαν πως κατάφεραν να καθοδηγήσουν και να διαμορφώσουν τα όνειρα αρουραίων.

Οι επιστήμονες, με το πείραμά τους, αξιοποίησαν τον τρόπο με τον οποίο ο ιππόκαμπος του εγκεφάλου κωδικοποιεί τις εμπειρίες και τις μετατρέπει σε μνήμη. Έστειλαν στα πειραματόζωα ηχητικά μηνύματα, τα οποία **σχετίζονταν** με εμπειρίες που είχαν βιώσει την προη-

γούμενη ημέρα.

Στο πλαίσιο του πειράματος ο επικεφαλής της έρευνας, Matt Wilson, εκπαίδευσε μια ομάδα αρουραίων να τρέχουν σε έναν λαβύρινθο χρησιμοποιώντας ηχητικά μηνύματα. Το ένα από τα μηνύματα που ακούγονταν σήμαινε ότι τους περίμενε φαγητό στα αριστερά, ενώ ο άλλος ήχος σήμαινε ότι οι αρουραίοι θα έβρισκαν μια λιχουδιά στο λαβύρινθο αν έστριβαν δεξιά. Οι επιστήμονες κατέγραψαν την εγκεφαλική δραστηριότητα των αρουραίων καθώς περιηγούνταν στον λαβύρινθο. Αργότερα, κατέγραψαν τα εγκεφαλικά τους κύματα την ώρα που κοιμούνταν. Μετά από μετρήσεις και αναλύσεις βρέθηκε ότι οι αρουραίοι ονειρεύονταν τα γεγονότα της προηγούμενης ημέρας, ωστόσο όταν οι ερευνητές έπαιζαν τα ακουστικά σήματα του πειράματος ανακάλυψαν ότι τα όνειρα των τρωκτικών άλλαζαν. Ειδικότερα, ανάλογα με τα ηχητικά μηνύματα που άκουγαν οι αρουραίοι ονειρεύονταν και διαφορετικό τμήμα του λαβυρίνθου. Οι επιστήμονες ήδη γνώριζαν ότι όταν κοιμόμαστε ο ιππόκαμπος αναπαράγει κάποια από τα περιστατικά που συνέβησαν κατά τη διάρκεια της ημέρας ώστε να εδραιωθούν στη μνήμη μας, ωστόσο δεν ήταν σίγουροι για το αν αυτές οι αναπαραγωγές επηρεάζονται από περιβαλλοντικούς παράγοντες. Με αυτήν την **εργαστηριακή «ονειροπαγίδα»**, όμως, που δημιούργησαν, **άνοιξαν το δρόμο, όπως υποστηρίζουν για τον έλεγχο των διαδικασιών που σχετίζονται με τη μνήμη κατά τη διάρκεια του ύπνου.**

Και ερχόμαστε στο τώρα, όπου έχουμε την εμφάνιση στην αγορά μιας ψυχολογικής εφαρμογής (application), που δημιουργεί το επιθυμητό όνειρο.[5]

Ο καθηγητής Ψυχολογίας Richard Wiseman από το Πανεπιστήμιο του Hertfordshire ανακοίνωσε πριν λίγες ημέρες τα αποτελέσματα ενός πειράματος διάρκειας δύο ετών, πάνω στον έλεγχο των ονείρων. Το πείραμα του έδειξε ότι είναι πλέον δυνατό για τους ανθρώπους να δημιουργήσουν το τέλειο όνειρο και έτσι να ξυπνήσουν ιδιαίτερα ευχαριστημένοι και ανανεωμένοι. Το 2010, ο καθηγητής Wiseman συνεργάστηκε με τους προγραμματιστές ηλεκτρονικών εφαρμογών της εταιρείας Yuza, ώστε να δημιουργήσουν το **«Dream:ON»**, μία εφαρμογή για iPhone που παρακολουθεί έναν άνθρωπο κατά τη διάρκεια του ύπνου και παίζει μία προσεκτικά σχεδιασμένη μελωδία με συγκεκριμένο σενάριο, όπως «καλοκαιρινές αναμνήσεις», «βόλτα με τον σκύλο», «ταξιδεύοντας στον κόσμο», τη στιγμή που ονειρεύεται. Κάθε μελωδία σχεδιάστηκε προσεκτικά για να προκαλέσει ένα ευχάριστο «συναίσθημα», όπως εί**τές νύχτες... δοκιμών, μέχρι να αντιληφθούμε τα αποτελέσματα, ενώ ο μηχανισμός της εφαρμογής «εξατομικεύεται» στον τρόπο του ύπνου μας, καθώς διατηρεί αρχείο αλλά και επηρεάζεται από όσα δηλώνουμε σχετικά με... τη νύχτα που πέρασε.**

Η εφαρμογή είχε «κατεβεί» μέχρι τώρα πάνω από 500.000 φορές και οι ερευνητές συνέλεξαν εκατομμύρια αναφορών σχετικά με τα όνειρα. Ο Richard Wiseman, καθηγητής στη Δημόσια Κατανόηση της Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο του Hertfordshire, αφού μελέτησε τα δεδομένα, ανακάλυψε ότι οι συγκεκριμένες «μελωδίες» πράγματι μπορούν να επηρεάσουν τα όνειρα των ανθρώπων και δήλωσε: *«Αν κάποιος επέλεξε το τοπίο της φύσης, είχε στη συνέχεια περισσότερες πιθανότητες να δει ένα όνειρο σχετικά με πράσινα τοπία και λουλούδια. Αντίθετα, όσοι επέλεξαν τη μελωδία με την παραλία, τότε είχαν περισσότερες πιθανότητες να ονειρεύονται ότι κάνουν ηλιοθεραπεία»*.

Επιπλέον, οι ερευνητές ανακάλυψαν ότι τα όνειρα των ανθρώπων ήταν ιδιαίτερα περίεργα σε περιόδους πανσελήνου. *«Το 2013, νευρολόγοι από το Πανεπιστήμιο της Βασιλείας ανακάλυψαν ότι οι άνθρωποι βιώνουν πιο διαταραγμένο ύπνο κατά την πανσέληνο»*, τόνισε ο Wiseman. *«Έχουμε δει μια παρόμοια πορεία, με πιο παράξενα όνειρα που σχετίζονται με την πανσέληνο»*. Τέλος, η ομάδα διαπίστωσε επίσης ότι ορισμένες μελωδίες παρήγαγαν πολύ πιο ευχάριστα όνειρα. *«Όταν κάποιος βλέπει ευχάριστα όνειρα, αυτό τον βοηθά να ξυπνά με καλή ψυχολογική διάθεση, **κάτι το οποίο αυξάνει την παραγωγικότητά του.** Ανακαλύψαμε τώρα έναν τρόπο να δίνουμε στους ανθρώπους γλυκά όνειρα και αυτό μπορεί επίσης να αποτελέσει τη βάση για ένα νέο είδος της θεραπείας και σε άλλους τομείς, όπως στα άτομα που πάσχουν από ορισμένες ψυχολογικές διαταραχές, όπως η κατάθλιψη»* σχολίασε ο Wiseman.

Τέλος, ακολουθούν στον τύπο δημοσιεύματα (12-05-2014) με προπαγάνδα υπέρ των «καλών ονείρων» και ενάντια σε κάθε τι «αρνητικό», όπως ο εφιάλτης.[6] «...Η διέγερση του εγκεφάλου με ακίνδυνο ηλεκτρικό ρεύμα είναι ικανή να βοηθήσει κάποιον, ώστε να ελέγξει τα όνειρά του και να τα κατευθύνει όπως ο ίδιος επιθυμεί, σύμφωνα με Γερμανούς και Αμερικανούς επιστήμονες. Η νέα μη επεμβατική τεχνική μπορεί, μεταξύ άλλων, να βοηθήσει μελλοντικά όσους βλέπουν συχνά εφιάλτες, να τους ξεφορτωθούν, αντικαθιστώντας τις σκηνές θρίλερ με ειδυλλιακά τοπία. Τα ελεγχόμενα, συνειδητά ή διαυγή όνειρα, αποτελούν μέρος της μαγικής κουλτούρας διαφόρων αρχαίων πολιτισμών, ωστόσο τα τελευταία χρόνια άρχισαν να γίνονται αντικείμενο να επιστημονικής έρευνας. Τα όνειρα αυτά («έχω συνείδηση ότι ονειρεύομαι») θεωρούνται μια υβριδική ή ενδιάμεση μορφή συνείδησης, ανάμεσα στον ύπνο (με τα συνήθη μη συνειδητά όνειρα) και στην εγρήγορση («έχω συνείδηση ότι είμαι ξύπνιος»). Οι ερευνητές, με επικεφαλής την ψυχολόγο Ούρσουλα Βος του Πανεπιστημίου Γκέτε της Φρανκφούρτης και τον καθηγητή Αλαν Χόμπσον της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ, για πρώτη φορά έδειξαν ότι τέτοια όνειρα μπορούν να προκληθούν σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, αν διαπεράσει τον εγκέφαλο εναλλασσόμενο ηλεκτρικό ρεύμα, δημιουργώντας κύματα συγκεκριμένης συχνότητας στην περιοχή των 40 Hz. Τέτοια κύματα «γάμμα» (η συχνότητα των οποίων δείχνει πόσες φορές ανά δευτερόλεπτο οι νευρώνες συγχρονίζουν την ηλεκτρική δραστηριότητά τους) συνδέονται με τις ανώτερες νοητικές λειτουργίες κατά την εγρήγορση, όπως η λήψη αποφάσεων, και σχεδόν ποτέ δεν συναντώνται στον ύπνο. Οι 27 εθελοντές, 15 γυναίκες και 12 άνδρες ηλικίας 18 έως 26 ετών, οι οποίοι συμμετείχαν στα πειράματα, δέχτηκαν να υποστούν σε ένα εργαστήριο ύπνου επί τέσσε-

Το αντιεκλογικό διήμερο στην Αθήνα

Στο πλαίσιο του προγραμματισμένου αναρχικού αντιεκλογικού διημέρου, την **Πέμπτη 15 Μαΐου** πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση στα προπύλαια του πανεπιστημίου της Αθήνας. Κατά την διάρκεια της συγκέντρωσης υπήρχαν αναρτημένα πανώ στα οποία γραφόταν οι φράσεις: **ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ** και ΜΗΝ ΤΑΠΕΙΝΩΝΕΣΑΙ, ΜΗΝ

κάλυψαν ότι τα όνειρα των τρωκτικών άλλαζαν. Ειδικότερα, ανάλογα με τα ηχητικά μηνύματα που άκουγαν οι αρουραίοι ονειρεύονταν και διαφορετικό τμήμα του λαβυρίνθου. Οι επιστήμονες ήδη γνώριζαν ότι όταν κοιμόμαστε ο ιππόκαμπος αναπαράγει κάποια από τα περιστατικά που συνέβησαν κατά τη διάρκεια της ημέρας ώστε να εδραιωθούν στη μνήμη μας, ωστόσο δεν ήταν σίγουροι για το αν αυτές οι αναπαραγωγές επηρεάζονται από περιβαλλοντικούς παράγοντες. Με αυτήν την **εργαστηριακή «ονειροπαγίδα»**, όμως, που δημιούργησαν, **άνοιξαν το δρόμο, όπως υποστηρίζουν για τον έλεγχο των διαδικασιών που σχετίζονται με τη μνήμη κατά τη διάρκεια του ύπνου.**

Και ερχόμαστε στο τώρα, όπου έχουμε την εμφάνιση στην αγορά μιας ψυχολογικής εφαρμογής (application), που δημιουργεί το επιθυμητό όνειρο.[5]

Ο καθηγητής Ψυχολογίας Richard Wiseman από το Πανεπιστήμιο του Hertfordshire ανακοίνωσε πριν λίγες ημέρες τα αποτελέσματα ενός πειράματος διάρκειας δύο ετών, πάνω στον έλεγχο των ονείρων. Το πείραμα του έδειξε ότι είναι πλέον δυνατό για τους ανθρώπους να δημιουργήσουν το τέλειο όνειρο και έτσι να ξυπνήσουν ιδιαίτερα ευχαριστημένοι και ανανεωμένοι. Το 2010, ο καθηγητής Wiseman συνεργάστηκε με τους προγραμματιστές ηλεκτρονικών εφαρμογών της εταιρείας Yuza, ώστε να δημιουργήσουν το **«Dream:ON»**, μία εφαρμογή για iPhone που παρακολουθεί έναν άνθρωπο κατά τη διάρκεια του ύπνου και παίζει μία προσεκτικά σχεδιασμένη μελωδία με συγκεκριμένο σενάριο, όπως «καλοκαιρινές αναμνήσεις», «βόλτα με τον σκύλο», «ταξιδεύοντας στον κόσμο», τη στιγμή που ονειρεύεται. Κάθε μελωδία σχεδιάστηκε προσεκτικά για να προκαλέσει ένα ευχάριστο «συναίσθημα», όπως είναι μια βόλτα στο δάσος ή το να είναι κανείς ξαπλωμένος σε μια παραλία. Η ομάδα ήλπιζε ότι αυτοί οι ήχοι θα μπορούσαν να επηρεάσουν τα όνειρα των ανθρώπων. Στο τέλος του ονείρου, η εφαρμογή σήμανε έναν απαλό συναγερμό και κατηύθυνε το άτομο να καταγράψει το όνειρό του. Ο δρ Σπύρος Κιτσινέλης, συγγραφέας του βιβλίου «Η επιστήμη των ονείρων», εξηγεί ότι στο παρελθόν έχουν γίνει κάποια ανάλογα πειράματα, με συσκευές ήχου και φωτός. «Πρόκειται για την λεγόμενη ενσωμάτωση εξωτερικών ερεθισμάτων στον ύπνο μας, τα οποία είναι δυνατόν να επηρεάσουν τα όνειρά μας»…

Ο ακριβής τρόπος λειτουργίας είναι ο παρακάτω. Ενεργοποιούμε την εφαρμογή, τοποθετώντας τη συσκευή του κινητού πάνω στο κρεβάτι. Από τις δονήσεις του σώματός μας όταν κοιμόμαστε, η εφαρμογή ανιχνεύει την κίνηση και αναγνωρίζει πότε βρισκόμαστε στη φάση του ύπνου στην οποία συνήθως ονειρευόμαστε (πρόκειται για τη φάση R.E.M. – Rapid Eye Movement, όταν δηλαδή βρισκόμαστε στο πιο «βαθύ» στάδιο του ύπνου) και τότε ακούγεται ένας χαμηλός ήχος, ο οποίος δεν μας ξυπνάει, επηρεάζει όμως το υποσυνείδη-

λουλούδια. Αντίθετα, όσοι επέλεξαν τη μελωδία με την παραλία, τότε είχαν περισσότερες πιθανότητες να ονειρεύονται ότι κάνουν ηλιοθεραπεία».

Επιπλέον, οι ερευνητές ανακάλυψαν ότι τα όνειρα των ανθρώπων ήταν ιδιαίτερα περίεργα σε περιόδους πανσελήνου. «*Το 2013, νευρολόγοι από το Πανεπιστήμιο της Βασιλείας ανακάλυψαν ότι οι άνθρωποι βιώνουν πιο διαταραγμένο ύπνο κατά την πανσέληνο*», τόνισε ο Wiseman. *«Έχουμε δει μια παρόμοια πορεία, με πιο παράξενα όνειρα που σχετίζονται με την πανσέληνο»*. Τέλος, η ομάδα διαπίστωσε επίσης ότι ορισμένες μελωδίες παρήγαγαν πολύ πιο ευχάριστα όνειρα. *«Όταν κάποιος βλέπει ευχάριστα όνειρα, αυτό τον βοηθά να ξυπνά με καλή ψυχολογική διάθεση,* ***κάτι το οποίο αυξάνει την παραγωγικότητά του.*** *Ανακαλύψαμε τώρα έναν τρόπο να δίνουμε στους ανθρώπους γλυκά όνειρα και αυτό μπορεί επίσης να αποτελέσει τη βάση για ένα νέο είδος της θεραπείας και σε άλλους τομείς, όπως στα άτομα που πάσχουν από ορισμένες ψυχολογικές διαταραχές, όπως η κατάθλιψη»* σχολίασε ο Wiseman.

ονειρεύομαι») θεωρούνται μια υβριδική ή ενδιάμεση μορφή συνείδησης, ανάμεσα στον ύπνο (με τα συνήθη μη συνειδητά όνειρα) και στην εγρήγορση («έχω συνείδηση ότι είμαι ξύπνιος»). Οι ερευνητές, με επικεφαλής την ψυχολόγο Ούρσουλα Βος του Πανεπιστημίου Γκέτε της Φρανκφούρτης και τον καθηγητή Αλαν Χόμπσον της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ, για πρώτη φορά έδειξαν ότι τέτοια όνειρα μπορούν να προκληθούν σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, αν διαπεράσει τον εγκέφαλο εναλλασσόμενο ηλεκτρικό ρεύμα, δημιουργώντας κύματα συγκεκριμένης συχνότητας στην περιοχή των 40 Hz. Τέτοια κύματα «γάμμα» (η συχνότητα των οποίων δείχνει πόσες φορές ανά δευτερόλεπτο οι νευρώνες συγχρονίζουν την ηλεκτρική δραστηριότητά τους) συνδέονται με τις ανώτερες νοητικές λειτουργίες κατά την εγρήγορση, όπως η λήψη αποφάσεων, και σχεδόν ποτέ δεν συναντώνται στον ύπνο. Οι 27 εθελοντές, 15 γυναίκες και 12 άνδρες ηλικίας 18 έως 26 ετών, οι οποίοι συμμετείχαν στα πειράματα, δέχτηκαν να υποστούν σε ένα εργαστήριο ύπνου επί τέσσε-

Το αντιεκλογικό διήμερο στην Αθήνα

Στο πλαίσιο του προγραμματισμένου αναρχικού αντιεκλογικού διημέρου, την **Πέμπτη 15 Μαΐου** πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση στα προπύλαια του πανεπιστημίου της Αθήνας. Κατά την διάρκεια της συγκέντρωσης υπήρχαν αναρτημένα πανώ στα οποία γράφοταν οι φράσεις: **ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ** και ΜΗΝ ΤΑΠΕΙΝΩΝΕΣΑΙ, ΜΗΝ ΨΗΦΙΖΕΙΣ.
Από την μικροφωνική που είχε στηθεί, εκτός από τα τραγούδια, διαβάζονταν και κείμενα αντιεκλογικού περιεχομένου, ενώ μοιράζονταν, στον διερχόμενο κόσμο, προκηρύξεις και αντίτυπα της αναρχικής εφημερίδας ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. Η εκδήλωση ξεκίνησε στις 6 το απόγευμα και έληξε μετά τις 8.

Την επομένη, **Παρασκευή 16 Μαΐου**, ακολούθησε συζήτηση σε αίθουσα του κτιρίου Γκίνη του Πολυτεχνείου της Αθήνας με θέμα: **«Κρίση», Εκλογές και ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ** και η οποία διήρκεσε από τις 7 το απόγευμα έως τις 10. Κατά την διάρκεια της συζήτησης αναπτύχθηκε η σημασία της εκλογικής απεργίας που δεν μπορεί να συσχετιστεί με την αποχή, αλλά με την συνειδητή και ολική απελευθερωτική στάση, της οποίας αποτελεί μία ουσιαστική συνισταμένη.
Όπως είχαμε κάνει γνωστό στο προηγούμενο φύλλο της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. Το διήμερο οργανώθηκε από την Συσπείρωση Αναρχικών.

Παρουσία δράσης στα Προπύλαια

Την **Πέμπτη 22 Μαΐου** η Συσπείρωση Αναρχικών πραγματοποίησε παρουσία δράσης στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου της Αθήνας. Αναρτήθηκε πανώ

δύο ετών, πάνω στον έλεγχο των ονείρων. Το πείραμα του έδειξε ότι είναι πλέον δυνατό για τους ανθρώπους να δημιουργήσουν το τέλειο όνειρο και έτσι να ξυπνήσουν ιδιαίτερα ευχαριστημένοι και ανανεωμένοι. Το 2010, ο καθηγητής Wiseman συνεργάστηκε με τους προγραμματιστές ηλεκτρονικών εφαρμογών της εταιρείας Yuza, ώστε να δημιουργήσουν το **«Dream:ON»**, μία εφαρμογή για iPhone που παρακολουθεί έναν άνθρωπο κατά τη διάρκεια του ύπνου και παίζει μία προσεκτικά σχεδιασμένη μελωδία με συγκεκριμένο σενάριο, όπως «καλοκαιρινές αναμνήσεις», «βόλτα με τον σκύλο», «ταξιδεύοντας στον κόσμο», τη στιγμή που ονειρεύεται. Κάθε μελωδία σχεδιάστηκε προσεκτικά για να προκαλέσει ένα ευχάριστο «συναίσθημα», όπως είναι μια βόλτα στο δάσος ή το να είναι κανείς ξαπλωμένος σε μια παραλία. Η ομάδα ήλπιζε ότι αυτοί οι ήχοι θα μπορούσαν να επηρεάσουν τα όνειρα των ανθρώπων. Στο τέλος του ονείρου, η εφαρμογή σήμανε έναν απαλό συναγερμό και κατηύθυνε το άτομο να καταγράψει το όνειρό του. Ο δρ Σπύρος Κιτσινέλης, συγγραφέας του βιβλίου «Η επιστήμη των ονείρων», εξηγεί ότι στο παρελθόν έχουν γίνει κάποια ανάλογα πειράματα, με συσκευές ήχου και φωτός. «Πρόκειται για την λεγόμενη ενσωμάτωση εξωτερικών ερεθισμάτων στον ύπνο μας, τα οποία είναι δυνατόν να επηρεάσουν τα όνειρά μας»…

Ο ακριβής τρόπος λειτουργίας είναι ο παρακάτω. Ενεργοποιούμε την εφαρμογή, τοποθετώντας τη συσκευή του κινητού πάνω στο κρεβάτι. Από τις δονήσεις του σώματός μας όταν κοιμόμαστε, η εφαρμογή ανιχνεύει την κίνηση και αναγνωρίζει πότε βρισκόμαστε στη φάση του ύπνου στην οποία συνήθως ονειρευόμαστε (πρόκειται για τη φάση R.E.M. – Rapid Eye Movement, όταν δηλαδή βρισκόμαστε στο πιο «βαθύ» στάδιο του ύπνου) και τότε ακούγεται ένας χαμηλός ήχος, ο οποίος δεν μας ξυπνάει, επηρεάζει όμως το υποσυνείδητό μας! Υπάρχουν διάφορες θεματικές ήχων, όπως ο απαλός ήχος των κυμάτων ή οι ήχοι πουλιών του δάσους αλλά και πολλά άλλα, αναλόγως του τι θέλει να ονειρευτεί ο καθένας!

Οι ήχοι αυτοί είναι δυνατόν να επηρεάσουν τα όνειρά μας, τα οποία στη συνέχεια, αν θέλουμε, τα καταγράφουμε και αποστέλλουμε τα αποτελέσματα, ώστε να δημιουργηθεί μια βάση δεδομένων που θα αξιοποιηθεί από τους επιστήμονες. Μεταξύ των ζητημάτων που θα ερευνηθούν είναι οι διαφορές στα όνειρα που εντοπίζονται σε σχέση με την ηλικία και το φύλο, όπως επίσης και το αν γεγονότα παγκόσμιας εμβέλειας επηρεάζουν τον ύπνο μας… **Σημειώνεται ότι ίσως χρειαστούν αρκε-**

ραχες, όπως η κατάθλιψη» σχολιάσε ο Wiseman.

καν να υποστούν σε ένα εργαστήριο ύπνου επί τεσσε-

Το αντιεκλογικό διήμερο στην Αθήνα

Στο πλαίσιο του προγραμματισμένου αναρχικού αντιεκλογικού διημέρου, την **Πέμπτη 15 Μαΐου** πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση στα προπύλαια του πανεπιστημίου της Αθήνας. Κατά την διάρκεια της συγκέντρωσης υπήρχαν αναρτημένα πανώ στα οποία γραφόταν οι φράσεις: **ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ** και ΜΗΝ ΤΑΠΕΙΝΩΝΕΣΑΙ, ΜΗΝ ΨΗΦΙΖΕΙΣ.
Από την μικροφωνική που είχε στηθεί, εκτός από τα τραγούδια, διαβάζονταν και κείμενα αντιεκλογικού περιεχομένου, ενώ μοιράζονταν, στον διερχόμενο κόσμο, προκηρύξεις και αντίτυπα της αναρχικής εφημερίδας ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. Η εκδήλωση ξεκίνησε στις 6 το απόγευμα και έληξε μετά τις 8.
Την επομένη, **Παρασκευή 16 Μαΐου**, ακολούθησε συζήτηση σε αίθουσα του κτιρίου Γκίνη του Πολυτεχνείου της Αθήνας με θέμα: **«Κρίση», Εκλογές και ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ** και η οποία διήρκεσε από τις 7 το απόγευμα έως τις 10. Κατά την διάρκεια της συζήτησης αναπτύχθηκε η σημασία της εκλογικής απεργίας που δεν μπορεί να συσχετιστεί με την αποχή, αλλά με την συνειδητή και ολική απελευθερωτική στάση, της οποίας αποτελεί μία ουσιαστική συνισταμένη.
Όπως είχαμε κάνει γνωστό στο προηγούμενο φύλλο της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. Το διήμερο οργανώθηκε από την Συσπείρωση Αναρχικών.

Παρουσία δράσης στα Προπύλαια

Την **Πέμπτη 22 Μαΐου** η Συσπείρωση Αναρχικών πραγματοποίησε παρουσία δράσης στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου της Αθήνας. Αναρτήθηκε πανώ που έγραφε: **ΜΗΝ ΤΑΠΕΙΝΩΝΕΣΑΙ, ΜΗΝ ΨΗΦΙΖΕΙΣ**, ενώ υπήρχε και τραπεζάκι με προκηρύξεις και έντυπο αντιεκλογικό υλικό.
Κατά την διάρκεια της παρουσίας, η οποία διήρκεσε από τις 6 μέχρι και τις 8 το απόγευμα, διαβάζονταν αντιεκλογικά κείμενα με τηλεβόα, ενώ μοιράζονταν, στον διερχόμενο κόσμο, προκηρύξεις και αντίτυπα των δύο πρόσφατων φύλλων της μηνιαίας αναρχικής εφημερίδας ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ,
ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ,
ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ!

ρις μέρες μια χαμηλής έντασης αβλαβή διακρανιακή ηλεκτρική διέγερση, διάρκειας μισού έως δύο λεπτών, στο μέτωπο και στους κροτάφους. Αυτό τους επέτρεψε, ενώ βρίσκονταν στη λεγόμενη φάση REM του βαθέος ύπνου, να εμφανίζουν κύματα «γάμμα» και να έχουν επίγνωση ότι ονειρεύονται, όπως επιβεβαίωσαν οι ίδιοι, αφότου οι επιστήμονες τους ξύπνησαν. Το 70% των εθελοντών ανέφεραν ότι μπορούσαν να επηρεάζουν κατά βούληση την πλοκή του ονείρου τους ή ένιωθαν ότι παρατηρούσαν τον εαυτό τους «απ' έξω» ή «σαν σε οθόνη», σαν κάποιον τρίτο που ονειρεύεται. Σε ηλεκτρικό ρεύμα με υψηλότερες ή χαμηλότερες συχνότητες δεν παρουσιάστηκε κάποια ιδιαίτερη αλλαγή στα εγκεφαλικά κύματα των εθελοντών την ώρα του ύπνου τους, ούτε και οι ίδιοι ονειρεύτηκαν συνειδητά. Η Βος εκτιμά ότι δεν πρόκειται να υπάρξει άμεσα κάποια αγορά για «μηχανές συνειδητών ονείρων», ενώ προειδοποίησε ότι μια τέτοια συσκευή θα πρέπει να χρησιμοποιείται υπό ιατρική επιτήρηση. Ωστόσο, όπως υποστήριξε, εφ' όσον τα ευρήματά της επιβεβαιωθούν και από άλλες έρευνες, η τεχνική θα μπορούσε μελλοντικά να χρησιμοποιηθεί στην ψυχιατρική και να φανεί χρήσιμη σε όσους ενδεχομένως υποφέρουν από μετατραυματική διαταραχή και συχνά βλέπουν τρομακτικά όνειρα».

Όλα αυτά, μόνο ως εφιάλτη μπορούμε να τα αντιληφθούμε, και δυστυχώς, αντιβαίνουν εντελώς στην αγνή πνευματική αθωότητα των ινδιάνικων ονειροπαγίδων και στο όποιο δίδαγμά τους...

Μετάφραση Κ.

---

1. *http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%B1%CE%B3%CE%AF%CE%B4%CE%B1*
2. *http://books.google.gr/books/about/Chippewa_Customs.html?id=KpUEAafnpkYC&redir_esc=y και http://www.nativetech.org/dreamcat/dreamcat.html*
3. *http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%B7%CF%84%CF%8C_%CF%8C%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%BF*
4. *http://www.e-magazino.gr/texnologia/epistimones-kataferan-na-apoktisoun-ton-elegxo-ton-oneiron.html*
5. *http://www.psychologynow.gr/internet/psyhologiko-application-dimioyr gei-epithymito-oneiro **Πηγή**: University of Hertfordshire και http://www.zougla.gr/kosmos/ article/epistimoniki-efarmogi-elegxou-ton-oniron-sto-kinito-mas*
6. *http://www.naftemporiki.gr/story/805834/ereuna-ligo-ilektriko-reuma-boitha-ston-eleg xo-ton-oneiron)*

Προς όσους δυσκολεύτηκαν με το κείμενο του εξωφύλλου, παραθέτουμε την απόδοσή του στα νεώτερα ελληνικά:
Δεν επικρίνω αυτούς που θέλουν να κυβερνούν, αλλά εκείνους που είναι πανέτοιμοι να τους υπακούσουν.

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ

Επειδή έχει ζητηθεί από νέους συντρόφους και συντρόφισσες κατάλογος των εκδόσεών μας τις παραθέτουμε για να διευκολυνθούν όλοι όσοι επιθυμούν να γνωρίζουν ή να προμηθευθούν κάποια από τις εκδόσεις μας.
Στο άμεσο μέλλον θα βελτιώσουμε την παρουσίαση των εκδόσεών μας.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Η αναρχική εφημερίδα **ΕΞΕΓΕΡΣΗ**, (41 τεύχη) τιμή τεύχους 1 ευρώ
2. Η μηνιαία πανελλαδική αναρχική εφημερίδα ***Διαδρομή Ελευθερίας***, τεύχη 1-135 (συνεχίζεται) τιμή φύλλου 1 ευρώ

Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ διατίθεται και σε δερματόδετους τόμους ανά 25 φύλλα, στην τιμή των 35 ευρώ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

3. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 1, (*Εξαντλημένο*)
4. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 2-3, τιμ. 2 ευρώ
5. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 4, τιμή 2 ευρώ
6. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 5, τιμή 2 ευρώ
7. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 6, τιμή 2 ευρώ
8. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 7, τιμή 2 ευρώ
9. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 8-9, τιμή 2 ευρώ
10. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 10, τιμή 2 ευρώ

ΒΙΒΛΙΑ

11. ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ «ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ», Α΄ τόμος, τιμή 10 ευρώ
12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999 10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (*Εξαντλημένο*)
13. ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, Φοιτητικές Κινητοποιήσεις 2006-2007, τιμή 7 ευρώ
14. ΟΡΓΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ, ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟ (1967-1984), β΄ έκδοσις 2008, τιμή 5 ευρώ
15. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (Κείμενα-Άλμπουμ), τιμή 15 ευρώ
16. Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995, τιμή 10 ευρώ
17. ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

πό ιατρική επιτήρηση. Ωστόσο, όπως υποστήριξε, εφ' όσον τα ευρήματα της επιβεβαιωθούν και από άλλες έρευνες, η τεχνική θα μπορούσε μελλοντικά να χρησιμοποιηθεί στην ψυχιατρική και να φανεί χρήσιμη σε όσους ενδεχομένως υποφέρουν από μετατραυματική διαταραχή και συχνά βλέπουν τρομακτικά όνειρα».

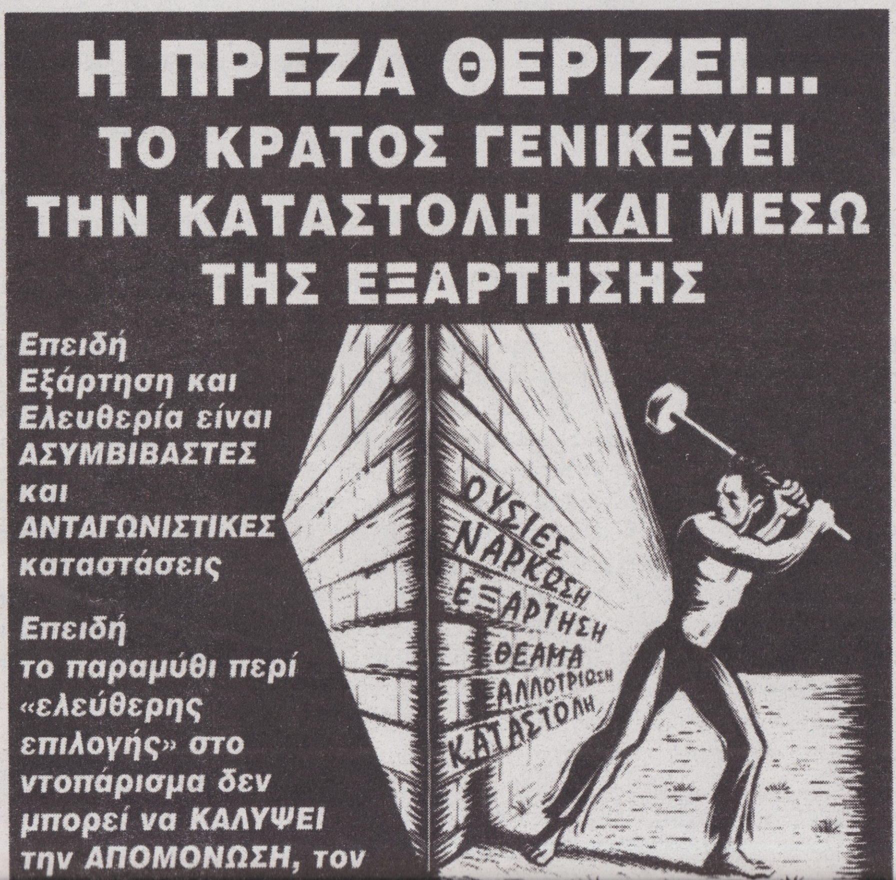
Όλα αυτά, μόνο ως εφιάλτη μπορούμε να τα αντιληφθούμε, και δυστυχώς, αντιβαίνουν εντελώς στην αγνή πνευματική αθωότητα των ινδιάνικων ονειροπαγίδων και στο όποιο δίδαγμά τους...

Μετάφραση Κ.

---

1. *http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%B1%CE%B3%CE%AF%CE%B4%CE%B1*
2. *http://books.google.gr/books/about/Chippewa_Customs.html?id=KpUEAafnpkYC&redir_esc=y και http://www.nativetech.org/dreamcat/dreamcat.html*
3. *http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%B7%CF%84%CF%8C_%CF%8C%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%BF*
4. *http://www.e-magazino.gr/texnologia/epistimones-kataferan-na-apoktisoun-ton-elegxo-ton-oneiron.html*
5. *http://www.psychologynow.gr/internet/psyhologiko-application-dimioyr gei-epithymito-oneiro* ***Πηγή****: University of Hertfordshire και http://www.zougla.gr/kosmos/ article/epistimoniki-efarmogi-elegxou-ton-oniron-sto-kinito-mas*
6. *http://www.naftemporiki.gr/story/805834/ereuna-ligo-ilektriko-reuma-boitha-ston-eleg xo-ton-oneiron)*

Προς όσους δυσκολεύτηκαν με το κείμενο του εξωφύλλου, παραθέτουμε την απόδοσή του στα νεώτερα ελληνικά:
Δεν επικρίνω αυτούς που θέλουν να κυβερνούν, αλλά εκείνους που είναι πανέτοιμοι να τους υπακούσουν.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Η αναρχική εφημερίδα **ΕΞΕΓΕΡΣΗ**, (41 τεύχη) τιμή τεύχους 1 ευρώ

2. Η μηνιαία πανελλαδική αναρχική εφημερίδα ***Διαδρομή Ελευθερίας***, τεύχη 1-135 (συνεχίζεται) τιμή φύλλου 1 ευρώ

Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ διατίθεται και σε δερματόδετους τόμους ανά 25 φύλλα, στην τιμή των 35 ευρώ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

3. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 1, (*Εξαντλημένο*)
4. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 2-3, τιμ. 2 ευρώ
5. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 4, τιμή 2 ευρώ
6. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 5, τιμή 2 ευρώ
7. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 6, τιμή 2 ευρώ
8. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 7, τιμή 2 ευρώ
9. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 8-9, τιμή 2 ευρώ
10. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 10, τιμή 2 ευρώ

ΒΙΒΛΙΑ

11. ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ «ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ», Α΄ τόμος, τιμή 10 ευρώ
12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999
10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (*Εξαντλημένο*)
13. ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, Φοιτητικές Κινητοποιήσεις 2006-2007, τιμή 7 ευρώ
14. ΟΡΓΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ, ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟ (1967-1984), β΄ έκδοσις 2008, τιμή 5 ευρώ
15. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (Κείμενα-Άλμπουμ), τιμή 15 ευρώ
16. Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995, τιμή 10 ευρώ
17. ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
(μια περιπέτεια του αναρχικού ΤΕΝ-ΤΕΝ, β΄ έκδοσις 2000, (*Εξαντλημένο*)
18. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση, τιμή 10 ευρώ.

ΜΠΡΟΣΟΥΡΕΣ

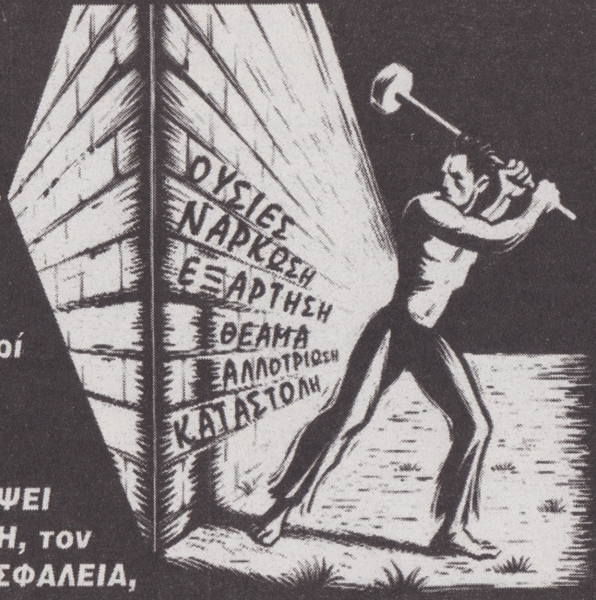
19. Η ιστορία των συγκροτημάτων PUNK, HARD CORE και άλλων σχημάτων από το 1980 έως το 2000 στον ελλαδικό χώρο, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
20. Αυτές οι νύχτες είναι του Μιχάλη, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
21. Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2003 (*Εξαντλημένο*)

Σημείωση:

Προς όσους δυσκολεύτηκαν με το κείμενο του εξωφύλλου, παραθέτουμε την απόδοσή του στα νεώτερα ελληνικά:
Δεν επικρίνω αυτούς που θέλουν να κυβερνούν, αλλά εκείνους που είναι πανέτοιμοι να τους υπακούσουν.

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ <u>ΚΑΙ</u> ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Επειδή Εξάρτηση και Ελευθερία είναι ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΕΣ και ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ καταστάσεις

Επειδή το παραμύθι περί «ελεύθερης επιλογής» στο ντοπάρισμα δεν μπορεί να ΚΑΛΥΨΕΙ την ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ, τον ΦΟΒΟ, την ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ, την ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ, την ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ, την ΠΛΗΞΗ που έχουν επιβληθεί...

...γι αυτό δεν μπορεί να χτιστεί μια ανθρώπινη και ελεύθερη κοινωνία με μέσα που καταστρέφουν ανθρώπινες υπάρξεις και συμπορεύονται με τα σχέδια των κρατιστών.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΝΑΡΚΩΣΗ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ και ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Αναρχική Αρχειοθήκη

ΒΙΒΛΙΑ

11. ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ «ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ», Α΄ τόμος, τιμή 10 ευρώ
12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999 10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (*Εξαντλημένο*)
13. ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, Φοιτητικές Κινητοποιήσεις 2006-2007, τιμή 7 ευρώ
14. ΟΡΓΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ, ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟ (1967-1984), β΄ έκδοσις 2008, τιμή 5 ευρώ
15. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (Κείμενα-Άλμπουμ), τιμή 15 ευρώ
16. Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995, τιμή 10 ευρώ
17. ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ (μια περιπέτεια του αναρχικού ΤΕΝ-ΤΕΝ, β΄ έκδοσις 2000, (*Εξαντλημένο*)
18. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση, τιμή 10 ευρώ.

ΜΠΡΟΣΟΥΡΕΣ

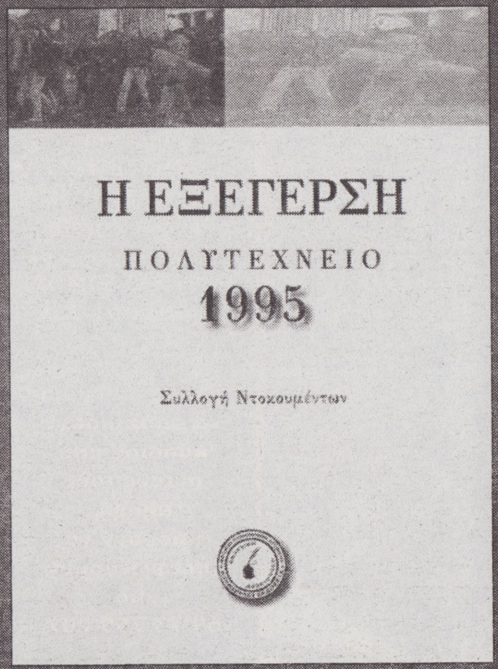
19. Η ιστορία των συγκροτημάτων PUNK, HARD CORE και άλλων σχημάτων από το 1980 έως το 2000 στον ελλαδικό χώρο, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
20. Αυτές οι νύχτες είναι του Μιχάλη, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
21. Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2003 (*Εξαντλημένο*)

Σημείωση:

Οι τιμές ισχύουν για την περίπτωση που θα προμηθευτείτε τις εκδόσεις από τα γραφεία μας, στην Αναρχική Αρχειοθήκη Αθήνας ή στην Αναρχική Αρχειοθήκη Θεσσαλονίκης. Στα βιβλιοπωλεία οι τιμές είναι αυξημένες, αφού παρεμβάλλονται οι μεταπράτες. Τα χρήματα που συγκεντρώνονται από την διάθεση των εντύπων μας είναι πάγια πρακτική μας να χρησιμοποιούνται για επανεκδόσεις ή για την έκδοση βιβλίων αναρχικού περιεχομένου.

Από την Αναρχική Αρχειοθήκη κυκλοφορεί το βιβλίο:

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995

ΟΛΙΚΗ ΑΡΝΗΣΗ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ

Ονομάζομαι Ρίτσιος Χάρης και είμαι ολικός αρνητής στράτευσης από τον Μάιο του 2004. Εκείνη η εποχή που πήρα την συγκεκριμένη πολιτική απόφαση, να αρνηθώ την στρατιωτική θητεία ήταν για μένα μια συνειδητή πράξη αντίστασης στους ντόπιους κρατιστές. Ήταν η περίοδος που πλησίαζε η ολυμπιάδα της εκμετάλλευσης και της μίζας, που μας είχαν πρήξει με τις τυμπανοκρουσίες περί «εθνικής υπερηφάνειας», ένδοξου «ολυμπιακού πνεύματος» και «σύγχρονου εθελοντισμού», ενώ σε διεθνές επίπεδο η «αντιτρομοκρατική» σταυροφορία βρισκόταν σε έξαρση, με το ελληνικό κράτος να συστρατεύεται με την πολεμική μηχανή του Μπους, συμμετέχοντας ως βοηθός στον πόλεμο του Ιράκ και ως εκστρατευτικό σώμα που επέβαλε με τους συμμάχους, την ωμή κατοχή του Αφγανιστάν.

Δύο χρόνια αργότερα το 2006 το στρατολογικό γραφείο Αθηνών μου άσκησε ποινική δίωξη για ανυποταξία σε καιρό ειρήνης, ενώ τον Αύγουστο του 2011 με ξανακαλέσανε για κατάταξη, όπου για μια ακόμα φορά τους έστειλα επιστολή για τους λόγους που αρνούμαι την στρατιωτική θητεία και τους επέστρεψα τα χαρτιά κατάταξης. Έγιναν και παρεμβάσεις αλληλεγγύης με μικροφωνική και δημοσιοποίηση της επιστολής, στα Τρίκαλα και στην Καρδίτσα.

Τέλη Νοεμβρίου του 2013 έμαθα ότι έχει εκδοθεί ένταλμα σύλληψης από τις 7 Μαρτίου του 2013, αποφάσισα να παρουσιαστώ στο στρατοδικείο Αθηνών, ώστε να αποφύγω την σύλληψη μου στην οικία μου. Έτσι στις 9 Δεκεμβρίου του 2013, παρουσιάστηκα με την δικηγόρο μου στο στρατοδικείο Αθηνών όπου συνελήφθηκα με την αυτόβουλη προσέλευσή μου και πέντε ώρες αργότερα ήμουνα ελεύθερος με τριήμερη αναβολή για την εκδίκαση την υπόθεσής μου, στις 12 Δεκεμβρίου του 2013, όπου πήρα αναβολή επ' αόριστον, μέχρι να οριστεί η νέα ημερομηνία.

Στις 22 Ιανουάριου 2014 αρνήθηκα για τρίτη φορά να παρουσιαστώ στις ένοπλες δυνάμεις και στις 23 Ιανουαρίου κηρύχτηκα εκ νέου ανυπότακτος.

Ένα μήνα αργότερα στις **27 Φεβρουαρίου** και μόλις 5 ημέρες μετά τις εκδηλώσεις αλληλεγγύης στον ολικό αρνητή στράτευσης Μιχάλη Τόλη σε Τρίκαλα και Καρδίτσα, συνελήφθηκα εκ νέου, αυτή τη φορά σε μπλόκο της ΟΠΚΕ και οδηγήθηκα στην ασφάλεια Τρικάλων. Εκεί παρέμεινα κρατούμενος για μια νύχτα ακριβώς για το ίδιο ένταλμα για το οποίο είχα συλληφθεί από τις στρατιωτικές αρχές 2,5 μήνες νωρίτερα!! Όσο και να επέμενα ότι η σύλληψη μου είναι άκυρη γιατί το θέμα ήταν τακτοποιημένο, η ασφάλεια Τρικάλων ετοίμαζε την μεταγωγή μου για να με παραδώσουν στην στρατονομία Αθηνών. Εντύπωση έκανε η υπηρεσιακή στρατιωτική εισαγγελέας που είχε βάρδια εκείνη την νύχτα, η οποία είχε υφάκι καχυποψίας και μίσους, και επέμενε ότι τα στρατοδικεία δεν δίνουν επ' αόριστον αναβολές! Ότι είναι ύποπτα αυτά που λέω και δεν στέκουν, διατάζοντας να κρατηθώ μέχρι η πρωινή βάρδια της εισαγγελίας του Ρουφ να ανοίξει το αρχείο, ώστε να δει αν οι ισχυρισμοί μου είναι αληθινοί!

Την επομένη με οδήγησαν στον διοικητή ασφαλείας που μου ζήταγε συγνώμη για την άδικη κράτησή μου, αφού δεν είχαν ενημερωθεί από τις στρατιωτικές αρχές για την ακύρωση του εντάλματος σύλληψης, και οδηγήθηκα σε παρακείμενο γραφείο ώστε να ετοιμαστεί το αποφυλακιστήριο μου. Σε αυτό το γραφείο με ζήτησε να μου μι-

νούργια του ανυποταξία τον Ιούλη του 2013. Το βράδυ της **9 Απριλίου** γίνεται νέα σύλληψη του ολικού αρνητή στράτευσης Δημήτρη Χατζηβασιλειάδη, όπου την επομένη οδηγείται κρατούμενος στο στρατοδικείο Αθηνών, την ίδια μέρα στις **10 Απριλίου** μου επιβλήθηκε από την στρατολογία Αθηνών πρόστιμο 6.000 ευρώ, στις **15 Απριλίου** συλλαμβάνεται ο ολικός αρνητής στράτευσης Κώστας Γιάνναρος στην Αθήνα και την επομένη οδηγείται και αυτός κρατούμενος στο στρατοδικείο Αθηνών, ενώ στις **18 Απριλίου** επιβλήθηκε πρόστιμο 6.000 ευρώ στον ολικό αρνητή στράτευσης Κ.Σ. από το Αγρίνιο.

Είναι ολοφάνερο ότι το κράτος εκτάκτου ανάγκης, με τους χακί υπηρέτες του ενέτεινε την νομική και οικονομική καταστολή των ολικών αρνητών στράτευσης, μόλις τρείς εβδομάδες μετά την δίκη της 14ης Μαρτίου, εφαρμόζοντας εκδικητικούς σχεδιασμούς είτε ενεργοποιώντας εντάλματα σύλληψης με την αυτόφωρη διαδικασία είτε επιβάλλοντας χρηματικά πρόστιμα. Συγκεκριμένα ο Χατζηβασιλειάδης, ο Γιάνναρος και εγώ ήμασταν παρόντες με δεκάδες άλλους αλληλέγγυους και αρνητές στράτευσης στο στρατοδικείο του συντρόφου μας Μιχάλη Τόλη.

Σ' ότι αφορά την υπόθεσή μου, η στρατοκρατία επισήμως, την Δευτέρα 31 Μαρτίου απέστειλε κλητήριο θέσπισμα του εισαγγελέα του στρατοδικείου Αθηνών Αργυρίου Οικονόμου, στην οικία μου (μέσω δικαστικού κλητήρα) και με καλεί να παρουσιαστώ στις 25 Ιούνη στο ακροατήριο του τριμελούς στρατοδικείου Αθηνών στις 9 η ώρα το πρωί. Ο συγκεκριμένος στρατοκράτης στη συγκεκριμένη φυλλάδα με χαρακτηρίζει ως στρατιωτικό(!!!!!), που αρνήθηκα να προσέλθω για να καταταγώ στις ένοπλες δυνάμεις και συγκεκριμένα στο 9ο ΣΠ ως στρατεύσιμος την 25-05-2004 κι έτσι έγινα ανυπόταχτος σε ειρηνική περίοδο.

Θέλω να θυμίσω στον συγκεκριμένο κύριο, ότι στις 25\05\2004, είχα στείλει συστημένη επιστολή στον τότε υπουργό άμυνας και πολιτικό του προϊστάμενο, το γνωστό καθήκι και πρώην στρατόκαυλο (αξιωματικός ιπτάμενος της πολεμικής αεροπορίας) Σπήλιο Σπηλιωτόπουλο, όπου ξεκαθαρίζω την θέση μου ως αναρχικού για τους λόγους που αρνούμαι να υποταχτώ στον δολοφονικό τους μηχανισμό. Άρα δεν θεωρώ τον εαυτό μου ανυπόταχτο διότι ακριβώς ενημέρωσα ότι δεν πρόκειται να πάω, επίσης δεν θεωρώ τον εαυτό μου εγκληματία, όπως με χαρακτηρίζει το ένταλμα σύλληψης που έκδωσε η αντεισαγγελέας Ουζουνίδου Χρυσή στις 7/05/2013 , διότι ακριβώς ουδέποτε πέρασα κάποιο στρατόπεδο και φόρεσα τα αιματοβαμμένα τους χακί, και ούτε ορκίστηκα στο εγκληματικό τους κράτος πίστη και υποταγή!

Παρ' όλα αυτά, εφόσον θέλουν τόσο πολύ να παραβρεθώ στις άθλιες αίθουσες του στρατοδικείου για να με «δικάσουν», δέχομαι την πρόσκλησή τους ώστε να μιλήσω όχι για τα δικά μου εγκλήματα, αλλά για τα δικά τους τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό.

Όσον αφορά το χρηματικό πρόστιμο των 6000 ευρώ που μου επιβλήθηκε στις 10 Απρίλη του 2014 για την ανυποταξία της 23 /01/2014, από τον λοχαγό Ιωάννη Αργυρό και την αντισυνταγματάρχη Ευαγγελία Αθανασίου, θέλω να τους πω ότι πλανώνται πλάνην οικτράν αν νομίζουν ότι θα τρέξω να το πληρώσω, αν νομίζουν ότι θα φοβηθώ την

Δύο χρόνια αργότερα το 2006 το στρατολογικό γραφείο Αθηνών μου άσκησε ποινική δίωξη για ανυποταξία σε καιρό ειρήνης, ενώ τον Αύγουστο του 2011 με ξανακαλέσανε για κατάταξη, όπου για μια ακόμα φορά τους έστειλα επιστολή για τους λόγους που αρνούμαι την στρατιωτική θητεία και τους επέστρεψα τα χαρτιά κατάταξης. Έγιναν και παρεμβάσεις αλληλεγγύης με μικροφωνική και δημοσιοποίηση της επιστολής, στα Τρίκαλα και στην Καρδίτσα.

Τέλη Νοεμβρίου του 2013 έμαθα ότι έχει εκδοθεί ένταλμα σύλληψης από τις 7 Μαρτίου του 2013, αποφάσισα να παρουσιαστώ στο στρατοδικείο Αθηνών, ώστε να αποφύγω την σύλληψη μου στην οικία μου. Έτσι στις 9 Δεκεμβρίου του 2013, παρουσιάστηκα με την δικηγόρο μου στο στρατοδικείο Αθηνών όπου συνελήφθηκα με την αυτόβουλη προσέλευσή μου και πέντε ώρες αργότερα ήμουνα ελεύθερος με τριήμερη αναβολή για την εκδίκαση της υπόθεσής μου, στις 12 Δεκεμβρίου του 2013, όπου πήρα αναβολή επ' αόριστον, μέχρι να οριστεί η νέα ημερομηνία.

Στις 22 Ιανουαρίου 2014 αρνήθηκα για τρίτη φορά να παρουσιαστώ στις ένοπλες δυνάμεις και στις 23 Ιανουαρίου κηρύχτηκα εκ νέου ανυπότακτος.

Ένα μήνα αργότερα στις **27 Φεβρουαρίου** και μόλις 5 ημέρες μετά τις εκδηλώσεις αλληλεγγύης στον ολικό αρνητή στράτευσης Μιχάλη Τόλη σε Τρίκαλα και Καρδίτσα, συνελήφθηκα εκ νέου, αυτή τη φορά σε μπλόκο της ΟΠΚΕ και οδηγήθηκα στην ασφάλεια Τρικάλων. Εκεί παρέμεινα κρατούμενος για μια νύχτα ακριβώς για το ίδιο ένταλμα για το οποίο είχα συλληφθεί από τις στρατιωτικές αρχές 2,5 μήνες νωρίτερα!! Όσο και να επέμενα ότι η σύλληψη μου είναι άκυρη γιατί το θέμα ήταν τακτοποιημένο, η ασφάλεια Τρικάλων ετοίμαζε την μεταγωγή μου για να με παραδώσουν στην στρατονομία Αθηνών. Εντύπωση έκανε η υπηρεσιακή στρατιωτική εισαγγελέας που είχε βάρδια εκείνη την νύχτα, η οποία είχε υφάκι καχυποψίας και μίσους, και επέμενε ότι τα στρατοδικεία δεν δίνουν επ' αόριστον αναβολές! Ότι είναι ύποπτα αυτά που λέω και δεν στέκουν, διατάζοντας να κρατηθώ μέχρι η πρωινή βάρδια της εισαγγελίας του Ρουφ να ανοίξει το αρχείο, ώστε να δει αν οι ισχυρισμοί μου είναι αληθινοί!

Την επομένη με οδήγησαν στον διοικητή ασφαλείας που μου ζήταγε συγνώμη για την άδικη κράτησή μου, αφού δεν είχαν ενημερωθεί από τις στρατιωτικές αρχές για την ακύρωση του εντάλματος σύλληψης, και οδηγήθηκα σε παρακείμενο γραφείο ώστε να ετοιμαστεί το αποφυλακιστήριο μου. Σε αυτό το γραφείο με ζήτησε να μου μιλήσει ο εισαγγελέας του Ρούφ ζητώντας και αυτός από την μεριά του, συγνώμη αλλά τονίζοντας ότι είχε ενημερώσει την Γ.Α.Δ.Α. από τις 11 Δεκεμβρίου και εκείνοι δεν ενημέρωσαν την ασφάλεια Τρικάλων. Επ' ευκαιρία, με ενημέρωσε για την ημερομηνία του στρατοδικείου μου που είχε οριστεί για τις 25 Ιουνη.

Δύο εβδομάδες αργότερα, στις **14 Μαρτίου** έγινε το στρατοδικείο του Μιχάλη Τόλη όπου καταδικάστηκε σε 8 μήνες φυλακή με ένα χρόνο αναστολή και ταυτόχρονα διαβάστηκε στην Δ.Ο.Υ. Ιωαννίνων εκ νέου χρηματικό πρόστιμο 6.000 ευρώ, για την καιτρείς εβδομάδες μετά την δίκη της 14ης Μαρτίου, εφαρμόζοντας εκδικητικούς σχεδιασμούς είτε ενεργοποιώντας εντάλματα σύλληψης με την αυτόφωρη διαδικασία είτε επιβάλλοντας χρηματικά πρόστιμα. Συγκεκριμένα ο Χατζηβασιλειάδης, ο Γιάνναρος και εγώ ήμασταν παρόντες με δεκάδες άλλους αλληλέγγυους και αρνητές στράτευσης στο στρατοδικείο του συντρόφου μας Μιχάλη Τόλη.

Σ' ότι αφορά την υπόθεσή μου, η στρατοκρατία επισήμως, την Δευτέρα 31 Μαρτίου απέστειλε κλητήριο θέσπισμα του εισαγγελέα του στρατοδικείου Αθηνών Αργυρίου Οικονόμου, στην οικία μου (μέσω δικαστικού κλητήρα) και με καλεί να παρουσιαστώ στις 25 Ιούνη στο ακροατήριο του τριμελούς στρατοδικείου Αθηνών στις 9 η ώρα το πρωί. Ο συγκεκριμένος στρατοκράτης στη συγκεκριμένη φυλλάδα με χαρακτηρίζει ως στρατιωτικό(!!!!!), που αρνήθηκα να προσέλθω για να καταταγώ στις ένοπλες δυνάμεις και συγκεκριμένα στο 9ο ΣΠ ως στρατεύσιμος την 25-05-2004 κι έτσι έγινα ανυπότακτος σε ειρηνική περίοδο.

Θέλω να θυμίσω στον συγκεκριμένο κύριο, ότι στις 25\05\2004, είχα στείλει συστημένη επιστολή στον τότε υπουργό άμυνας και πολιτικό του προϊστάμενο, το γνωστό καθήκι και πρώην στρατόκαυλο (αξιωματικός ιπτάμενος της πολεμικής αεροπορίας) Σπήλιο Σπηλιωτόπουλο, όπου ξεκαθαρίζω την θέση μου ως αναρχικού για τους λόγους που αρνούμαι να υποταχτώ στον δολοφονικό τους μηχανισμό. Άρα δεν θεωρώ τον εαυτό μου ανυπότακτο διότι ακριβώς ενημέρωσα ότι δεν πρόκειται να πάω, επίσης δεν θεωρώ τον εαυτό μου εγκληματία, όπως με χαρακτηρίζει το ένταλμα σύλληψης που έκδωσε η αντεισαγγελέας Ουζουνίδου Χρυσή στις 7/05/2013, διότι ακριβώς ουδέποτε πέρασα κάποιο στρατόπεδο και φόρεσα τα αιματοβαμμένα τους χακί, και ούτε ορκίστηκα στο εγκληματικό τους κράτος πίστη και υποταγή!

Παρ' όλα αυτά, εφόσον θέλουν τόσο πολύ να παραβρεθώ στις άθλιες αίθουσες του στρατοδικείου για να με «δικάσουν», δέχομαι την πρόσκλησή τους ώστε να μιλήσω όχι για τα δικά μου εγκλήματα, αλλά για τα δικά τους τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό.

Όσον αφορά το χρηματικό πρόστιμο των 6000 ευρώ που μου επιβλήθηκε στις 10 Απρίλη του 2014 για την ανυποταξία της 23 /01/2014, από τον λοχαγό Ιωάννη Αργυρό και την αντισυνταγματάρχη Ευαγγελία Αθανασίου, θέλω να τους πω ότι πλανώνται πλάνην οικτράν αν νομίζουν ότι θα τρέξω να το πληρώσω, αν νομίζουν ότι θα φοβηθώ την Δ.Ο.Υ. ή αν νομίζουν ότι θα νομιμοποιήσω την υπουργική απόφαση του 2011 των Βενιζέλου και Παπακωνσταντίνου για την συγκεκριμένη χρηματική ποινή, μιας και στην δική μου περίπτωση ισχύει το «ουκ αν λάβεις παρά του μη έχοντος».

Σύντροφοι και συντρόφισσες, οι εξουσιαστές, οι μπάτσοι, οι δικαστές και οι στρατοδίκες έχουν επιδοθεί σε ένα ανελέητο χτύπημα της κοινωνίας και όλων των αγωνιζόμενων ανθρώπων που τους εναντιώνονται. Τα στρατοδικεία ενάντια στους ολικούς αρνητές στράτευσης αποτελούν κομμάτι της κρατικής καταστολής, αλλά ταυτόχρονα για εμάς είναι ένα επιπλέον πεδίο μάχης και αντίστασης, όπου η ανθρώπινη αξιοπρέπεια βγαίνει αλώβητη από το οποίο αποτέλεσμα των ποινών. Σας καλώ όλους λοιπόν, στις 25/06/2014 στο στρατοδικείο του Ρούφ στην Αθήνα, για να δείξουμε στους στρατοκράτες ότι η ολική άρνηση στράτευσης δεν είναι μια μεμονωμένη επιλογή που αφορά τον καθένα μας ατομικά, αλλά είναι κομμάτι της κοινωνικής αντίστασης ενάντια στην κρατική βαρβαρότητα.

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΟΛΙΚΟΥΣ ΑΡΝΗΤΕΣ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΔΙΩΚΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΟΚΡΑΤΙΑ

λεια Τρικάλων. Εκεί παρέμεινα κρατούμενος για μια νύχτα ακριβώς για το ίδιο ένταλμα για το οποίο είχα συλληφθεί από τις στρατιωτικές αρχές 2,5 μήνες νωρίτερα!! Όσο και να επέμενα ότι η σύλληψη μου είναι άκυρη γιατί το θέμα ήταν τακτοποιημένο, η ασφάλεια Τρικάλων ετοίμαζε την μεταγωγή μου για να με παραδώσουν στην στρατονομία Αθηνών. Εντύπωση έκανε η υπηρεσιακή στρατιωτική εισαγγελέας που είχε βάρδια εκείνη την νύχτα, η οποία είχε υφάκι καχυποψίας και μίσους, και επέμενε ότι τα στρατοδικεία δεν δίνουν επ' αόριστον αναβολές! Ότι είναι ύποπτα αυτά που λέω και δεν στέκουν, διατάζοντας να κρατηθώ μέχρι η πρωινή βάρδια της εισαγγελίας του Ρουφ να ανοίξει το αρχείο, ώστε να δει αν οι ισχυρισμοί μου είναι αληθινοί!

Την επομένη με οδήγησαν στον διοικητή ασφαλείας που μου ζήταγε συγνώμη για την άδικη κράτησή μου, αφού δεν είχαν ενημερωθεί από τις στρατιωτικές αρχές για την ακύρωση του εντάλματος σύλληψης, και οδηγήθηκα σε παρακείμενο γραφείο ώστε να ετοιμαστεί το αποφυλακιστήριο μου. Σε αυτό το γραφείο με ζήτησε να μου μιλήσει ο εισαγγελέας του Ρούφ ζητώντας και αυτός από την μεριά του, συγνώμη αλλά τονίζοντας ότι είχε ενημερώσει την Γ.Α.Δ.Α. από τις 11 Δεκεμβρίου και εκείνοι δεν ενημέρωσαν την ασφάλεια Τρικάλων. Επ' ευκαιρία, με ενημέρωσε για την ημερομηνία του στρατοδικείου μου που είχε οριστεί για τις 25 Ιούνη.

Δύο εβδομάδες αργότερα, στις **14 Μαρτίου** έγινε το στρατοδικείο του Μιχάλη Τόλη όπου καταδικάστηκε σε 8 μήνες φυλακή με ένα χρόνο αναστολή και ταυτόχρονα διαβάστηκε στην Δ.Ο.Υ. Ιωαννίνων εκ νέου χρηματικό πρόστιμο 6.000 ευρώ, για την καιτον εαυτό μου ανυπόταχτο διότι ακριβώς ενημέρωσα ότι δεν πρόκειται να πάω, επίσης δεν θεωρώ τον εαυτό μου εγκληματία, όπως με χαρακτηρίζει το ένταλμα σύλληψης που έκδωσε η αντεισαγγελέας Ουζουνίδου Χρυσή στις 7/05/2013 , διότι ακριβώς ουδέποτε πέρασα κάποιο στρατόπεδο και φόρεσα τα αιματοβαμμένα τους χακί, και ούτε ορκίστηκα στο εγκληματικό τους κράτος πίστη και υποταγή!

Παρ' όλα αυτά, εφόσον θέλουν τόσο πολύ να παραβρεθώ στις άθλιες αίθουσες του στρατοδικείου για να με «δικάσουν», δέχομαι την πρόσκλησή τους ώστε να μιλήσω όχι για τα δικά μου εγκλήματα, αλλά για τα δικά τους τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό.

Όσον αφορά το χρηματικό πρόστιμο των 6000 ευρώ που μου επιβλήθηκε στις 10 Απρίλη του 2014 για την ανυποταξία της 23 /01/2014, από τον λοχαγό Ιωάννη Αργυρό και την αντισυνταγματάρχη Ευαγγελία Αθανασίου, θέλω να τους πω ότι πλανώνται πλάνην οικτράν αν νομίζουν ότι θα τρέξω να το πληρώσω, αν νομίζουν ότι θα φοβηθώ την Δ.Ο.Υ. ή αν νομίζουν ότι θα νομιμοποιήσω την υπουργική απόφαση του 2011 των Βενιζέλου και Παπακωνσταντίνου για την συγκεκριμένη χρηματική ποινή, μιας και στην δική μου περίπτωση ισχύει το «ουκ αν λάβεις παρά του μη έχοντος».

Σύντροφοι και συντρόφισσες, οι εξουσιαστές, οι μπάτσοι, οι δικαστές και οι στρατοδίκες έχουν επιδοθεί σε ένα ανελέητο χτύπημα της κοινωνίας και όλων των αγωνιζόμενων ανθρώπων που τους εναντιώνονται. Τα στρατοδικεία ενάντια στους ολικούς αρνητές στράτευσης αποτελούν κομμάτι της κρατικής καταστολής, αλλά ταυτόχρονα για εμάς είναι ένα επιπλέον πεδίο μάχης και αντίστασης, όπου η ανθρώπινη αξιοπρέπεια βγαίνει αλώβητη από το όποιο αποτέλεσμα των ποινών. Σας καλώ όλους λοιπόν, στις 25/06/2014 στο στρατοδικείο του Ρούφ στην Αθήνα, για να δείξουμε στους στρατοκράτες ότι η ολική άρνηση στράτευσης δεν είναι μια μεμονωμένη επιλογή που αφορά τον καθένα μας ατομικά, αλλά είναι κομμάτι της κοινωνικής αντίστασης ενάντια στην κρατική βαρβαρότητα.

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΟΛΙΚΟΥΣ ΑΡΝΗΤΕΣ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΔΙΩΚΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΟΚΡΑΤΙΑ